

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0300100316

за извършен одит на изпълнението „Ефективност на общинските мерки за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}) в град София” за периода от 01.01.2010 г. до 31.12.2015 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 059 от 06.04.2017 г.
на Сметната палата (Протокол № 13)

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	4
ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК	6
РЕЗЮМЕ	8
ВЪВЕДЕНИЕ	13
ОДИТЕН ОБХВАТ И ПОДХОД	15
1. Цели на одита	15
2. Обхват на одита	15
3. Одитни критерии	15
4. Одитна методология	15
КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ	16
I. Планиране на мерките в общинските програми за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици	16
1. Нормативни изисквания за разработване на общински програми	16
1.1. Разработена и приета програма за околна среда в Столична община	16
1.2. Разработена и приета програма за качество на атмосферния въздух в Столична община	17
2. Мерки по отношение на фини прахови частици в „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ ₁₀ и NO ₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“	21
2.1. Анализ и оценка на планираните мерки и дейности в съответствие с дългосрочните национални и общински цели и стратегии	21
2.2. Анализ и оценка на обвързаността между източника на замърсяване, факторите влияещи върху замърсяването на атмосферния въздух и планираните мерки по отношение на ФПЧ ₁₀	22
3. Финансиране на заложените мерки и дейности	26
3.1. Планирани източници за финансиране на заложените мерки и дейности	26
3.2. Размер на необходимите финансови средства за планираните мерки и дейности	28
II. Осигуряване изпълнението на мерките, предвидени в „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“	31
1. Създадена организация за ефективно изпълнение на мерките	31
1.1. Определени отговорности и управленски решения	31
1.2. Координацията и комуникацията между участниците	32
1.3. Организиран и осъществен мониторинг и контрол по изпълнението на мерките и цялостното изпълнение на програмата	33
1.4. Отчетност и докладване при изпълнението на мерките	37
2. Извършени плащания за изпълнение на дейностите за мерките по „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ ₁₀ и NO ₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“	38
III. Изпълнение на заложените мерки в общинската „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за	39

ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“	
1. Изпълнение на мерките	39
2. Постигната ефективност	43
3. Постигнати ефекти от изпълнението на общинските мерки за намаляване нивата на замърсителите на атмосферата с ФПЧ ₁₀	45
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	48
ПРЕПОРЪКИ	49
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0300100316	51
Приложение № 1 Одитни въпроси, критерии и показатели за оценка	51
Приложение № 2 Национална стратегия за околна среда 2009 – 2018 г.	54
Сектори, специфични цели и индикатори за изпълнение за качество на атмосферния въздух	
Приложение № 3 Дърво на целите, свързани с околна среда и качество на атмосферния въздух в стратегии, програми и мерки/дейности на национално ниво и на ниво Столична община	55
Приложение № 4 Таблица на факторите, влияещи върху качеството на атмосферния въздух и диаграми за приноса на отделните сектори към общата емисия на ФПЧ ₁₀ , като източник на замърсяване за 2010 г. и за 2014 г.	56
Приложение № 5 Таблица за разработени мерки в програмите за качество на атмосферния въздух на Столична община и Таблица за групиране на мерките в „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ ₁₀ и NO ₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ по източници на емисии и сектори	59
Приложение № 6 Схема за обвързаността между фактори, сектори на замърсяването на атмосферния въздух и мерките на Столична община за ФПЧ ₁₀	61
Приложение № 7 Таблица за индикаторите за изпълнение на мерките за ФПЧ по „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ ₁₀ и NO ₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ за намаляване на емисиите на ФПЧ ₁₀ от битовото отопление, от транспорта, от общински и търговски обекти, за намаляване на други неорганизиран емисии, общи мерки	62
Приложение № 8 Справка за изразходваните средства за изпълнение на мерките по „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ ₁₀ и NO ₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“	63
Приложение № 9 Таблица за изпълнение на мярка Sf_r_10_PM „Да се забрани със заповед и се извършва контрол по заповедта по обгаряне на стърнища и др. зелени площи. Да се въведе регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове“, заложен в „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ ₁₀ и NO ₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ с краткосрочен срок на действие до края на 2011 г.	65
Приложение № 10 Таблица за изпълнение на заложените мерки в „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ ₁₀ и NO ₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“	69
Опис на одитните доказателства към одитен доклад № 0300100316	84

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АИС	Автоматична измервателна станция
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
Дирекция „ОЗГВООС“	Дирекция „Общински земи, гори, водни обекти и околна среда“
ДОАС	Диференциална оптична абсорбционна спектроскопия
ДЦН	Дългосрочни целеви норми
ЕК	Европейска комисия
ЕМЕР	Съвместна програма за наблюдение и оценка на разпространението на замърсителите на въздуха на далечни разстояния в Европа
ЕО	Европейска общност
ЕП	Европейски парламент
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КЦН	Краткосрочни целеви норми
МЗ	Министерството на здравеопазването
МК	Металургичен комбинат
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МФК	Международен фонд за извеждане от експлоатация на АЕЦ „Козлодуй“
НВ	Неорганичен въглерод
NO ₂	Азотен диоксид
НАСККАВ	Национална автоматизирана система за контрол на качеството на атмосферния въздух
НДЕФ	Национален доверителен екофонд към МОСВ
НСМККАВ	Национална система за мониторинг и контрол на качество на атмосферния въздух
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
ОВ	Органичен въглерод
ОВОС	Оценка за въздействие върху околната среда
ОИГДП	Остри инфекции на горните дихателни пътища
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“
ОСВ	Околна среда и водите
ПАВ	Полициклични ароматни въглеводороди
Pb	Олово
ПЗ	Паметна записка
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПКООСЗГ	Постоянна комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори
ПКУТАЖП	Постоянна комисия по устройство на територията,

	архитектура и жилищна политика
ПМ	Пунктове за мониторинг
ПОДСИСО	Правилник за организацията и дейността на Столичен инспекторат към Столична община
ПОДСОС	Правилник за организацията и дейността на Столичния общински съвет
ПСЕ	Показател за средна експозиция
РДП	Регионален диспечерски пункт
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РОУКАВ	Райони (в т.ч. агломерации) за оценка и управление на КАВ
СГН	Средногодишна норма
СДН	Среднодневна норма
СИ	Столичен инспекторат
СКГТ	Столична компания за градски транспорт
SO2	Серен диоксид
СО	Столична община
СОА	Столична общинска администрация
СОС	Столичен общински съвет
СРЗИ	Столична регионална здравна инспекция
УП	Устройствен правилник
УПОДСОА	Устройствен правилник за организацията и дейността на столична общинска администрация
ФПЧ	Фини прахови частици
ХТМУ	Химикотехнологичен и металургичен университет
ЦДП	Централен диспечерски пункт

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Дерогация	<p>Дерогация е правно понятие, означаващо частична отмяна на определен закон. В актовете, свързани с правото на ЕС, понятието „дерогация“ се използва и за обозначаване на случаи, когато определена държава членка се бави с прилагането на елементи от нормативни актове на ЕС в собствената си правна система, при положение че има договорени срокове за това, или в случаите, когато държава членка е предпочела да не прилага определена клауза от договора си за присъединяване поради вътрешни обстоятелства.</p> <p><i>Източник: https://bg.wikipedia.org/wiki/Дерогация</i></p>
Качество на атмосферния въздух	<p>КАВ е състоянието на въздуха на открито в тропосферата (с изключение на въздуха на работните места), определено от състава и съотношението на естествените му съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход, и се оценява спрямо пределно допустими концентрации на вредните вещества в атмосферния въздух, регистрирани за определен период от време (1 ч., 8 ч., 24 ч., 1 г.). Концентрациите не трябва да оказват нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека и околната среда.</p> <p><i>Източник: http://web2.apis.bg/sofiacouncil/p.php?i=139041</i></p>
“Големи точкови източници”	<p>Въвеждане на чисти технологии (най-добри налични производствени методи), мерки за повишаване на енергийната ефективност и/или аварийна безопасност, замяна на използваните суровини и материали, нови пречиствателни съоръжения (или модернизирани на действащите такива), разрешителните режими за експлоатация на обектите с източници на емисии, в т.ч. на процедурата по ОВОС.</p> <p><i>Източници: Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми на Министерство на околната среда и водите; Методика за определяне на емисиите на вредните вещества във въздуха на Министерство на околната среда и водите</i></p>
“Площни или неорганизиран източници”	<p>Проучване на потенциалните мерки за ограничаване на емисиите в областта на битовото отопление, замяната на използваните горива, или подобряване качеството на използваните горива, мерки за повишаване на енергийната ефективност.</p> <p><i>Източници: Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми на Министерство на околната среда и водите; Методика за определяне на емисиите на вредните вещества във въздуха на Министерство на околната среда и водите</i></p>
„Подвижни или линейни източници“	<p>Проучване на потенциалните мерки за ограничаване на емисиите от отработилите газове на МПС чрез организиране и регулиране на движението на автомобилния транспорт (оптимизиране и управление на трафика), електрификация или газификация на градския транспорт (вкл.</p>

	<p>таксиметровите услуги), подобряване качеството на моторните горива, други икономически и технически мерки.</p> <p><i>Източници: Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми на Министерство на околната среда и водите; Методика за определяне на емисиите на вредните вещества във въздуха на Министерство на околната среда и водите</i></p>
Неорганизирано изпускане	<p>е това, при което в атмосферния въздух веществата се отделят разсредоточено от дадена площадка - товарно-разтоварни площадки, открити складове за прахообразуващи материали, неизправна технологична апаратура и др.</p> <p><i>Източник: Закон за чистотата на атмосферния въздух, ДР, § 1, т. 10</i></p>
Фини прахови частици 2,5	<p>са всички частици, преминаващи през размерно-селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване на нивата на ФПЧ_{2,5}, с 50 %-на ефективност на задържане при аеродинамичен диаметър на частицата до 2,5 микрона</p> <p><i>Източник: Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух на Министерство на околната среда и водите и Министерство на здравеопазването</i></p>
Фини прахови частици 10	<p>са всички частици, преминаващи през размерно-селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване на нивата на ФПЧ₁₀, с 50 %-на ефективност на задържане при аеродинамичен диаметър на частиците до 10 микрона</p> <p><i>Източник: Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух на Министерство на околната среда и водите и Министерство на здравеопазването</i></p>

РЕЗЮМЕ

Настоящият доклад е изготвен в резултат на извършен одит „Ефективност на общинските мерки за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}) в град София“ за периода от 01.01.2010 г. до 31.12.2015 г.

С постепенното изчистване на индустрията, фините прахови частици стават все по-голям проблем за градската среда, който се решава бавно. За България в краткосрочен и средносрочен аспект най-сериозен проблем във връзка с качеството на атмосферния въздух са наднормените нива на съдържание на фини прахови частици в много общини на страната.

Пределно допустимите стойности за ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5} са определени нормативно в директива на Европейския общност и в наредба от 2010 г. Общинските органи осъществяват контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване на чистотата на въздуха на тяхната територия и при превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители), като разработват и приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми, в съответствие със Закона за чистотата на атмосферния въздух.

За да се установи ефективността на общинските мерки за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици в гр. София са анализирани и оценени планирането на мерките в общинските програми на Столична община, осигуряването на изпълнението на предвидените мерки и изпълнението на заложените мерки по програмата.

Направени са следните основни констатации, оценки и изводи:

1. Столична община няма приета стратегическа програма за опазване на околната среда. Разработен е проект на Програма за опазване на околната среда на Столична община с период на действие 2010 – 2020 г., който не е приет от Столичния общински съвет. Нормативното изискване за приемане на програма за околна среда на Столична община не е изпълнено.

Програмата за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух на територията на Столична община (2005 г.) е актуализирана с приемане от Столичния общински съвет на „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на качеството на атмосферния въздух за периода 2011 – 2014 г.“. Програмата е разработена на основание констатираните превишения на нормите за нивата на ФПЧ₁₀ във всички автоматични измервателни станции, измерващи качеството на атмосферния въздух на територията на град София, в изпълнение на нормативните изисквания на Закона за чистотата на атмосферния въздух. Приета е с цел предприемане на мерки за достигане на установените норми на ФПЧ₁₀ на територията на Столична община.

От Регионалната инспекция по околна среда и водите няма дадени указания за дефиниране на мерки за намаляване на емисиите за ФПЧ_{2,5} в „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на качеството на атмосферния въздух за периода 2011 – 2014 г.“. От Столичния общински съвет няма приета актуализирана общинска програма за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми за периода 2015 – 2020 г. Програмата за управление на качеството на атмосферния въздух 2015 – 2020 г. е в процес на одобрение от Столичния общински съвет.

2. Мерките за ФПЧ₁₀ в „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ са насочени към постигане на стратегическите цели за достигането на общоевропейските норми за качество на атмосферния въздух на територията на Столична община и са в съответствие с дългосрочните национални и общински цели. Има обвързаност между мерките за качество на атмосферния въздух и между източниците на замърсяване. Сложността и комплексността

на нормативните актове, дефинираните различни приоритети и политики в областта на околната среда, влияят върху планирането на мерките и дейностите в програмите за управление на качеството на атмосферния въздух.

3. В „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ са идентифицирани източниците на финансиране за заложените мерки и дейности за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ_{10} . Предвидени са надеждни източници за тяхното финансиране. Не е заложен прогнозен размер на финансовите средства за планираните мерки и дейности по „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“.

4. Мерките се изпълняват от направления, звена, районни структури на Столичната общинска администрация, общински и други предприятия, и други компетентни органи. За изпълнението на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ отговаря кметът на Столична община. В Програмата са определени кметът, заместник – кметът, Програмният съвет за отговорните органи/лица за разработване на програмата и координацията по изпълнение на дейностите, възложени на изпълнителите по разработването ѝ. В плана за действие са посочени конкретните администрации, отговорни за изпълнението на съответната мярка. Персонални отговорности по изпълнение на мерките по „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ и за дейностите от Планът за действие към нея не са определени.

5. Мониторингът и контролът на компонентите на околната среда, вкл. и качеството на атмосферния въздух се осъществява на национално ниво, а за София – град – на общинско ниво, на основание на посочените отговорности в законови и подзаконови актове. Отговорности, свързани с изпълнението и контрола по изпълнение на мерките по „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ имат различни структури на Столична община, Столичния общински съвет (вкл. Постоянни комисии), Програмният съвет, кмета, ресорния заместник-кмет направление „Зелена система, екология и земеползване“, директора на дирекция „Общински земи, гори, водни обекти и околна среда“ и началника на отдел „Околна среда“. Осигуряването на добра координация и комуникация между всички участващи структури и своевременното информирание за напредъка по изпълнението на мерките е от съществено значение за наблюдението, контрола и докладването по изпълнението на Програмата. Постоянната комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори следва да осъществява контрол по разработването на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ Предвид комплексността и обхвата на мерките, кметът на Столична община със заповед създава Програмен съвет, но не са определени отговорности и ред за извършване на наблюдение и контрол върху изпълнението на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ и на кого и кога Програмният съвет трябва да докладва. От Програмния съвет не е осъществяван периодичен контрол при изпълнението на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“.

6. За изпълнението на мерките в „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ са ангажирани много звена от структурата на администрацията на Столична община

– отдели и дирекции от направленията, от структурите и районните администрации на общината, общински и други предприятия, както и осъществяване на взаимодействие с външни структури. Отдел „Околна среда“ към дирекция „Общински земи, гори, водни обекти и околна среда“, направление „Зелена система, екология и земеползване“ осъществява мониторинга, координацията и комуникацията по изпълнение на политиката на Столична община в областта на опазване и управление на компонентите на околната среда, в т.ч. „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“. Осъществявана е координация и комуникация от направление „Зелена система, екология и земеползване“ със структурите на Столичната общинска администрация и с външни структури във връзка с подготовката за разработването на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ и съгласуването на проекта ѝ. Със заповед на кмета на Столична община не са определени персонални отговорности и ред за координация и комуникация във връзка с изпълнението на заложените мерки за ФПЧ₁₀ в „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“. Механизмът за осъществяване на мониторинг и контрол върху изпълнението на мерките за намаляване на емисиите от ФПЧ₁₀ по „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ не работи правилно и ефективно.

7. Отчитането и докладването на програмите за качество на атмосферния въздух се извършва съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда. В „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ има неяснота във връзка с разделянето на отговорности по отношение на отчетността по изпълнение на Програмата за околна среда и програмите за намаляване нивата на замърсителите и достигане на съответните норми, респ. „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“. За одитирания период от Столична община до Регионалната инспекция по околна среда и водите са изпращани отчети за целите на Европейската комисия, които са в стандартизирана форма и с определени реквизити. В отчетите е докладвано изпълнението на мерките за ФПЧ₁₀ по „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“. За изпълнението на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ не е осигурено отчитане и докладване пред ресорния заместник-кмет на Столична община.

8. Извършването на разходите за изпълнение на дейностите по „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ е в зависимост от определени от Столичния общински съвет обекти и дейности в Инвестиционната програма и от поименния списък за финансиране на капиталовите разходи. За изразходваните средства няма обобщена информация и не се извършва счетоводно проследяване на изпълнението на дейностите по мерките, така както са заложи в „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“. Бюджетът на Столична община не е програмен и в счетоводната политика на Столична община не е предвидено аналитично отчитане на такива програми.

9. Отчитането на изпълнението на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ е въз основа на изготвен „Анализ и оценка на изпълнението на програма за

намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ_{10} и азотен диоксид и управление на качеството на атмосферния въздух в Столична община за периода 2011 - 2014 г.“ през 2015 г. В анализа се дава оценка, че са изпълнени 48 мерки, 2 мерки са в процес на изпълнение и 2 мерки са с перманентен характер, без пояснение въз основа на какви данни и от какви източници е направена оценката за изпълнението на всяка конкретна мярка от „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ Изпълнението на дейностите по мерките по определените в програмата индикатори и изразходваните средства за изпълнението на мерките не са отчетени.

Изпълнени са дейности по 38 мерки, съответстващи на заложените индикатори в „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“, което представлява 73 на сто от всичките 52 заложен мерки за ФПЧ_{10} . За 14 от заложените 52 мерките за ФПЧ_{10} , съдържащи се в Програмата няма конкретни данни по посочените индикатори за изпълнението им, поради което не е възможно да се оцени каква е степента на изпълнението им.

10. За реализацията на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ са изразходвани средства в размер на общо 612 935 491 лв. за изпълнението на 22 мерки от общо 52. През 2015 г. е постигната средногодишната норма за концентрация на ФПЧ_{10} само в 2 от пунктовете за мониторинг на качеството на атмосферния въздух. В останалите пунктове на територията на Столична община се отчита намаление, което не е достатъчно за постигане на средногодишната норма за ФПЧ_{10} . Основен принос към по-високите концентрации имат автомобилния транспорт и изгарянето на твърди горива за отопление. Ограничаването на тези източници на замърсяване не може да се реши самостоятелно от Столична община. Необходимо е да се предприемат действия на национално ниво чрез инициране на промени в нормативната уредба за ограничаване на емисиите от тези замърсители.

11. Оценката на постигнатите ефекти от изпълнението на общинските мерки за намаляване нивата на замърсителите на атмосферата с ФПЧ_{10} е въз основа на данни на Столична регионална здравна инспекция за заболяемостта на населението на гр. София. След 2013 г. инспекцията отчита намаляване на заболяемостта от хроничен бронхит, астма и алергичен ринит при децата. Заболяемостта от остри респираторни заболявания на горните дихателни пътища, хроничен бронхит, пневмония и алергичен ринит при възрастните се увеличава.

Резултатите от одита показват, че не са създадени достатъчни условия за ефективно изпълнение и отчитане на общинските мерки, включени в „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“. Независимо от отчетеното значително намаляване на средногодишните стойности на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ_{10} през одитирания период, все още не е постигната във всички пунктове на измерване максимално допустимата средногодишна норма за опазване на човешкото здраве. Основен принос към по-високите концентрации имат автомобилния транспорт и изгарянето на твърди горива за отопление. Необходими са съвместни усилия за ограничаването на тези източници на замърсяване на национално ниво чрез инициране на промени в нормативната уредба за ограничаване на емисиите от тези замърсители.

Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор през одитирания период носят: Андрей Иванов, председател на Столичния общински съвет за периода от 19.11.2007 г. до 12.01.2012 г., Елен Герджиков, председател на Столичния общински съвет от 12.01.2012 г. и понастоящем, и Йорданка Фандъкова, кмет на Столична община от 23.11.2009 г. и понастоящем.

Отговорността на Сметната палата се свежда до изразяване на обосновано заключение за ефективността на общинските мерки за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици в град София.

Одитът е извършен в съответствие с Международно признатите одитни стандарти, издадени от Комитета за одитни стандарти на Международната организация на върховните одитни институции – ИНТОСАЙ.

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Одитът се извършва на основание чл. 5, ал. 1, т. 3 и чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за Сметната палата и Заповед № ОД-03-01-003 от 10.03.2016 г., издадена от Горица Грънчарова-Кожарева, заместник-председател на Сметната палата. Одитната задача е включена в Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2016 г. под № 450.

2. Представяне на одитирания обект

През 2003 г. територията на Столична община (СО) е определена като Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), в който се превишават нивата на фини прахови частици и азотен диоксид. В тази връзка от Столична община е разработена и изпълнявана Програма за управление на качество на атмосферния въздух (КАВ) на град София - 2005 г., допълнена с Програма КАВ – 2007 г. и актуализирана с „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“ (по-нататък Програма КАВ 2011 – 2014 г.), одобрени от Столичния общински съвет (СОС). Програмата за управление качеството на атмосферния въздух за периода 2015 – 2020 г. към месец декември 2016 г. все още е в процес на одобрение от СОС.

В Програмата КАВ 2011 – 2014 г. са посочени мерки за подобряване на КАВ и в частност за намаляване на ФПЧ_{10} . Основната цел на актуализираната програма е, базирайки се на резултатите от изготвените математически модели, да се преразгледат действащите мерки и да бъдат формулирани нови и ефективни, в зависимост от конкретния принос (дял) на всеки един източник, чието изпълнение да осигури постигането на необходимите нива за качество на атмосферния въздух и по-нататъшното му поддържане.

Разработен е План за действие при превишаване на установените норми или алармени прагове на замърсители на атмосферния въздух при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори на Столична община към Програмата КАВ 2011 – 2014 г. В плана за действие са включени общо 52 мерки, свързани с намаляване емисиите на ФПЧ_{10} с период на изпълнение от 2011 г. до 2014 г. Мерките са групирани по следните сектори и източници на замърсяване: „Мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ_{10} от битовото отопление“, „Мерки за намаляване емисиите на ФПЧ_{10} от транспорта“, „Намаляване на емисиите на ФПЧ_{10} от общински и търговски обекти“, „Мерки за намаляване на други неорганизиранни емисии“ и „Общи мерки“.

Мерките се изпълняват от направления, звена, районни структури на Столичната общинска администрация, общински и други предприятия, и други компетентни органи. Отговорните органи за изпълнението на Програмата КАВ 2011 – 2014 г. и Плана за действие към нея е Столична община – кмета, заместник-кмета направление „Зелена система, екология и земеползване“ и Програмния съвет, назначен със заповед на кмета на СО с отговорности към разработване на програмата и координацията по изпълнение на дейностите, възложени на изпълнителите по разработването ѝ. В състава на Програмния съвет са привлечени и представители на Националния институт по метеорология и хидрология към Българската академия на науката, Областната управа на област София, Столична регионална здравна инспекция, Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – София.

Съгласно чл. 79, ал. 4 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), програмите се приемат от общинските съвети, които контролират изпълнението им. Програмите за подобряване на КАВ са неразделна част от общинските програми за околна среда, съгласно чл. 27, ал. 2 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ).

Кметът на общината е компетентния орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането на програмата (съгласувано с РИОСВ – чл. 37, ал. 2 от Наредба № 12 от 2010 г.). За изпълнението на програмата отговаря кметът на общината съвместно със заинтересуваните физически и юридически лица (чл. 41, ал. 1 от Наредба № 12 от 2010 г.), а компетентния орган, контролиращ изпълнението на програмата, е общинският съвет. Отчитането на изпълнението на програмата става с годишен отчет (чл. 79, ал. 5 от ЗООС), който кметът изнася пред общинския съвет. Съгласно разпоредбите на чл. 79, ал. 6 от ЗООС, отчетите се представят за информация в РИОСВ.

Изпълняваните дейности за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ са в различни сектори:

1. По отношение на транспорта:

- Знание за устойчив транспорт и намаляване на емисиите в началното образование;
- Възстановяване и поддържане на зелена вълна на светофарно регулираните кръстовищата и поставяне на светодиодни броячи за време на разрешаващи и забраняващи сигнали на светофарите за МПС;
- Изграждане на велосипедни алеи при ремонтване на улици, където е възможно и изграждане на система от велосипедни алеи;
- Контрол и налагане на глоби за неправилно паркиране в зелени площи, както и при неспазване на изискването за транспортирането на насипни товари да се извършва при задължително използване на подходящи покривала, контрол върху състоянието на ходовата част на специализираната строителна техника;
- Изготвяне и въвеждане на временни мерки за ограничаване на трафика в зоните с наднормено замърсяване с ФПЧ₁₀;
- Превеждане на автобусния парк в съответствие с евростандарт EURO 4.

2. По отношение на битово отопление:

- Въвеждане на изисквания за подобряване на енергийните характеристики при ремонт на общински сгради;
- Подмяна на отоплителните инсталации за производство на топла вода и топлоенергия;
- Замяна на отоплението с течни горива (газъл) и преминаване към газ или централно топлоснабдяване и замяна на течните и твърди горива с гориво от биомаса и котли с к.п.д над 85 на сто ефективност в общинските сгради;
- Разработване на план за действие за стимулиране използването на нови технологии за отопление.

3. По отношение намаляване на неорганизираните емисии:

- Контрол на състоянието на строителната площадка, съгласно изискванията на Закона за устройство на територията (ЗУТ) за недопускане на неорганизиран прахови емисии;
- Създаване на нови тревни площи за сметка на площи – потенциални източници на прах и на зелени пояси по периферията на натоварени пътни артерии и на града;
- Недопускане на използване на пясъчно солни смеси за зимно почистване и поддържане в границите на урбанизираната територия и използване на екологосъобразни химични продукти при зимно почистване и поддържане на уличната мрежа;
- Увеличаване делът на дейност „Механизирано метене на улични платна“ за сметка на дейност „Ръчно метене“ и честотата на миене на уличната мрежа.

ОДИТЕН ОБХВАТ И ПОДХОД

1. Цели на одита

Извършването на одита цели:

1.1. Да се предостави независима и обективна оценка за изпълнението на общинските мерки за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}) в град София.

1.2. Да се подпомогне ръководството на одитирания обект относно идентифициране на слабостите и да се дадат препоръки за предприемане на действия за намаляване на ФПЧ₁₀.

2. Обхват на одита

2.1. Основният въпрос на одита е:

- Ефективно ли са изпълнявани дейностите по общинските мерки за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}) в град София?

На база извършената оценка на рисковете, към основния въпрос са формулирани следните специфични въпроси:

- Планирани ли са адекватно мерките в общинските програми за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици?

- Осигурено ли е изпълнението на мерките, предвидени в програмите?

- Ефективно ли са изпълнени заложените мерки по общинските програми за КАВ?

2.2. Одитираният период е от 01.01.2010 г. до 31.12.2015 г. В обхвата на одита са включени за анализ на нормативните изисквания за разработване на общински програми за качество на атмосферния въздух; включените в програмата на СО за КАВ адекватни мерки по отношение на ФПЧ; предвидените надеждни източници за финансиране на заложените мерки и дейности; създадената необходимата организация за ефективно изпълнение на мерките; изпълнението на мерките в Програмата КАВ; постигната ефективност на вложените средства и на очакваните ефекти от изпълнението на общинските мерки за намаляване нивата на замърсителите на атмосферата с ФПЧ.

3. Одитни критерии

Използваните критерии и показатели за оценка са посочени в Приложение № 1.

4. Одитна методология

За постигане целите на одита са приложени системно-ориентираният и резултатно-ориентираният подходи.

Използвани са следните методи:

- за събиране на информация – изискване на документи; проучване и проверка на документи; въпросници; формирана е нестатистическа одитна извадка за изпълнението на мерки от Програмата КАВ 2011 – 2014 г. Размерът на извадката е 5 общински мерки от общо 52, или 10 на сто извадкови единици, избрани на случаен принцип при следните критерии: по една мярка от всеки период на изпълнение – с краткосрочен срок на изпълнение до края

на 2011 г.¹; със средносрочен срок на изпълнение до края 2012 г.²; с дългосрочен срок до края на 2014 г.³ и 2 мерки⁴ с постоянен срок на изпълнение.

- за анализ на информацията - сравнителен и качествен анализ, систематизиране и обобщаване на информация; количествен анализ - тенденции, сравнения, съотношения; таблично и графично представяне на резултатите и др.

КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ

I. Планиране на мерките в общинските програми за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици

1. Нормативни изисквания за разработване на общински програми

1.1. Разработена и приета програма за околна среда в Столична община

Съгласно Закона за опазване на околната среда⁵ в срок до една година от влизането на закона в сила кметът на общината разработва програма за опазване на околната среда⁶, съгласно указания на министъра на околната среда и водите. С утвърдените указания за разработване на програми за опазване на околната среда са определени структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.⁷ Неразделна част от общинските програми за околна среда са програмите за управление на КАВ в общините.⁸

През 2009 г., след проведена процедура по Закона за обществените поръчки, е сключен договор с външен изпълнител за разработване на Програма за опазване на околната среда на СО. Разработен е проект на Програма за опазване на околната среда с период на действие 2010 – 2020 г., публикуван на интернет страницата на общината⁹, включваща действащи основни стратегически документи, свързани с компонентите и факторите на околната среда. Проектът на програмата е съгласуван с ресорните направления на Столична община, със „Софийска вода“ АД и с РИОСВ – София, откъдето е предоставено положително становище от 17.12.2009 г. С доклад от 07.07.2010 г.¹⁰ проектът на Програмата е внесен за разглеждане в СОС, разпределен до Постоянната комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори (ПКООСЗГ) и до Постоянната комисия по устройство на територията, архитектура и жилищна политика за разглеждане (ПКУТАЖП). ПКУТАЖП подкрепя доклада с протокол от проведено заседание на 08.09.2010 г., а ПКООСЗГ не излиза със становище по представения проект на Програмата.¹¹ С писмо от 13.12.2010 г. заместник-кметът на направление „Зелена система, екология и земеползване“ иска отлагане на гласуването на Програмата от СОС.¹² До 30.10.2016 г. проектът на Програма за опазване на околната среда на СО не е разглеждан и приет от СОС.

¹ Мярка с код Sf_r_10_PM „Да се забрани със заповед и се извършва контрол по заповедта по обгаряне на стърнища и др. зелени площи. Да се въведе регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове“

² Мярка с код Sf_t_19_PM „Създаване на зелени пояси по периферията на натоварени пътни артерии и на града“

³ Мярка с код Sf_r_13_PM „Оптимизиране на транспортната дейност на обществения транспорт чрез намаление на броя автобуси по линията на софийското метро“

⁴ Мерки с код Sf_t_5_PM „Изграждане на велосипедни алеи при ремонтване на улици, където е възможно“ и с код Sf_t_8_PM „Създаване на нови тревни площи за сметка на площи – потенциални източници на прах“

⁵ Чл. 79 от ЗООС

⁶ Допълнителни разпоредби § 10 (1) от ЗООС

⁷ http://www.3moew.government.bg/files/file/Press/partners/1_Ukazania.doc

⁸ ЗЧАВ, чл. 27, ал. 2

⁹ www.sofia.bg/okolna_sreda.asp?title=Околна+среда &sub_open

¹⁰ Одитно доказателство № 1

¹¹ Одитно доказателство № 1

¹² Одитно доказателство № 2

През 2014 г. е разработено и одобрено от заместник-кмета по направление „Зелена система, екология и земеползване“ ново задание за разработване на Програма за опазване на околната среда, с период на действие до 2025. До 30.10.2016 г. не е възложено изготвянето на програма за опазване на околната среда.¹³

Не са спазени изискванията на чл. 79, ал. 4 от Закона за опазване на околната среда, за приемане на Програма за опазване на околната среда от Столичен общински съвет.

Непрекъснатото отлагане на процедурата по приемането на Програма за опазване на околната среда от СОС води до необходимост от актуализиране на разработения проект на Програмата, което е свързано с реализирането на адекватни политики за опазване на околната среда.

1.2. Разработена и приета програма за качество на атмосферния въздух в Столична община

1.2.1. Качеството на атмосферния въздух, като основен компонент на чистата и здравословна околна среда в гр. София зависи от въздействието на климатичните фактори и емисиите на вредни вещества, главно от местни източници.

Качеството на атмосферния въздух се оценява спрямо пределно допустими концентрации (ПДК) на вредните вещества в атмосферния въздух, регистрирани за определен период от време (1 час, 8 часа, 24 часа, 1 година). Концентрациите не трябва да оказват нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека и околната среда.

Пределно допустимите стойности за фини прахови частици ФПЧ₁₀, с оглед на качеството на въздуха са правно обвързващи от 01.01.2005 г. в съответствие с Директива 1999/30/ЕО на Съвета от 22.04.1999 г. относно допустимите стойности на серен диоксид, азотен диоксид и азотни оксиди, фини прахови частици и олово в околния въздух (отм. от Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент (ЕП) и на Съвета за КАВ).¹⁴

Поради това, че Република България става член на ЕС през 2007 г., не съществува правно задължение компетентните органи на страната да предприемат действия за намаляване на вредните емисии.¹⁵ Съгласно Директива 2008/50/ЕО на ЕП и на Съвета за КАВ и за по-чист въздух за Европа е определена 40 mg/m³ средногодишна норма (СГН) на ФПЧ₁₀ за опазване на човешкото здраве, от 01.01.2005 г. През 2009 г., Република България отправя искане до ЕК за дерогация (освобождаване от спазване на нормите за ФПЧ) и промяна на срока до 11.06. 2011 г.

Европейската комисия оценява, че данните предоставени от българските власти относно нивата на концентрацията и броят на дните, в които е имало превишаване на стойностите, показват, че прилаганите през последните години мерки все още не са довели до съществена тенденция към намаляване на емисиите, както и че все още съществува много голяма разлика между пределно допустимите стойности и нивата на концентрация, докладвани до Комисията за 2007 г. и 2008 г. Комисията счита, че до юни 2011 г. вероятно няма да бъде постигнато съответствие с дневните и годишните пределно допустими стойности във всички зони, без да бъдат приложени много строги допълнителни мерки. Поради непълното определяне на разпределението на дяловете на източниците и тъй като българските власти не предоставят никакви предварителни оценки на нивата на концентрацията през 2011 г. или на въздействието на мерките, които трябва да бъдат приложени до тази година за всички зони (шест зони, включително агломерация София),¹⁶ за

¹³ Одитно доказателство № 1

¹⁴ <http://freecases.eu/Doc/LegalAct/4433081>

¹⁵ Одитно доказателство № 3

¹⁶ Одитно доказателство № 3

които е извършена нотификацията, Комисията не може да оцени постигнато на съответствие в която и да е от зоните до юни 2011 г.¹⁷

1.2.2. В съответствие с Директива 2008/50/ЕО на ЕП, държавите-членки на ЕС трябва да хармонизират законодателството си и да въведат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, най-късно до 11 юни 2010 г.¹⁸ Извършени са промени в ЗЧАВ¹⁹ и в Наредба № 7 от 3 май 1999 г.²⁰ за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, издадена от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и Министерството на здравеопазването (МЗ). Директивата е транспонирана в българското законодателство в Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, безен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух²¹ за установяването на единни методи и критерии за оценка на нивата на ФПЧ. За разработването на програми за КАВ е утвърдена „Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми“ (по-нататък само Инструкция за разработване на програми). Инструкцията за разработване на програми е задължителна за съответните общини, при разработването на програми за КАВ, в съответствие с чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух²².

1.2.3. МОСВ утвърждава разпределение на територията на страната на райони и агломерации с население над 250 000 души за оценка и управление на КАВ и тяхната категоризация в зависимост от степента на замърсяването²³. През 2003 г. град София е включен в списъка на райони за оценка на КАВ, за които е необходимо разработването на програма за намаляване нивата на замърсителите. Столична община е в район определен за РОУКАВ - Югозападен район. Основните емисии, за които е установено превишение над праговите стойности в региона са серен диоксид (SO₂), олово (Pb), азотен диоксид (NO₂), фини прахови частици. През 2007 г. е извършено ново райониране на страната със Заповед от 17.07.2007 г. на министъра на околната среда и водите и е утвърден нов списък на РОУКАВ.²⁴

За първи път през 2010 г. със заповед на министъра на околната среда и водите от 03.12.2010 г. е утвърден списък на РОУКАВ, на територията на СО, в които се измерват превишения на ФПЧ_{2,5} и ФПЧ₁₀.²⁵

1.2.4. От СО е разработена „Програма за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух на територията на Столична община“ от 2005 г. (по-нататък Програма КАВ 2005 г.) и приета с Решение от 12.05.2005 г. на СОС.²⁶ Програма КАВ 2005 г. е разделена на две допълващи се програми: „Програма за контрол на КАВ“ и „Програма за управление на КАВ“, в които е заложена по една мярка за изпълнение в дългосрочна

¹⁷ Одитно доказателство № 3

¹⁸ Чл. 33, ал. 1 „Транспониране“ на Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г.

¹⁹ чл. 27 от ЗЧАВ

²⁰ чл. 31 от Наредба № 7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, издадена от Министерството на околната среда и водите и Министерството на здравеопазването
www3.moew.government.bg/files/file/Air/Naredbi.../N7_OUKAV

²¹ в сила от 30.07.2010 г. Наредба № 12

http://www3.moew.government.bg/files/file/Air/Naredbi_KAV/Naredba_12_Normi_KAV.pdf

²² Чл.13 ,т.т. 2,3 и 4 от „Инструкцията за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми“ утвърдена със Заповед №РД-996/20.12.2001г. на МОСВ.
<http://www.moew.government.bg/?show=top&cid=119>

²³ Одитно доказателство № 4

²⁴ Одитно доказателство № 5

²⁵ Одитно доказателство № 6

²⁶ Одитно доказателство № 5

перспектива.^{27 28} Мерките в програмата са общи за КАВ, тъй като на територията на гр. София е отчетено превишение на концентрациите на показателя общ прах, водещи до увеличаване на хроничните заболявания на дихателната система. Основните източници на замърсяване са от трафик – движението на моторни превозни средства (МПС) по запрашени улици, промишленост (Металургичен комбинат „Кремиковци“), битово отопление с твърди и течни горива.²⁹

С договор е възложено от СО на външен изпълнител разработването на „Програма КАВ 2007 за подобряване организационното и информационно осигуряване качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община и дефиниране на местни нормативни уредби за подкрепа изпълнението на Програма КАВ – София“. Програма КАВ 2007 г. представлява развитие на краткосрочните мерки за контрол и управление на качеството на въздуха от Програма КАВ 2005 г., като я надгражда и допълва.³⁰ Основната цел на програмата е изпълнение на задачи в краткосрочен план, свързани основно с организационно и информационно осигуряване на мероприятията за намаляване на замърсителите на атмосферния въздух и дефиниране на местни нормативни уредби за подкрепа изпълнението на "Програма за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух на територията на Столична община".

За прилагане на мерките е разработен План за действие 2005 - 2012 г. Заложените мерките са в две групи – мерки за „Усъвършенстване на системата на качеството на атмосферния въздух и нейното управление на територията на СО“ и мерки за „Повишаване на информираността на населението, което на национално ниво е възможно да бъде осъществено чрез предприемане на съответните стъпки за нанасяне на промени в националното законодателство, които ще допринесат значително за повишаване на информираността на гражданите за опазване чистотата на въздуха“. Заложени са мерки само за намаляване на стойността на показателите за общ прах, като не се съдържат отделни мерки за достигане на пределно допустимите стойности на ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}.³¹

1.2.5. Във връзка с констатирани превишения на средногодишните норми за нивата на ФПЧ₁₀ във всички автоматични измервателни станции, измерващи КАВ на територията на град София, РИОСВ – София и МОСВ дават указания на СО да се актуализира общинската програма за намаляване нивата на ФПЧ₁₀ в срок до 29.10.2010 г.³² МОСВ уведомява СОС и кмета на СО за открита процедура по нарушение на общностното право за неспазване на нормите за ФПЧ₁₀. В тази връзка е необходимо преразглеждането и актуализирането на действащата програма не по-късно от 15.03.2011 г.³³ Използвано е правото на страната, посочено в чл. 22, т. 2 от Директива 2008/50/ЕО на ЕП и на Съвета за КАВ и за по-чист въздух за Европа, за освобождаване от задължението (нотификация) да се прилагат пределно допустимите стойности в срок до 11.06.2011 г., ако се докаже, че на национално, регионално и местно равнище са взети всички необходими мерки за спазване на крайните срокове. Решението на ЕК по т.нар. „първа нотификация“ за Република България е отрицателно с мотива, че програмите за КАВ не съответстват по форма и съдържание на изискванията за тях, посочени в цитираната директива. От ЕК е дадена

---

²⁷ Мяроката от Програмата за контрол на КАВ е „Контрол и анализ на КАВ“ и от Програма за управление на КАВ е „Реализиране на общинска програма за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)“.

²⁸ Одитно доказателство № 5

²⁹ Одитно доказателство № 5

³⁰ Одитно доказателство № 5

³¹ Одитно доказателство № 5

³² Одитни доказателства № № 7 и 12

³³ Одитно доказателство № 8

възможност за повторно кандидатстване и разработване на нови програми за КАВ. МОСВ дава срок на общините за коригиране на програмите.³⁴

Разработен е проект на „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“.³⁵ Целта на Програма КАВ 2011 – 2014 г. е да се предприемат мерки за достигане на установените норми на ФПЧ₁₀ и NO₂ на територията на СО, да се запазят и поддържат нивата на останалите основни показатели за качество на атмосферния въздух под установените за тях норми, с което да се осигури екологичен комфорт на населението. Проектът на Програмата е съгласуван със съответните институции. В становище на МОСВ от 13.07.2011 г. за Програма КАВ 2011 – 2014 г. са дадени бележки за корекции на програмата, включително извършването на оценка и включването на мерки за намаляване нивата на ФПЧ_{2,5}. От РИОСВ няма указания за включване на мерки за ФПЧ_{2,5} в проекта на Програма КАВ 2011 – 2014 г.³⁶

Праховите емисии, в зависимост от източника, съдържат частици с размери в диапазон от 0 µm до 10 µm. ФПЧ₁₀, включват всички прахови частици с размери от 0 µm до 10 µm, т.е. ФПЧ₁₀ включват в своя състав и ФПЧ_{2,5} (частици с размери от 0 µm до 2,5 µm). Всички мерки се предвиждат за намаляване на емисиите на прахови частици, които съдържат в своя състав и ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}. Мерките за намаляване на нивата на ФПЧ₁₀ представляват мерки и за намаляване на нивата на ФПЧ_{2,5}, тъй като ФПЧ_{2,5} са част от ФПЧ₁₀.

По отношение на нормативните изисквания за ФПЧ_{2,5}³⁷ е определено да бъде постигната максимална средногодишна концентрация от 25 µg ФПЧ_{2,5} в 1 m³ атмосферен въздух, считано от 01.01.2015 г. Определена е средногодишна норма от 25 µg/m³ за ФПЧ_{2,5}, която влиза в сила от 01.01.2015 г. и важи за периода 2015 – 2020 г. Преди 2015 г. не е била налична апаратура за анализиране на концентрацията на ФПЧ_{2,5} в съответствие със стандартните изисквания. За изтеклата 2015 г., ФПЧ_{2,5} продължават да се измерват само в два пункта на територията на Столична община, по които данни концентрацията за 2015 г. е била по-ниска от съответната норма.³⁸

Програма КАВ 2011-2014 г. е приета на 28.07.2011 г. с решение на Столичния общински съвет, без да са отразени бележките на МОСВ.³⁹ Не е спазен срокът за разработване на програма КАВ до 11.06.2011 г.

1.2.6. РИОСВ дава указания на СО с писмо от 06.01.2015 г. да бъде актуализирана общинската програма за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми, като бъде изготвен нов план за действие, с мерки за достигане само на нормите на ФПЧ₁₀ и да се изготви нов план за действие към програмата, в които да бъдат заложили за изпълнение мерки за период след края на 2014 г.⁴⁰ Съгласно Наредба № 7⁴¹ изискуемият срок за приемане на Програмата е 18 месеца от получаване на уведомлението от РИОСВ.

С договор от 15.10.2015 г. е възложено на външен изпълнител да изготви проект на „Програма за управлението на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г.“. Проектът е приет с приемо-предавателен протокол от 16.11.2015 г.⁴²

³⁴ Одитно доказателство № 3

³⁵ Одитно доказателство № 9

³⁶ Одитно доказателство № 10

³⁷ Чл. 3, ал. 1 от Наредба 1 от 2010 г.

³⁸ АИС Хиподрума: средногодишна концентрация на ФПЧ_{2,5} – СГК = 24,57 µg/m³, при норма СГН = 25 µg/m³ и АИС Копитото: СГК = 9,1 µg/m³, при норма СГН = 25 µg/m³.

³⁹ Одитни доказателства №№ 5 и 10

⁴⁰ Одитно доказателство № 12

⁴¹ Наредба № 7, чл. 31, ал. 3

⁴² Одитно доказателство № 5

Проектът е в процедура за екологична оценка, съгласно изискванията на ЗООС и в процедура за опазване на защитените зони, съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие. Компетентен орган на двете процедури е РИОСВ – София. Проектът на Програмата не е окончателен, до приключване на процедурите и произнасяне на РИОСВ – София.⁴³ Определеният 18 месечен срок и към 06.07.2016 г. не е спазен и няма приета Програма за КАВ на Столична община за 2015 – 2020 г.

Неспазването на срока за приемане на Програма КАВ 2015 – 2020 г. създава риск от налагане на санкции за страната във връзка с непостигане на пределно допустимите норми за опазване чистотата на атмосферния въздух.

Неспазването на нормативните изисквания за разработване на програма за околна среда на СО и на срока за актуализирането на програмите за управление на КАВ води до риск за ефективното и своевременно осъществяване на държавната политика по отношение на околната среда, в т. ч. качеството на атмосферния въздух.

2. Мерки по отношение на ФПЧ в „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“

2.1. Анализ и оценка на планираните мерки и дейности в съответствие с дългосрочните национални и общински цели и стратегии

2.1.1. Националната стратегия и плановите на СО за околната среда са насочени към подобряване качеството на атмосферния въздух. „Националната стратегия за околна среда 2009 – 2018 г.“ (по-нататък само Стратегията)⁴⁴ е насочена „Към по-добро качество на живот и устойчива околна среда“. Стратегията е водеща за осъществяването на ефективна политика за устойчива околна среда от компетентните институции, организации, включително на областно и общинско ниво. Специфичните цели на Стратегията е достигането на общоевропейските норми за качество на атмосферния въздух върху територията на цялата страна, насърчаване въвеждането на енергоспестяващи и екологосъобразни технологии и постигане на устойчиво развитие на транспортната система и намаляване на натиска на транспорта върху околната среда. Очакваните резултати от изпълнението на Стратегията са: въвеждане на енергоспестяващи и екологосъобразни технологии; концентрациите на прахови частици, след 2010 г. в нито едно населено място да не надвишават установените норми в националното законодателство и да бъде изградена устойчива транспортна система, която съответства на европейските стандарти за модерен, екологичен и безопасен транспорт и с намалени негативни ефекти върху качеството на живот на населението и околната среда.⁴⁵

За изпълнение на националните стратегически цели по околната среда, вкл. КАВ, от СО са предприети действия за разработването и изпълнението на „Стратегия за регионално развитие на Област София⁴⁶ 2005 – 2015 г.“ и „Общински план за развитие на Столична община за периода 2007 – 2013 г.“⁴⁷ Целите им са свързани с постигането на устойчиво и балансирано развитие при съхраняване на природната и развитие на селищната среда. От СОС не са приети „Програмата за опазване на околната среда на Столична община 2010 –

⁴³ Одитни доказателства № № 5 и 13

⁴⁴ http://pris.government.bg/prin/document_view.aspx?DocumentID=LiDoevXuk1cQzk4IHNH5mg

⁴⁵ Приложение № 2

⁴⁶ Област София или област София (столица), нарича се често и област София-град е област на България, чиято територия съвпада с тази на Столична община и включва само СО. Областта е подразделена на 24 района.

⁴⁷ Одитно доказателство № 14 <http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1018;>
<http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=312>

2020 г.“ и „Общинският план за развитие на Столична община за периода 2014 – 2020 г.“.⁴⁸ За изпълнение на стратегическите цели за намаляване на концентрациите на ФПЧ₁₀ в гр. София, СО предприема действия за актуализиране на Програма КАВ 2005 г. и прилагане на мерки по Програма КАВ 2011-2014 г. Предвидени са мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от битовото отопление, за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта, за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от общински и търговски обекти и мерки за намаляване на други неорганизираните емисии. Изпълнението на мерките чрез плана за действие цели намаляване нивата на замърсителите на въздуха и достигането на общоевропейските норми за качество на атмосферния въздух върху територията на Столична община.^{49 50}

Предвидените мерки в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. отговарят на стратегическите цели за достигането на общоевропейските норми за качество на атмосферния въздух върху територията на Столична община.

2.2. Анализ и оценка на обвързаността между източника на замърсяване, факторите влияещи върху замърсяването на атмосферния въздух и планираните мерки по отношение на ФПЧ₁₀

2.2.1. От компонентите и вреднодействащите фактори по опазване здравето на населението и качеството на околната среда⁵¹ са изследвани основни фактори, свързани с околната среда и качеството на атмосферния въздух на гр. София, влияещи за концентрацията на ФПЧ₁₀ – климатични особености, географска характеристика и население. Наред с факторите на приземния слой на атмосферния въздух върху КАВ влияят и редица други фактори със сложна схема на тяхното съвместно въздействие - особености на релефа, метеорологични условия, климатични условия, гъстота и височина на застрояване, транспортна схема, възраст и състояние на МПС, състояние на инфраструктурата и др. Една от причините за повишените норми на ФПЧ₁₀ е разположението на града в котловина – характерни са котловинните инверсии, със застой на въздуха, мъгли и слаба проточност на въздуха и пренасяне на замърсени въздушни маси от промишлените райони (гр. Перник), които се задържат продължително време в Софийската котловина.⁵²

От извършен анализ от СО на територията на гр. София са установени стойности на ФПЧ₁₀ над допустимите норми, т.е. частици от земен прах, от прах от изгаряне на дърва и въглища за битово отопление, от дизелово гориво при МПС. Най-голям принос към повисоки концентрации на ФПЧ₁₀ имат секторите битово горене и автомобилен транспорт. Наблюдава се сезонност на измерените концентрации на ФПЧ₁₀, което се дължи на битовото горене през зимния период – изхвърляните в атмосферата вредни емисии са получени от изгаряне на твърди горива за отопление, характерни за крайградските зони, промишлените зони (към 2011 г.) и гетата в гр. София.⁵³ Целогодишен замърсител с ФПЧ₁₀ е транспорта и по-точно лошото състояние на пътната инфраструктура или пътната настилка. Предимно влажното време през зимните месеци благоприятства намаляването на емисиите на фини прахови частици, които се дължат на обратното суспендиране от пътната настилка в приземния слой на атмосферата.⁵⁴ Източник на прах са и строителството, непочистените строителни площадки. Нередовното почистване на уличната мрежа също оказва значително влияние върху количеството регистриран прах. След изсъхване на пътната настилка,

⁴⁸Одитни доказателства № № 2, 1 и 14

⁴⁹ Одитно доказателство № 5

⁵⁰ Приложения № 3 и Приложение № 5

⁵¹ вода, въздух, храни, почви, отпадъци, опасни химични вещества и препарати, йонизиращи и нейонизиращи лъчения, йонизиращи лъчения, нейонизиращи лъчения, шум и природни бедствия, промишлени и ядрени аварии

⁵² Одитни доказателства № № 5, 4, 3, 6 и 8

⁵³ Одитни доказателства № № 5, 4, 3, 6 и 12

⁵⁴ Одитни доказателства № № 5, 4, 3, 6 и 12

наличната земна маса върху улиците и булевардите, заедно с използваните за зимна обработка материали увеличават емисиите с ФПЧ₁₀.⁵⁵ Друг замърсител са изхвърляните сажди, получени при изгарянето на дизелово гориво от МПС. Немаловажен е фактът, че област София е най-малка по територия и най-голяма по население сред всички други области.^{56, 57}

Според експертите в МОСВ през 2015 г. фините прахови частици на практика са единственият замърсител, по отношение на който страната има проблем на национално ниво с постигането и поддържането на нормативно определените пределно допустими норми. Основна причина за това от една страна е широката употреба в бита на твърди горива и остарели в техническо отношение горивни устройства, а от друга – някои метеорологични и географски особености.⁵⁸

Основните фактори (климатични особености на района, релеф, население), свързани с околната среда и КАВ на гр. София, влияещи за концентрацията на ФПЧ₁₀ са включени при използваното математическо дисперсионно моделиране и впоследствие при дефиниране на мерките за Програма КАВ 2011 – 2014 г.

2.2.2. В Инструкцията за разработване на програми⁵⁹, е посочено какви да бъдат възможните мерки за подобряване на КАВ чрез ограничаване на емисиите, които да бъдат включени при извършване на анализа за причините за съществуващото КАВ. Възможните мерки за подобряване на КАВ чрез ограничаване емисиите от “големи точкови източници”, от “площни или неорганизираны източници” и от “подвижни или линейни източници”.

2.2.3. С писмо от 02.12.2010 г. МОСВ дава указания на СО за извършване на оценка чрез дисперсионно моделиране на прогнозните нива на замърсяване в атмосферния въздух по показателя ФПЧ₁₀, по които от СО са предприети мерки.⁶⁰ За дисперсионно моделиране на разпространението на замърсителите е препоръчано използването на всеки един модел, утвърден от световната практика за целите на моделиране на разсейването на замърсителите в приземния атмосферен слой на населено място, при отчитане на едновременното влияние на всички точкови, линейни, площни, организирани и неорганизираны източници в рамките на населеното място.⁶¹

Какви да бъдат мерките, следва да бъде посочено при възлагане разработването на мерките на външен изпълнител. За целта, съгласно изискванията на Инструкцията за разработване на програми⁶², със заповед на кмета на СО от 03.11.2011 г., е създаден Програмен съвет за оценка и управление на КАВ (по-нататък само Програмен съвет), който осигурява своевременно и ефективно разработване на програми за управление на КАВ.⁶³ За дейността на Програмния съвет няма разработени и утвърдени вътрешни правила.⁶⁴ Една от

---

⁵⁵ Одитно доказателство № 15

⁵⁶ Одитно доказателство № 4

⁵⁷ Приложение № 4

⁵⁸ Одитно доказателство № 3

⁵⁹ Чл. 13 ,т. т. 2, 3 и 4 от „Инструкцията за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми“ утвърдена със Заповед №РД-996/20.12.2001 г. на МОСВ. <http://www.moew.government.bg/?show=top&cid=119>

⁶⁰ Одитно доказателство № 8

⁶¹ Одитно доказателство № 8

⁶² Чл. 6, ал. 1от “Инструкцията за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми“

⁶³ Одитни доказателства № № 1 и 16

⁶⁴ Одитно доказателство № 1

функциите на Програмния съвет е да формулира задание за разработване на програмите за управление на КАВ. Изпълнено е нормативното изискване и на заседание на 13.01.2011 г. на Програмния съвет е разгледан въпроса за разработването на задание за Програма КАВ 2011 – 2014 г.⁶⁵

В „Заданието за моделиране разсейването на емисиите на вредни вещества и определяне на тяхната концентрация в приземния атмосферен слой“ на СО е посочено, че целта е описание на източниците на емисиите по сектори и установяване на актуалния принос на всеки от източниците на замърсители.⁶⁶ По указания на ЕК, за да се оцени изпълнението на условията по ФПЧ₁₀, е необходимо да се набележат основните източници. Разпределението на дяловете на източниците следва да бъде достатъчно ясно, за да се даде възможност за определяне на мерките, необходими за справяне с основните източници на замърсяване.⁶⁷

През 2011 г. от заместник-кмета на СО са одобрени „Задание за моделиране разсейването на емисиите на вредни вещества и определяне на тяхната концентрация в приземния атмосферен слой“ и „Задание за разработване на програма за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух“.⁶⁸

2.2.4. Сключен е договор на 23.02.2011 г. между СО и външен изпълнител Химикотехнологичен и металургичен университет (ХТМУ) с предмет „Моделиране разсейването на емисии на вредни вещества и определяне на тяхната концентрация в приземния атмосферен слой“ по заданието изготвено от СО и по предоставените данни от СО.⁶⁹ Извършеното дисперсионно моделиране е за референтната 2007 г. (т.е. годината, към която нормите трябва да бъдат спазени) и 2010 г. (година на извършване на изследването) по измерените наднормени средногодишни и средноденонощни концентрации на различни сектори, измерени в пунктовете за мониторинг, разположени в урбанизираната част на СО.⁷⁰

2.2.5. За разработване на Програма КАВ 2011-2014 г. е сключен договор на 15.03.2011 г. между СО и Изпълнителя (ХТМУ), съгласно „Заданието за разработване на Програма за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух“ на СО, където са посочени изискванията към съдържанието на Програмата. Мерките за намаляване на нивата на ФПЧ₁₀ следва да се разработят от Изпълнителя, при спазване на Инструкцията за разработване на програми и Заданието. Мерките в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. за ФПЧ₁₀ следва да се определят и въз основа на резултатите от направеното дисперсионно моделиране.⁷¹ Възложено е да се формулират конкретните мерки в краткосрочен план (2011 г.), средносрочен (2012 г.) и дългосрочен план (след 2013 г.) след извършване на анализ на изпълнение на мерките по Програма КАВ 2005 г.⁷²

Програмата е приета от СО с приемо-предавателен протокол от 27.06.2011 г. На заседание от 29.06.2011 г. Програмният съвет разглежда приемане на разработката на Програма КАВ 2011 – 2014 г. Протоколът на Програмния съвет, не е документиран надлежно – не е оформен, няма подписи на протоколчика, на присъстващите, Програмата е върната за корекции на Изпълнителя.⁷³ В коригираната Програма част от мерките са

⁶⁵ Одитно доказателство № 17

⁶⁶ Одитни доказателство № 18 и <http://www.moew.government.bg/?show=top&cid=119>

⁶⁷ Одитно доказателство № 3

⁶⁸ Одитни доказателства № № 16 и 18

⁶⁹ Одитно доказателство № 19

⁷⁰ Одитни доказателства №№ 5, 8и Приложение № 6 <http://www.moew.government.bg/?show=top&cid=119>

⁷¹ Одитни доказателства № № 16 и 9

⁷² Одитни доказателства № № 19 и 9

⁷³ Одитно доказателство № 20

формулирани общо. Включени са мерки, в които са взети предвид специфичните фактори за област София – климатични особености, население, транспортна схема, възраст и състояние на МПС, състояние на инфраструктурата, с които се цели постигането на ефекти, свързани с намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀.⁷⁴

2.2.6. Актуализираната Програма КАВ 2011 – 2014 г. е разделена на 3 периода на изпълнение – краткосрочен (до края на 2011 г.), средносрочен (до края на 2012 г.) и дългосрочен (до края на 2014 г.). Планирани са общо 52 мерки, свързани с намаляване емисиите на ФПЧ₁₀.⁷⁵ Спазени са указанията на МОСВ, дадени с писмо от 02.12.2010 г., за обозначаване на мерките със собствен уникален код: код на общината (Sf), вида на мерките с „технически“ (t), „регулаторни“ (r), „икономически“ (f) и „информационни/образователни“ (i) и номера на мярката. Номерацията на мерките е непрекъсната, като се увеличава поредния номер независимо от периода за изпълнение на мярката. За ФПЧ₁₀, в края на кода се добавя означението РМ. Унифицираното обозначаване на мерките е във връзка с изисквания на ЕК, вкл. годишните докладвания по общинските програми до ЕК.

Мерките за ФПЧ₁₀ в Програмата КАВ 2011-2014 г. са групирани както следва: „Мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от битовото отопление“, „Мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта“, „Намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от общински и търговски обекти“, „Мерки за намаляване на други неорганизиран емисии“ и „Общи мерки“.⁷⁶

Адекватно са определени мерки за секторите транспорт и битово отопление.⁷⁷ За транспорта, който има най-голям дял за замърсяване на атмосферния въздух с ФПЧ₁₀, са планирани общо 22 мерки.⁷⁸ За намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от битово отопление са планирани общо 8 мерки.⁷⁹ Планираните мерки за транспорта и битовото отопление, съставляващи 58 на сто от общо планираните мерки, предвиждат дейности, които оказват влияние върху намаляване на вредните емисии.⁸⁰ Мерките за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от общински и търговски обекти са общо 5⁸¹, планираните мерки за намаляване на други неорганизиран емисии са 15.⁸² Тези мерки съставляват общо 38 на сто от общо планираните мерки. Общите мерки са 2 (или 4 на сто).

⁷⁴ Одитни доказателства № № 8, 21 и 5

⁷⁵ Одитно доказателство № 8

⁷⁶ Одитно доказателство № 5

⁷⁷ „Мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от битовото отопление“, „Мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта“.

⁷⁸ Някои основни от тях са: използването на екологично чисти горива, биогорива и екологични превозни средства; Изграждане на южната дъга на околоръстното шосе от Симеоновско шосе до Младост 4; Изграждане на кръстовища на две нива; Повишаване на привлекателността на обществен транспорт; Текущ и основен ремонт на пътната настилка на най-натоварените транспортни артерии в града; Превеждане на автобусния парк на СКГТ в съответствие с евростандарт EURO 4; намаляване на броя автобуси по линията на софийското метро; Изграждане на система от велосипедни алеи на територията на общината

⁷⁹ Някои основни мерки са: Монтиране в 13 детски заведения на 16 тривалентни бойлера и 45 бр.вакуумни –тръбни слънчеви колектори за производство на топла вода за битови нужди; Подмяна на вътрешно отоплителна инсталация в три училища и две детски заведения; Използване и разширяване на схемата за социално енергийно подпомагане с качествени горива; Разширение на газоразпределителната мрежа, чрез изграждане на нови газопроводи и газопроводни отклонения

⁸⁰ Одитно доказателство № 5

⁸¹ Някои основни са: Замяна на отоплението с течни горива (газбол) и преминаване към газ или централно топлоснабдяване в общинските сгради, където е възможно; Замяна на течните и твърди горива с гориво от биомаса и котли с к.п.д над 85% ефективност в общинските сгради, където е възможно; Въвеждане на механизъм за ефективен контрол на озеленяването и покриването на площадките на търговски, производствени и др. обекти в бизнес и индустриалните зони при издаване на разрешения за строеж.

⁸² Някои основни са: При изграждане и ремонт на пътища и тротоари да се поставят бордюри, които да са монтирани над нивото на почвата в зелените площи, чрез което се предотвратява отмиване на почвата върху пътното платно; Създаване на нови тревни площи за сметка на площи – потенциални източници на прах; Увеличаване на уличното озеленяване и използването на рекултивационни мрежи; Контрол на състоянието на строителната площадка, съгласно изискванията на

Част от мерките са формулирани много общо, което не дава възможност за точна оценка на изпълнението и ефектите от тях.⁸³

Във всяка група мерки от 5^{-те} „сектора/области“ (битово отопление, транспорт, общински и търговски обекти, неорганизиран емисии и други) са включени различни по вид мерки (t, r, f, i), с посочени дейности за изпълнение на мярката.⁸⁴

Във връзка с Програма КАВ 2011-2014 г., с писмо от 28.11.2011 г., МОСВ обръща внимание на СО да се акцентира върху адекватността, реалността и изпълнимостта на мерките, за да се постигне съответствие на нормите по съответните замърсители.⁸⁵

Положени са усилия от Столична община за разработване на програма за КАВ, включваща ефективни мерки за намаляване емисиите от ФПЧ₁₀ за периода 2011 – 2014 г.

2.2.7. Измеримостта на индикаторите за изпълнение на съответната мярка в Програма КАВ 2011-2014 г. е от съществено значение при изпълнение на мерките, което влияе върху проследяване на резултатите и ефектите от изпълнението на им. В Програмата КАВ 2011 – 2014 г. са посочени очакваните ефекти от изпълнението на мерките и индикаторите, чрез които да бъдат измерени. Не са определени очакваните прогнозни стойности за индикаторите, което не позволява да се оцени какви промени могат да се считат за задоволителни, за да се отчетат постигането на очакваните резултати и ефекти.

Мерките, посочени в Програмата КАВ 2011 – 2014 г., ресективно за ФПЧ₁₀ на Столична община са в съответствие с дългосрочните национални и общински цели.

Положени са усилия от Столична община за разработване на мерки за намаляване емисиите от ФПЧ₁₀ за периода 2011 – 2014 г.

3. Финансиране на заложените мерки и дейности

3.1. Планирани източници за финансиране на заложените мерки и дейности

3.1.1. Планирането на източниците за финансиране на заложените мерки и дейности се регламентира в документите за стратегическо планиране на национално и на общинско ниво. Част от системата от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие са общинските планове за развитие на СО⁸⁶, в които се съдържа индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана⁸⁷ и предварителен анализ на възможните финансови източници.⁸⁸ Основните източници за финансиране на планираните дейности са разпределени в национални източници, включващи средствата на държавното финансиране – републикански бюджет, общински бюджети, публично-частно партньорство, средства с източник Европейския съюз и средства от други източници, включително привлечени. Финансирането на мерките от Програмата КАВ 2011 – 2014 г. се осъществява със средства от няколко източника – основно от общинския бюджет, на базата на одобрени средства с решения на СОС, и от осигуряването на допълнително финансиране - от фондове, от оперативни програми и банкови заеми.⁸⁹

ЗУТ с цел да не се допускат неорганизиран прахов емисии; да се забрани обгаряне на стърнища и други зелени площи, и да се въведе регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове; почистване на тротоари и др. обществени места от нападали листа със специализирана техника »Праховсмукачка»; Не се допуска използване на пясъчно солни смеси за зимно почистване; Създаване на зелени пояси по периферията на натоварени пътни артерии и на града; изграждане на ефективна система за отвеждане на водата и калта към уличните канализационни шахти

⁸³ Sf_r_3_PM, Sf_r_6_PM, Sf_r_8_PM, Sf_t_12_PM, Sf_t_10_PM, Sf_i_6_PM, Sf_t_22_PM, Sf_r_10_PM

⁸⁴ Одитно доказателство № 5

⁸⁵ Одитно доказателство № 21

⁸⁶ Чл. 9 от Закона за регионалното развитие

⁸⁷ Чл. 13 от Закона за регионалното развитие

⁸⁸ Одитно доказателство № 14

⁸⁹ Одитно доказателство № 22

3.1.2. Съгласно Инструкцията за разработване на програми при формулирането на мерки за подобряване на КАВ в общинските програми се включва и посочването на възможни начини за финансиране.⁹⁰ В Програма КАВ 2011 – 2014 г. са посочени източниците на финансиране на мерките, представени в плана за действие. Основните източници на финансиране са от общински/държавен бюджет; оперативни програми и фондове, както и финансиране със собствени средства на фирмите - изпълнители. За 28 мерки от заложените 52 е планирано финансиране от общинския бюджет, за 10 мерки финансирането е смесено от няколко източника: общински бюджет и оперативни програми; оперативни програми и републикански и общински бюджет; оперативни програми и фонд, за 4 е със собствени средства на фирмите – изпълнители и за 3 мерки от оперативни програми.⁹¹

В плана за действие към Програмата за КАВ 2011 – 2014 г. от предвидените общо 52 мерки за 7 не е посочен източник на финансиране, тъй като за изпълнението на дейностите по мерките не са нужни финансови средства за изпълнението им.

Относителният дял на предвидените източници на финансиране на заложените мерки, представени в плана за действие към Програмата КАВ 2011 – 2014 г. на СО по видове източник е показан във фигура № 1.

Фигура № 1

Данните показват, че основният източник на финансиране на планираните мерки в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. е от бюджета на СО, който е с най-висок относителен дял – 54 на сто, следван от смесено финансиране от няколко източника – общински бюджет, фонд, донори и оперативни програми – 19 на сто от всички източници на финансиране. От съотношението между източниците на финансиране на заложените мерки 13 на сто е за мерки, за които източник на финансиране не е необходим.

Източник: Програма КАВ 2011 – 2014 г.

В процеса по планиране на източниците на финансиране на дейностите за мерките за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици, заложен в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. участват СОС, звена и направления от структурата на СО – Столичен инспекторат, направление „Инвестиции и строителство“ и „Транспорт и транспортни комуникации“ и др.⁹²

⁹⁰ Чл. 15, ал. 1, т. 5 от Инструкцията за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за управление и оценка на качеството на атмосферния въздух, в който е налице превишаване на установените норми, МОСВ за разработване на програми на МОСВ <http://www.moew.government.bg/?show=top&cid=119>

⁹¹ Одитно доказателство № 12

⁹² <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/home.php?dt=10&dispid=1>

От Програмата КАВ 2011- 2014 г. 6 мерки с дейности изпълнявани от направление „Инвестиции и строителство“⁹³ са финансирани всяка година от различни източници: от общински бюджет; от специализиран общински приватизационен фонд; смесено финансиране от общинския бюджет и от Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г. или от Национален доверителен екофонд към МОСВ (НДЕФ) и Международен фонд за извеждане от експлоатация на АЕЦ „Козлодуй“ (МФК). Източниците на финансиране съответстват с тези на заложените източници в Програмата КАВ 2011 – 2014 г.⁹⁴

Дейности изпълнявани по 8 мерки от направление „Транспорт и транспортни комуникации“⁹⁵ са финансирани: от общинския бюджет - 4 мерки, 2 мерки са със смесено финансиране от бюджета на СО и от оперативна програма/фонд и 2 мерки са финансирани от банков заем. Източниците на финансиране съответстват с тези на заложените източници в Програмата КАВ 2011 – 2014 г.⁹⁶

По Програма КАВ 2011 – 2014 г. 7 мерки⁹⁷, изпълнявани от Столичния инспекторат са финансирани от общинския бюджет на СО,⁹⁸ както е планирано в програмата.⁹⁹

3.2. Размер на необходимите финансови средства за планираните мерки и дейности

3.2.1. Размерът на необходимите финансови средства за планираните мерки и дейности по Програма КАВ 2011 – 2014 г. се залага, като се спазва общата процедура по съставяне на бюджета на СО за съответната година.

В процеса по планиране на размера на финансовите средства са ангажирани СОС, звена и направления от структурата на Столичната общинска администрация. Съгласно процедурите, регламентирани в Правилника за организацията и дейността на Столичния общински съвет (ПОДСОС)¹⁰⁰, СОС взема решения за съставяне и приемане на сборен бюджет на СО за съответната година и приема размера на приходите и разходите на СО. За периода 2011 – 2015 г. с решения на СОС са приети сборните бюджети на СО и одобрени план-сметки за разходите по дейностите за поддържане на чистота на територията на СО.¹⁰¹ Размерът на необходимите финансови средства за заложените през годината дейности по мерките са планирани по разходната част от бюджета на СО и по план-сметката, приемана от СОС.¹⁰²

Предвиждането на финансовите средства за осигуряване на дейностите по обезпечаване на мерките за намаляване замърсяването на въздуха е общо по функции и видове дейности при съставянето на бюджета на СО.

Средствата за заложените мерки за ФПЧ₁₀ в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. не се планират за всяка поотделно, те са в рамките на общите средства, предвидени в бюджета за изпълнението на проектите и дейностите.¹⁰³ Средства са планирани за дейности, които СО изпълнява по Програмата за капиталови разходи, по Инвестиционната програма, както и по

⁹³ Мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от Програма КАВ 2011-2014 г. - код: SF_t_1_PM; SF_t_2_PM; SF_r_5_PM; SF_t_13_PM; SF_t_14_PM и SF_f_4_PM

⁹⁴ Одитно доказателство № 24

⁹⁵ Мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от Програма КАВ 2011-2014 г. - код: SF_t_3_PM; SF_t_5_PM; SF_t_6_PM; SF_t_7_PM; SF_t_12_PM; SF_f_15_PM; SF_r_8_PM и SF_f_23_PM

⁹⁶ Одитно доказателство № 22

⁹⁷ Мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от Програма КАВ 2011-2014 г. - код: Sf_r_2_PM ; Sf_r_7_PM ; Sf_r_8_PM; Sf_r_9_PM; Sf_t_17_PM; Sf_t_18_PM и Sf_f_5_PM

⁹⁸ Одитно доказателство № 22

⁹⁹ Чл. 2 и чл. 21 от ПОДСИСО <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/home.php?dt=10&dispid=1>

¹⁰⁰ Чл. 10 от ПОДСОС <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/p.php?i=107054&b=0>

¹⁰¹ Одитни доказателства № № 23 и 25

¹⁰² Одитно доказателство № 26

¹⁰³ Одитно доказателство № № 5 и 27

Оперативна програма „Регионално развитие“ (ОПРР) 2007 – 2013 г. Причина за това е, че бюджетът на Столична община не се съставя в програмен формат.¹⁰⁴

Заместник-кметът на направление „Финанси и стопанска дейност“ ръководи, координира и контролира разработването на механизми по съставянето и изпълнението на бюджета, финансирането и отчитането на разходите.¹⁰⁵ Извършва проучване и анализ на разходите за дейностите и изготвя проект на годишна план-сметка с размера на разходите по дейностите за поддържане на чистота на територията на СО, свързани с общинските мерки за намаляване замърсяването на въздуха.¹⁰⁶ Дирекция „Финанси“ обобщава цялостната финансова дейност на общината.¹⁰⁷

Заместник-кметът на направление „Зелена система, екология и земеползване“, както и отдел „Околна среда“ участват в процеса на планиране на бюджетните средства за изпълнението на планове и програми, свързани с управлението дейностите по компоненти на околната среда, съгласно Устройствен правилник за организацията и дейността на столична общинска администрация (УПОДСОА)¹⁰⁸ и Вътрешните правила.¹⁰⁹

Планирането на средствата в бюджета за всяка една мярка за намаляване на ФПЧ₁₀ по съответните програми за КАВ, обосноваването за разпределението им и източника на финансиране е на основание изготвени анализи и предложения от заместник-кметовете на направленията в СО за необходимостта от разчитане на финансови ресурси по програми и проекти изпълнявани от техни ресурси. Докладите, съдържащи предложения за разчитане на средства в бюджета на СО, се разглеждат и одобряват от постоянните комисии на СОС.¹¹⁰

3.2.2. Съгласно Инструкцията за разработване на програми формулирането на мерки за подобряване на КАВ в програмите включва и финансов анализ на всяка от тях и стойност.¹¹¹ В становище на МОСВ от 13.07.2011 г. за проверка на пълнотата на изготвения проект на Програма КАВ 2011 – 2014 г. е констатирано, че в колона „финансови средства“ не са посочени сумите необходими за изпълнението на мерките. Следва да бъдат посочени ориентировъчни средства за обезпеченост на планираните мерки, както и необходимостта от удостоверяване на наличието на финансов ресурс при представяне на информация до ЕК.¹¹² В Програма КАВ 2011 – 2014 г. се посочва размера на заложените средства за обезпечаване на дейностите по мерките. От заложените 52 мерки за 5 има посочен размер на средства от бюджета на СО, за 4 мерки не са необходими средства. За 43 мерки (или 83 на сто от общия брой мерки) няма планиран прогнозен размер на финансовите средства за обезпечаването на изпълнението им, от които за 19 е посочен само източник на финансиране.¹¹³

Размерът на заложените и одобрени финансови средства за финансиране на мерките в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. по звена и направления от структурата на СО – направления

¹⁰⁴ Одитни доказателства № № 27 и 28

¹⁰⁵ Чл. 29, т. 2 от УПОДСОА

¹⁰⁶ Чл. 29, т. 7 от УПОДСОА

¹⁰⁷ Чл. 32 от УПОДСОА

¹⁰⁸ Чл. 46, т. 24 и чл. 49, ал. 4, т. 7 от УПОДСОА

¹⁰⁹ Раздел четвърти: Функции и задачи, отдел „Околна среда“ от Вътрешните правила на отдел „Околна среда“ и дирекция ОЗГВООС направление „Зелена система, екология и земеползване“

¹¹⁰ Одитно доказателство № 29

¹¹¹ Чл. 15, ал. 1, т. 2 и т. 5 от Инструкцията за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за управление и оценка на качеството на атмосферния въздух, в който е налице превишаване на установените норми, МОСВ за разработване на програми на МОСВ

¹¹² Одитно доказателство № 10

¹¹³ Одитно доказателство № 5

„Транспорт и транспортни комуникации“ и „Инвестиции и строителство“, Столичен инспекторат за периода 2011 – 2015 г. са показани в следната таблицата.¹¹⁴

От предвидените от заместник-кметовете средства за финансиране на 12 от мерките са заложен общо 532 848 430 лв. и са одобрени от СОС средства, общо в размер на 608 689 013 лв.¹¹⁵ В Програмата за КАВ 2011 – 2014 г. общата стойност на заложените мерки с посочен размер е в размер на 412 000 лв.¹¹⁶

мерки по направления и звена на СО	Бюджет на СО	
	Размер на заложените средства в лв.	Размер на одобрени средства в лв.
Транспорт и транспортни комуникации <i>Sf_t_5_PM, Sf_t_6_PM</i> <i>Sf_t_7_PM, Sf_t_12_PM</i>	424 088 620	287 006 648
Инвестиции и строителство <i>Sf_t_1_PM, Sf_t_2_PM</i> <i>Sf_r_5_PM, Sf_t_4_PM</i> <i>Sf_t_13_PM, Sf_t_14_PM</i>	18 602 731	25 517 965
Столичен инспекторат <i>Sf_t_18_PM, Sf_f_5_PM</i>	90 157 079	296 164 400*
ОБЩО:	532 848 430	608 689 013

*Общо средства за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване – лятно и зимно почистване по план-сметката на СО

Източници: Решение на СОС; Справки от направления на СО за финансиране на мерките от Програма КАВ 2011 – 2014 г. и Програма КАВ 2011 – 2014 г.

Размерът на одобрените средства за мерките, свързани с осъществяване на дейностите поддържане чистотата на териториите за обществено ползване за лятно и зимно почистване от Столичния инспекторат за периода 2011-2015 г. са одобрявани от СОС по план-сметката на СО за съответната година. Одобрените средства за мерките, изпълнявани по програма КАВ 2011 – 2014 г. от Столичния инспекторат за ръчно и машинно метене, и миене на уличната мрежа са включени в одобрените средства от СОС по дейностите за поддържане на чистота без да има разграничаване за дейностите предвидени по мерките. Това не дава възможност да се определи точния размер на предвидените средства за мерките.¹¹⁷

В Програмата КАВ 2011 – 2014 г. са идентифицирани източниците на финансиране за заложените мерки и дейности за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ₁₀. Не е посочен прогнозен размер на финансовите средства. Същите са планирани година за година, съобразно одобрените за изпълнение проекти.

През одитирания период в СО не са спазени както нормативното изискване за приемане на програма за околна среда, така и срока за приемане на Програма КАВ 2015 - 2020 г.

Програмата за управление на КАВ (2005 г.) е актуализирана с приемане на Програма КАВ 2011 – 2014 г. За дефиниране на мерки за намаляване на емисиите за ФПЧ_{2,5} в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. няма указания от РИОСВ

Мерките за ФПЧ₁₀ в програма КАВ 2011 – 2014 г. са в съответствие с дългосрочните национални и общински цели и стратегии. Има обвързаност между мерките за КАВ и между източниците на замърсяване. В програма КАВ 2011 – 2014 г. част от мерките за ФПЧ₁₀ са много общо формулирани и трудно проследими. Част от

¹¹⁴ Одитно доказателство № 22

¹¹⁵ Одитно доказателство № 22

¹¹⁶ Одитно доказателство № 5

¹¹⁷ Одитно доказателство № № 22 и 25

определените индикатори са без референтни стойности. Предвидени са надеждни източници за тяхното финансиране, но само по пет от мерките е посочен прогнозен размер на финансовите средства. Тази практика създава риск за своевременното и адекватно финансово обезпечаване на планираните общински мерки и изпълнението им по начин, който ще доведе до постигане на целите на програмата.

II. Осигуряване изпълнението на мерките, предвидени в „Програмата за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“

1. Създадена организация за ефективно изпълнение на мерките

1.1. Определени отговорности и управленски решения

Съгласно Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), общинският съвет приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, като упражнява текущ и последващ контрол върху изпълнението им.¹¹⁸

В съответствие с ПОДСОС, в изпълнение на своите функции СОС приема решения, включително и за приемане на програми, и осъществява контрол за тяхното изпълнение. В процеса на вземане на решения СОС се подпомага от Постоянната комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори (ПКООСЗГ).¹¹⁹ Дейността ѝ се извършва съгласно приети „Вътрешни правила за дейността на Постоянната комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори“ на СОС, в съответствие с ПОДСОС¹²⁰. ПКООСЗГ към СОС съгласува програми за осъществяването на политиките на СО по опазване на околната среда, подпомага общинския съвет чрез становища, подготовката на решенията и осъществява контрол за изпълнение на решенията на СОС в дейностите по опазване на околната среда.¹²¹ За изпълнението на програмите по КАВ, съгласно Наредба № 7 от 1999 г.¹²² и Наредба № 12 от 2010 г.¹²³, отговаря кметът на съответната община съвместно със заинтересуваните физически и юридически лица.

В приетата от СОС Програма КАВ 2011 – 2014 г. се определят отговорните органи/лица – кмета, заместник-кмета направление „Зелена система, екология и земеползване“, Програмния съвет, като отговорностите се отнасят към разработване на програмата и координацията по изпълнение на дейностите, възложени на изпълнителите по разработването ѝ. Посочено е, че със заповед на кмета, след приемането на Програмата КАВ 2011 – 2014 г. от общинския съвет, следва да бъдат определени персонални отговорности по изпълнение на програмата и плана за действие към нея. Със заповедта се определят отговорните структурни звена в рамките на общинската администрация, предприятие, длъжностно лице и др. имащи ангажимент за изпълнението на съответната мярка от плана за действие към програмата.

За определяне на персонални отговорности по изпълнение Програмата КАВ 2011 г. – 2014 г. и Планът за действие към нея не е издавана заповед от кмета на Столична община.¹²⁴

В плана за действие към Програмата КАВ 2011- 2014 г. в „отговорен за изпълнението“ са посочени конкретните администрации за изпълнението на съответната мярка.

¹¹⁸ Чл. 21, ал. 1 т. 12 и т. 24 от ЗМСМА

¹¹⁹ Чл. 7, чл. 41 и чл. 43, ал. 1 от ПОДСОС <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/p.php?i=107054&b=0>

¹²⁰ Чл. 47, ал. 1 от ПОДСОС <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/p.php?i=107054&b=0>

¹²¹ Одитно доказателство № 30

¹²² Чл. 33, ал. 1 от НАРЕДБА № 7 от 3.05.1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух

¹²³ Чл. 41, ал.1 от НАРЕДБА № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух

¹²⁴ Одитно доказателство № 1

Липсата на изрично определени и вменени отговорности по изпълнението на мерките в Програма КАВ 2011 – 2014 г., съчетано с обстоятелството, че преобладаващата част от мерките се изпълняват във връзка с други програми и дейности от направленията на СО, различни от отговорното за изпълнението на Програма КАВ 2011 – 2014 г, води до неразпознаване на задълженията за своевременно отчитане и докладване на напредъка по изпълнението на мерките.

1.2. Координацията и комуникацията между участниците

За изпълнението на мерките в Програма КАВ 2011 – 2014 г. участват много звена от общинската и районните администрации на СО, общински и други предприятия, както и осъществяване на взаимодействие с външни структури.

Координацията се извършва чрез ангажиране на СОС и другите заинтересовани направления и институции в процеса на анализиране, планиране и подготовка на общинските програми за управление на качеството на атмосферния въздух и включването на представители от СОС в Програмния съвет¹²⁵, както и участието им в заседанията на Програмния съвет. В заповедите за назначаване на Програмния съвет е посочено, че Програмният съвет координира събирането на информация и изходни данни и координира изпълнението на дейностите, възложени на отделни изпълнители консултанти. Програмният съвет единствено функционира във връзка с възлагането на анализа и изготвянето на Програма 2011 – 2014 г., няма задължения да извършва наблюдение и мониторинг на изпълнението.¹²⁶

Осъществявана е координация и комуникация от Програмния съвет между участниците при изпълнение на Програмата КАВ 2011 – 2014 г., съгласно проведените заседания за 2011 г.¹²⁷

Отдел „Околна среда“, дирекция „Общински земи, гори, водни обекти, и околна среда“ към направление „Зелена система, екология и земеползване“ координира и организира прилагането и мониторинг по изпълнението на политиката на СО в областта на опазване и управление на компонентите на околната среда.¹²⁸ За одитирания период отдела осъществява координация между участниците, организира и участва в подготовката и актуализацията на Програмата КАВ 2011 – 2014 г. Отделът осъществява комуникация¹²⁹ чрез контакти и взаимодействие със звена от общинската и районните администрации на СО: структури на СОА – дирекции и звена по компетентност; СОС; районни администрации и кметства; Столичен инспекторат; Общински и други предприятия и контакти и взаимодействие с външни структури: функционални дирекции в министерства и ведомства; областни администрации; общински служби; Басейнови дирекции; РИОСВ и ИАОС.¹³⁰

Обмяната на информация между структурните звена в СО, в т.ч. между звената, подпомагащи дейностите по прилагане, мониторинг и изпълнение на политиката на общината в областта на опазване и управление на компонентите на околната среда, в т.ч. и атмосферен въздух, се осъществява чрез официална писмена кореспонденция, преминаваща през административното деловодство. Служителите на СО за по-голяма оперативност

¹²⁵ Чл. 6, ал. 3, т. 3 от Инструкцията за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми“,

¹²⁶ Одитни доказателства № № 1, 16 и 17

¹²⁷ Одитно доказателство № № 1, 16 и 17

¹²⁸ Чл. 50, ал. 1, т. 1 и т. 3 от УПОДСОА (до 11.05.2012) и чл. 49, ал. 4, т. 1 и т. 3 от УПОДСОА (до 27.07.2016 г.)

¹²⁹ Вътрешни правила на дирекция „Общински земи, гори, водни обекти и околна среда“ – раздел VII, т. 4 и на отдел „Околна среда“ – чл. 27, направление „Зелена система, екология и земеползване“

¹³⁰ Одитни доказателства №№ 5 и 1

осъществяват комуникация и обменят информация по служебна електронна поща.¹³¹

Координацията и комуникацията се извършва чрез постоянна писмена и устна комуникация, кореспонденция, изпращане/изискване на информация, отговори, становища, доклади, докладни записки и др. както и комуникация по електронен път. За подготовката и разработването на Програмата КАВ 2011 - 2014 г. е осъществявана координация и комуникация от направление „Зелена система, екология и земеползване“ със структурите на Столичната общинска администрация и с външни структури. За изпълнението на Програма КАВ 2011-2014 г. не са представени документи за осъществявана координация и комуникация. Не са определени със заповед на кмета на СО поименно служители, които да отговарят за координацията и комуникацията във връзка с изпълнението на мерките за ФПЧ₁₀ заложен в Програмата за КАВ 2011 – 2014 г. Няма изградена система за координация и комуникация между участниците в процеса.¹³²

За изготвянето проекта на Програмата КАВ 2011 – 2014 г. ресорните и отговорните структури са уведомени от заместник-кмета направление „Зелена система, екология и земеползване“ с писма. В изпълнение на указанията, относно разработването и приемането на програми¹³³ с писма до МОСВ, РИОСВ, Столичната регионална здравна инспекция (СРЗИ), направление „Транспорт и транспортни комуникации“, направление „Инвестиции и строителство“, Столичен инспекторат и дирекция „Зелена система“ е предоставен проекта на програмата за становище. Не са изпращани уведомителни писма до отговорните институции и звена за изпълнение на заложените мерките в Програма КАВ 2011 – 2014 г.¹³⁴

Многого на брой участници в процеса по изпълнение на заложените мерки в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. изисква добра координация на дейностите между тях, ефективен контрол върху изпълнението чрез осигуряване на своевременно докладване и проследимост на действията. Липсата на определен ред за координация е причина, комуникацията между участниците да не е достатъчно ефективна.

1.3. Организиран и осъществен мониторинг и контрол по изпълнението на мерките и цялостното изпълнение на програмата

Мониторингът и контролът на компонентите на околната среда, вкл. и качеството на атмосферния въздух се осъществява на национално ниво, а за София-град - на общинско ниво, на основание на посочените отговорности в законови и подзаконови актове – ЗООС, ЗЧАВ, наредби, инструкции, УПОДСОА и вътрешни правилници на СОС (виж Фигура № 2).

1.3.1. Една от дейностите на отдел „Околна среда“ е да осъществява мониторинг по изпълнението на политиката на Столична община в областта на опазване и управление компонентите на околната среда, съгласно УПОДСОА.¹³⁵ Във функциите на отдел „Околна среда“ не се съдържа ред за осъществяване на мониторинг. От отдел „Околна среда“ е пояснено, че осъществява координация, организация на прилагането и мониторинга по изпълнение на политиката на СО в областта на опазване и управление на компонентите на околната среда чрез комуникация и кореспонденция с ресорни структури, контролни органи, научни организации, неправителствени организации и други заинтересовани лица.¹³⁶

¹³¹ Одитни доказателства № № 5 и 9

¹³² Одитни доказателства № № 31, 9 и 32

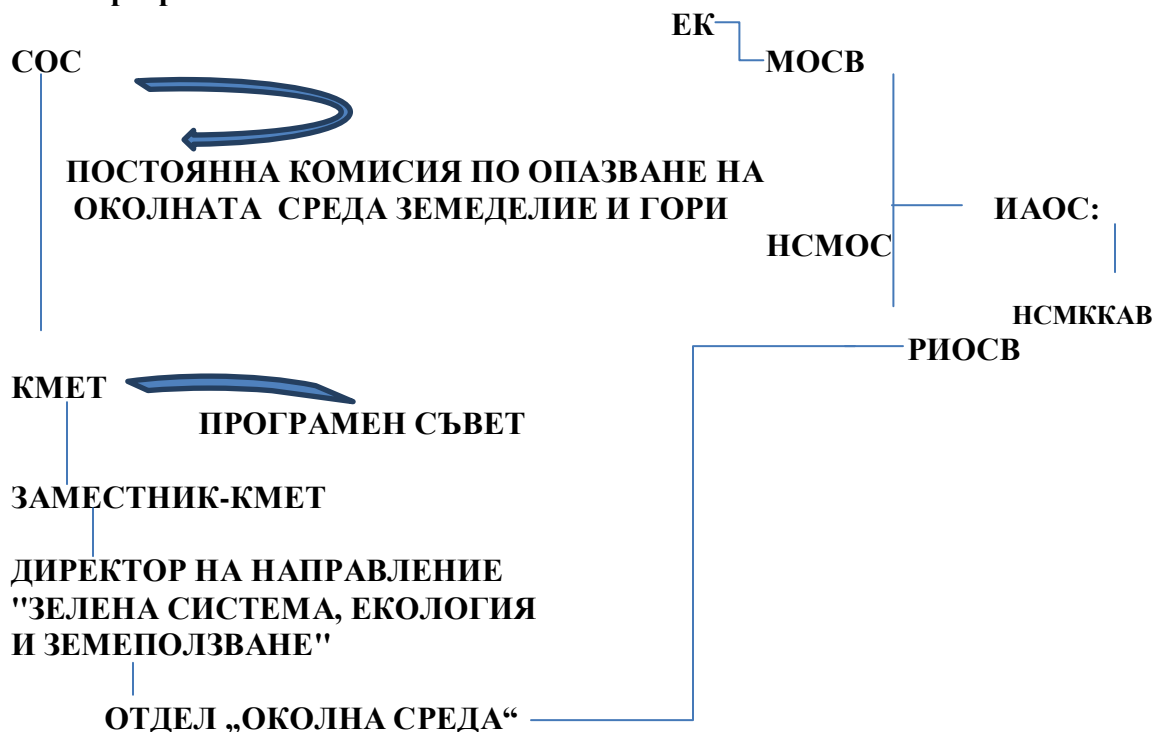
¹³³ Чл. 27 от ЗЧАВ

¹³⁴ Одитно доказателство № 9

¹³⁵ Одитно доказателство № 33

¹³⁶ Одитно доказателство № 9

Схема на участниците за мониторинг и контрол, вкл. и при изпълнение на мерките по Програма 2011-2014 г.

Източници: „Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми“, Устройствени правилници за организацията и дейността на Столичната общинска администрация“(2011 г., 2012 г., 2014 г. и 2015 г.)

Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС)¹³⁷ е създадена и функционира в съответствие със ЗООС и се ръководи от министъра на околната среда и водите чрез Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).¹³⁸ НСМОС осигурява своевременна и достоверна информация за състоянието на елементите на околната среда и факторите, въздействащи върху нея, въз основа на която да се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда от вредни въздействия. Оценка на състоянието на компонентите на околната среда на регионално ниво се извършват от РИОСВ, в частност РИОСВ-София.¹³⁹ Автоматизираната подсистема за КАВ към НСМОС, която функционира в реално време, е Националната система за мониторинг и контрол на качество на атмосферния въздух (НСМККАВ)¹⁴⁰. В Националната

¹³⁷ Чл. 1, т. 7 от Закона за опазване на околната среда

¹³⁸ Одитно доказателство № 6

¹³⁹ <http://eea.government.bg/bg/nsmos>

¹⁴⁰ Състои се от 50 стационарни пункта, в т.ч. 34 автоматични измервателни станции (АИС), 9 пункта с ръчно пробонабиране¹⁴⁰ и последващ лабораторен анализ и 7 автоматични ДОАС системи (диференциалната оптична абсорбционна спектроскопия). Пунктовете за (КАВ) са разположени в 34 населени места с непрекъснат режим на работа /24 часа/, като данните за КАВ постъпват в реално време в съответните регионални диспечерски пунктове (РДП) в РИОСВ и в централния диспечерски пункт (ЦДП) в ИАОС София, където е разположена Националната база данни за КАВ - <http://93.123.36.139/>

автоматизирана система за КАВ ежедневно се контролират концентрациите на фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}).¹⁴¹

В Наредба № 12 от 2010 г. са регламентирани критериите за определяне на минималния брой пунктове за мониторинг. За измерване на ФПЧ₁₀ броят на пунктовете на територията на СО е 7¹⁴² и два пункта за измерване на ФПЧ_{2,5}.¹⁴³

1.3.2. Контрол върху компонентите на околната среда и факторите, които им въздействат, се осъществява на национално равнище от министъра на околната среда и водите или от оправомощени от него лица. На регионално равнище контролът се осъществява от директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции, директорите на националните паркове, областните управители и от кметовете на общините или от упълномощени от тях длъжностни лица.

Съгласно ЗООС¹⁴⁴, министърът на околната среда и водите, съвместно със заинтересованите органи на изпълнителната власт, утвърждават методики за контрол на компонентите на околната среда. Общинските органи осъществяват контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване чистотата на въздуха на тяхната територия, в съответствие с разпоредбите на ЗЧАВ¹⁴⁵. В отдел „Околна среда“ няма утвърдени от министъра на околната среда и водите, съвместно с общинската администрация, методики за контрол на компонентите на околната среда.¹⁴⁶

Общинските органи, съгласувано и с участието на съответната РИОСВ, извършват контрол на изпълнението на програмите за намаляване нивата на замърсителите и достигане на съответните норми, в установените за целта срокове и съгласно с изискванията на Наредба № 7 от 1999 г.¹⁴⁷, Наредба № 12¹⁴⁸ от 2010 г. и „Инструкцията за разработване на програми“¹⁴⁹. Столична община предоставя информация на РИОСВ за изпълнение на мерките от Програмата КАВ 2011 – 2014 г. под формата на годишни отчети. Не се осъществява физически контрол от страна на РИОСВ за изпълнение на отделните етапи от мерките.¹⁵⁰

Контролът по изпълнение на мерките по Програма КАВ 2011-2014 г. от структурите на СО се извършва от СОС (вкл. Постоянни комисии), от Програмния съвет, от кмета, от ресорния заместник-кмет на направление „Зелена система, екология и земеползване“, от директора на дирекция „Общинска земи, гори, водни обекти и околна среда“ и от началника на отдел „Околна среда“ (виж Фигура № 2).¹⁵¹

В ПОДСОС е посочено, че СОС приема решения, вкл. за приемане на програми и осъществява контрол за тяхното изпълнение.¹⁵² Контролът се осъществява според разпределението на компетентността на постоянните комисии, определен от СОС.¹⁵³ Контролът върху състоянието на околната среда е в компетенциите на сформираната ПКООСЗГ на СОС. Дейността ѝ се извършва съгласно приети „Вътрешни правила за

¹⁴¹ <https://eea.government.bg/bg/cds/exea/air-01.html>

¹⁴² Пункт с ръчно пробовземане Гара Яна, пунктовете с АИС - Павлово, Надежда, Орлов мост (от откомври 2015 г. е преместен в район Младост), Хиподрума, Дружба и Копитото

¹⁴³ АИС – Хиподрума и Копитото

¹⁴⁴ Чл. 11, ал. 1, т. 6, б. „д“ и чл. 148, ал. 3 от ЗООС

¹⁴⁵ чл. 19, ал. 2

¹⁴⁶ Одитно доказателство № 12

¹⁴⁷ Чл. 33 от Наредба № 7 от 3.05.1999 г.

¹⁴⁸ Чл. 41 от Наредба № 12 от 15 юли 2010 г.

¹⁴⁹ Чл. 19, ал. 1, т. 7 от Инструкцията за разработване на програми

¹⁵⁰ Одитни доказателства № № 5 и 10

¹⁵¹ Одитни доказателства № № 5 и 33

¹⁵² Чл. 10, ал. 1 и ал. 2 от ПОДСОС <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/p.php?i=107054&b=0>

¹⁵³ Чл. 42, ал. 1, т. 3 и ал. 4 от ПОДСОС <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/p.php?i=107054&b=0>

дейността на Постоянната комисия по опазване на околната среда, земеделие и гори“ на СОС в съответствие с ПОДСОС.¹⁵⁴ Една от функциите на ПКООСЗГ¹⁵⁵ е да съгласува цялостни дългосрочни и краткосрочни стратегии и програми за осъществяване на политиките на СО по опазване на околната среда и да осъществява контрол по изпълнение на решенията на СОС в дейностите по опазване на околната среда.¹⁵⁶ Във връзка с провеждането на политиките по опазване на околната среда и водите ПКООСЗГ осъществява контрол по разработването на Програма КАВ 2011 – 2014 г.¹⁵⁷

В Решение № 478 от 28.07.2011 г. за приемането на Програма КАВ 2011 – 2014 г. на СОС е посочено, че контролът по изпълнението на решението се възлага на ПКООСЗГ.¹⁵⁸ Изпълнени са ангажиментите на ПКООСЗГ по отношение изпълнението на решението на СОС. На заседания на ПКООСЗГ на 20.11.2012 г. е докладвано за създаването на работна група и подготовката на задание за разработване на Програма КАВ 2011 – 2014 г. и за решението на Програмния съвет за двуетапната актуализация на Програма КАВ 2011 – 2014 г. (първия етап – извършване на анализ и оценка по изпълнение на Програма КАВ 2011 – 2014 г., втория етап – разработване на Програма КАВ 2015 – 2020 г.). В протоколите няма данни да е разглеждано годишното изпълнение на Програмата КАВ 2011 – 2014 г. Протоколите не са подписани от заместник-председателите на ПКООСЗГ и първият протокол е без дата.¹⁵⁹

СОС упражнява общ контрол върху изпълнението на заповедите на кмета на СО и дейността на администрацията на СО, при изпълнение актовете на СОС, съгласно ПОДСОС.¹⁶⁰ Общинските съветници упражняват контрола чрез питания – писмени и устни. В направление „Зелена система, екология и земеползване“ не са налични документи за отправени питания (писмени и/или устни) от общинските съветници във връзка изпълнението мерките по Програма КАВ 2011 – 2014 г. Съгласно ЗМСМА¹⁶¹ кметът на общината организира изпълнението на актовете на общинския съвет и внася в общинския съвет отчет за изпълнението им два пъти годишно. За одитирания период не е докладвано изпълнението на Програма КАВ 2011 – 2014 г. пред СОС.¹⁶²

1.3.3. Съгласно Инструкцията за разработване на програми, една от функциите на Програмния съвет е да осъществява периодичен контрол върху изпълнението на програмите.¹⁶³ Предприети са действия на 09.12.2010 г. от ресорния заместник-кмет на СО направление „Зелена система, екология и земеползване“ за уведомяване на съответните структури/звена от необходимостта за създаване на Програмен съвет във връзка с разработването на Програма КАВ 2011-2014 г.¹⁶⁴ Предприети са действия от кмета на СО за издаване на заповеди за назначаване на Програмния съвет. В заповедите не е посочен ред за извършването на периодичен контрол върху изпълнението на Програма КАВ 2011 – 2014 г. и на кого Програмният съвет трябва да докладва.¹⁶⁵ През одитирания период са провеждани 4

¹⁵⁴ Чл. 47, ал. 1 от ПОДСОС <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/p.php?i=107054&b=0>

¹⁵⁵ Одитно доказателство № 30

¹⁵⁶ Одитно доказателство № 30

¹⁵⁷ Одитно доказателство № 30

¹⁵⁸ Одитно доказателство № 2

¹⁵⁹ Одитно доказателство № 30

¹⁶⁰ Чл. 129 ал. 1 и ал. 2 от ПОДСОС

¹⁶¹ Чл. 44, ал. 1, т. 7

¹⁶² Одитно доказателство № 32

¹⁶³ Чл. 6, ал. 3, т. 5 от „Инструкцията за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми“

¹⁶⁴ Одитно доказателство № 34

¹⁶⁵ Одитни доказателства № № 1 т. 4, 16, 9 т. 8, и 34

заседания на Програмния съвет през 2011 г. (на 13.01.2011 г.¹⁶⁶, 18.01.2011 г. (само списък на присъстващите)¹⁶⁷, 27.05.2011 г., 29.06.2011 г.), в които участват представители на РИОСВ.¹⁶⁸ Протоколирани са 2 заседания (13.01.2011 г., и 29.06.2011 г.), на които не е разглеждано изпълнението на Програма КАВ 2011 – 2014 г. Не е осъществяван периодичен контрол от Програмния съвет при изпълнението на Програма КАВ 2011 – 2014 г. Протоколите са без подписи на протоколиращ и на председател на Програмния съвет.¹⁶⁹

При нормативно създадените предпоставки за извършване на мониторинг и контрол на различните нива, механизмът за осъществяване на мониторинг и контрол върху изпълнението на мерките за намаляване на емисиите от ФПЧ₁₀ по Програма КАВ 2011 – 2014 г. не работи правилно и ефективно.

1.4. Отчетност и докладване при изпълнението на мерките

Отчитането и докладването на програмите КАВ се извършва съгласно изискванията на ЗООС¹⁷⁰, на Наредба № 12 от 2010 г.¹⁷¹, на Директива 2008/50/ЕО на ЕП и на Съвета от 21.08.2008 г. относно КАВ и за по-чист въздух за Европа.¹⁷²

В Програма КАВ 2011 – 2014 г. е посочено¹⁷³, че в заповедта на кмета за определяне на персонални отговорности трябва да бъде определен и срок и форма за отчитане на изпълнението на съответната мярка (във връзка с изготвянето на годишен отчет по изпълнението на програмата, представян от кмета пред общинския съвет и докладването до ЕК).¹⁷⁴ Не е издавана заповед на кмета на СО за определяне на персонални отговорности по изпълнение на Програма КАВ 2011 – 2014 г. и Планът за действие към нея, както и включване на другите посочени в Програмата изисквания.¹⁷⁵

В Програма КАВ 2011 – 2014 г.¹⁷⁶ има неяснота във връзка с разделянето на отговорности по отношение на отчетността по изпълнение на Програмата за околна среда по ЗООС¹⁷⁷ и програмите за намаляване нивата на замърсителите и достигане на съответните норми по Наредба № 12 от 2010 г.¹⁷⁸, респ. Програма КАВ 2011 – 2014 г. Кметът на СО счита, че отчетността е свързана само по отношение на програмите за опазване на околната среда.¹⁷⁹ Съгласно „Вътрешните правила на отдел „Околна среда“, направление „Зелена система, екология и земеползване“, началникът на отдел „Околна среда“¹⁸⁰ представя на ресорния заместник-кмет на СО отчет за извършената от отдела дейност по изпълнение на Програма за опазване на чистотата на атмосферния въздух на СО. Не са налични отчети/доклади, изготвени от началника на отдел „Околна среда“ до ресорния заместник-кмет във връзка с извършваната от отдела дейност по изпълнение на Програма за опазване на чистотата на атмосферния въздух на СО за периода от 01.01.2010 до 31.12.2013 г. За изпълнението на Програмата КАВ 2011 – 2014 г. няма представени доклади от кмета на

¹⁶⁶ Одитно доказателство № 17, т. 4

¹⁶⁷ Одитно доказателство № 35

¹⁶⁸ Одитни доказателства № № 36 и 20

¹⁶⁹ Одитни доказателства № № 17 и 20

¹⁷⁰ Чл. 79, ал. 6 от ЗООС

¹⁷¹ Чл. 49 и чл. 50 от Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух

¹⁷² Чл. 21, 22 на Директива 2008/50/ЕО на ЕП и на Съвета от 21.08.2008 г. относно КАВ и за по-чист въздух за Европа

¹⁷³ Одитно доказателство № 5

¹⁷⁴ Одитно доказателство № 5

¹⁷⁵ Одитно доказателство № 1

¹⁷⁶ Одитно доказателство № 5

¹⁷⁷ Чл. 79, ал. 5 от ЗООС

¹⁷⁸ Чл. 37, ал. 2 във връзка с чл. 41, ал. 1 от Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух

¹⁷⁹ Одитни доказателства № № 16 и 1

¹⁸⁰ Одитно доказателство № 5

общината, неговия ресорен заместник-кмет пред СОС или отправени питания от общинските съветници.¹⁸¹

Република България (респ. МОСВ), съгласно разпоредбите на Директива 2008/50/ЕО на ЕП и на Съвета от 21.08.2008 г.¹⁸² и Наредба № 12 от 2010 г.¹⁸³ има ангажимент да докладва на ЕК информация за данните за КАВ за всяка календарна година не по-късно от 30 септември на следващата година. Информацията за програмите за КАВ и мерките, които се прилагат, се докладват не по-късно от две години след края на календарната година.¹⁸⁴ Столична община, съгласно разпоредбите на ЗООС¹⁸⁵ следва да се отчита и докладва на РИОСВ, за достигане на нормите за нивата на ФПЧ₁₀, респ. изпълнението на мерките по Програма КАВ 2011 – 2014 г. За одитирания период от СО до РИОСВ са изпращани отчети за целите на ЕК, които са в стандартизирана форма и с определени реквизити. В отчетите е докладвано изпълнението на мерките за ФПЧ₁₀ по Програма КАВ 2011 – 2014 г.¹⁸⁶ След извършван преглед от МОСВ на отчетите, от ИАОС се изготвя и представя информация, която се проверява от МОСВ преди изпращането ѝ *on line* на Европейската комисия, включваща данни за нивата и източниците на ФПЧ₁₀ и предприетите мерки за постигане на установените норми. За одитирания период от ИАОС е предоставена информация за 2014 г. и за 2015 г.¹⁸⁷

Не е осигурено отчитане и докладване на изпълнението на Програма КАВ 2011 – 2014 г. пред ресорния заместник-кмет на СО и пред СОС, което възпрепятства осъществяването на контрола и създава риск за изпълнението на дейности, свързани с качеството на атмосферния въздух.

2. Извършени плащания за изпълнение на дейностите за мерките по „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“

В решенията на СОС за средствата на СО на годишна база няма обособяване на предвидените средства по програми, изпълнявани от СО, поради спецификата на общинския бюджет, който се одобрява ежегодно. Разходната част на бюджета на СО е за „делегирани от държавата дейности“ и за „местни дейности“, разделени по функции и дейности. Извършването на разходите за изпълнение на дейностите по Програмата КАВ 2011 – 2014 г. е в зависимост от определени от СОС обекти и дейности в Инвестиционната програма и от поименния списък за финансиране на капиталовите разходи, поради което и счетоводното им отчитане е подчинено на тази логика.¹⁸⁸

Преходният остатък в разходната част на бюджета на СО от една календарна година, с решения на СОС, се разпределя за следващата календарна година по функции и дейности.¹⁸⁹

По обобщени данни от направление „Финанси и стопанска дейност“ на СО са финансирани 17 от заложените 52 мерки по Програма КАВ 2011 – 2014 г. За 12 мерки са извършени окончателни плащания, за 1 мярка финансовият ресурс е пренасочен към други дейности и за 4 мерки финансовите средства са за дейности по финансирани вече мерки.

¹⁸¹ Одитни доказателства №№ 9 и 32

¹⁸² Чл. 27 от Директива 2008/50/ЕО на ЕП и на Съвета от 21.08.2008 г.

¹⁸³ Чл. 49, ал. 1 т. 3 и чл. 50 от Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух

¹⁸⁴ Напр. данните за КАВ за 2015 г. се докладват най-късно до септември 2016 г.

¹⁸⁵ Чл. 79, ал. 6 от ЗООС

¹⁸⁶ Одитни доказателства № № 5, 10 и 3

¹⁸⁷ Одитно доказателство № 3

¹⁸⁸ Одитни доказателства №№ 23 и 28

¹⁸⁹ Одитно доказателство № 23

Общият размер на изразходваните средства за извършените окончателни плащания за дейностите по мерките е в размер 316 699 668 лв.¹⁹⁰

По данни от направление „Зелена система, екология и земеползване“ изразходваните финансови средства за изпълнението на мерките по Програма КАВ 2011 – 2014 г. са в размер на 493 550 181 лв. Средствата се отнасят за финансиране на 15 от заложените 52 мерки.¹⁹¹

Направена е съпоставка на данните между направление „Финанси и стопанска дейност“ и между направление „Зелена система, екология и земеползване“. От извършения анализ на данните от двете направления изразходваните средства са в размер на 612 935 491 лв. за изпълнение на 22 мерки по Програмата КАВ 2011 – 2014 г.¹⁹²

По финансираните 22 мерки са извършени окончателни плащания, от които за 1 мярка финансовият ресурс е пренасочен към други дейности и за 4 мерки финансовите средства са за дейности, част от други финансирани мерки. За останалите 30 мерки от заложените 52 мерки в Програмата не е подадена информация и не може да се направи анализ за размера на осигуреното им финансиране. Плащанията са извършвани чрез финансираните към районните администрации, които са изпълнявали дейностите по мерките от програмата.¹⁹³

Относителният дял на източника за финансиране на заложените мерки в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. показва, че 98,81 на сто финансирането е със средства от бюджета на СО и 1,19 сто са средства от външни източници.

Финансиране	Средства	Отн. дял %
От бюджета	605 656 761	98,81
От външни източници	7 278 730	1,19
ОБЩО	612 935 491	100

Източници: Справки от направления на СО за финансиране на мерките от Програма КАВ 2011 – 2014 г.

Създадена е аналитична отчетност по обекти, дейности и функции, които следват заложените кредити по бюджета и инвестиционната програма на общината. Аналитично се водят извършените разходи само за дофинансирането по ОПРР 2007 – 2013 г. и от Специализирания общински приватизационен фонд. В счетоводната система не е създадена аналитичност по дейностите по Програмите КАВ. Бюджетът на Столична община не се съставя в програмен формат и в счетоводната политика на СО не е предвидено аналитично отчитане на такива програми.¹⁹⁴

Липсата на ясно определени отговорности, недобрата координация и комуникация между участниците, както и неефективно действащите процедури за мониторинг, контрол, отчетност и докладване не дават увереност, че са осигурени всички необходими условия за ефективното изпълнение на мерките по Програмата КАВ 2011 – 2014 г.

III. Изпълнение на заложените мерки в общинската „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и NO₂ и управление на КАВ за периода 2011 – 2014 г.“

1. Изпълнение на мерките

1.1. През 2015 г. е извършен „Анализ и оценка на изпълнението на програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ₁₀

¹⁹⁰ Одитни доказателства № № 22, 24 и 28

¹⁹¹ Одитно доказателство № 37

¹⁹² Одитни доказателства № № 22, 28 и 37 и Приложение № 8

¹⁹³ Одитни доказателства № № 22, 28 и 37

¹⁹⁴ Одитни доказателства №№ 22, 27, 28 и 37 и Приложения № № 10 и 11

и азотен диоксид и управление на качеството на атмосферния въздух в Столична община за периода 2011 – 2014 г.“ (по-нататък само Анализа), в които се оценяват заложените мерки в Програмата КАВ 2011 – 2014 г.

В Анализа се дава оценка за изпълнението на мерките, заложените в Програмата КАВ 2011 г. – 2014 г. въз основа на отчет на СО за изпълнението на заложените в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. Посочено е, че 48 мерки са изпълнени, 2 са в процес на изпълнение и 2 мерки са с перманентен характер.¹⁹⁵

1.2. За целите на одита от заместник-кмета направление „Зелена система, екология и земеползване“ на СО е предоставена справка за изпълнението на мерките по Програма КАВ 2011 – 2014 г. В справката се съдържа информацията за изпълнението на 52 мерки. Анализът на изпълнението на мерките показва, че при 22 мерки има отчетане по заложените в Програмата индикатори¹⁹⁶ (11 мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта¹⁹⁷, 5 мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от битово отопление¹⁹⁸, 5 мерки за намаляване на неорганизираните емисии¹⁹⁹ и една обща мярка²⁰⁰).

Изпълнени са дейности по други 16 мерки, без да е отчетено изпълнение по индикаторите.²⁰¹

¹⁹⁵ Одитни доказателства № № 5 и 43

¹⁹⁶ Одитни доказателства № № 37 и 5 и Приложение № 10

¹⁹⁷ Мярка с код Sf_i_6_PM „Интегриране на знание за устойчив транспорт и намаляване на емисиите в началното образование“; Мерки с код Sf_t_3_PM „Възстановяване и поддържане на зелена вълна на светофарно регулираните кръстовищата, поетапно при реконструкция“ и с Sf_t_11_PM „Поставяне на светодиодни броячи за време на разрешаващи и забраняващи сигнали на светофарите за МПС“; Мерки с код Sf_t_5_PM „Изграждане на велосипедни алеи при ремонтване на улици, където е възможно“ и с код Sf_t_23_PM „Изграждане на система от велосипедни алеи на територията на общината“; Мерки с кодове Sf_r_1_PM „Транспорт на насипни товари да се извършва при задължително използване на подходящи покривала“; Sf_r_2_PM „Ежедневен контрол и налагане на глоби за неправилно паркиране на зелени площи“ и Sf_r_9_PM „Контрол върху състоянието на ходовата част на специализираната строителна техника“; Мярка с код Sf_r_3_PM „Изготвяне и въвеждане на временни мерки за ограничаване на трафика в зоните с наднормено замърсяване с ФПЧ₁₀“; Мярка Sf_t_21_PM „Превеждане на автобусния парк на СКГТ в съответствие с евростандарт EURO 4“; Sf_r_14_PM „Въвеждане на диференцирани такси за паркиране или други икономически средства за избягване на задръстванията в централната градска част“

¹⁹⁸ Мярка с код Sf_r_5_PM „Въвеждане на изисквания за подобряване на енергийните характеристики при ремонт на общински сгради“; Мерки с код Sf_t_1_PM „Монтиране в 13 детски заведения на 16 тривалентни бойлера и 45 бр. вакуумни –тръбни слънчеви колектори за производство на топла вода за битови нужди“ и с код Sf_t_2_PM „Подмяна на вътрешно отоплителна инсталация в три училища и две детски заведения“; Мерки с код Sf_t_13_PM „Замяна на отоплението с течни горива (газъл) и преминаване към газ или централно топлоснабдяване в общинските сгради, където е възможно“ и с код Sf_t_14_PM „Замяна на течните и твърди горива с гориво от биомаса и котли с к.п.д над 85% ефективност в общинските сгради, където е възможно“;

¹⁹⁹ Мерки с код Sf_r_7_PM „Контрол на състоянието на строителната площадка, съгласно изискванията на ЗУТ с цел да не се допускат неорганизиран прахови емисии“; с код Sf_t_8_PM „Създаване на нови тревни площи за сметка на площи – потенциални източници на прах“ и с код Sf_t_19_PM „Създаване на зелени пояси по периферията на натоварени пътни артерии и на града“; с код Sf_t_17_PM „Не се допуска използване на пясъчно солни смеси за зимно почистване и поддържане в границите на урбанизираната територия“ и с код Sf_t_27_PM „Използване на екологосъобразни химични продукти при зимно почистване и поддържане на уличната мрежа“

²⁰⁰ Мярка с код Sf_f_4_PM „Разработване на план за действие за стимулиране използването на нови технологии за отопление. Стимулиране използването на ВЕИ, включително ВЕИ – отопление с биогорива. Актуализация и конкретизиране на общинската програма за устойчиво използване на ВЕИ“

²⁰¹ Мярка с код Sf_i_1_PM „Предоставяне на информация за състоянието на КАВ и провеждане на информационна кампания за вредното влияние на отоплението с твърдо гориво за насърчаване газоснабдяването на домакинствата и преминаване на отопление с природен газ. Разясняване на правилата на енергийната ефективност; мярка с код Sf_i_3_PM „Ежегодно провеждане на информационна кампания по време на Европейската седмица на мобилността; мярка с код Sf_i_4_PM „Повишаване на привлекателността на обществения транспорт - комфорт, честота, чистота, атрактивна цена. Валидност на билета за определено време за всички линии (електронно таксуване)“; мярка с код Sf_i_2_PM „Стимулиране използването на екологично чисти горива, био-горива и екологични превозни средства. Въвеждане на „зелени поръчки“; мярка с код Sf_t_6_PM „Изграждане на кръстовища на две нива“; мярка с код Sf_t_7_PM „При изграждане и ремонт на пътища и тротоари да се поставят бордюри, които да са монтирани над нивото на почвата в зелените площи, чрез което се предотвратява отмиване на почвата върху пътното платно“; мярка с код Sf_t_9_PM „Увеличаване на уличното озеленяване и използването на рекултивационни мрежи“; мярка с код Sf_t_12_PM „Текущ и основен ремонт на пътната настилка на най-

За 14 мерки не може да се оцени степента на изпълнението им, защото няма конкретни данни за изпълнени дейности по посочените индикатори. Пет²⁰² от тях са отчетени с една и съща дейност.^{203 204}

Непосочването и неанализирането на заложените по Програма КАВ 2011 – 2014 г. индикатори за изпълнение на мерките, не позволява да се определи и оцени ефекта от изпълнението им.

1.3. За изпълнение на заложените мерки по Програма КАВ 2011 – 2014 г. е направена нестатистическа извадка на случаен принцип. На база на приложената нестатистическа извадка от общо 52 мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀, заложен в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. са избрани 5 мерки. Извадката е на случаен принцип при следните критерии: по една мярка от всеки период на изпълнение – с краткосрочен срок на изпълнение до края на 2011 г.²⁰⁵; със средносрочен срок на изпълнение до края 2012 г.²⁰⁶; с дългосрочен срок до края на 2014 г.²⁰⁷ и 2 мерки²⁰⁸ с постоянен срок на изпълнение.

1.3.1. Мярка „Да се забрани със заповед и се извършва контрол по заповедта по обгаряне на стърнища и др. зелени площи. Да се въведе регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове“²⁰⁹ е заложена в „мерки за намаляване на други неорганизираните емисии“ в таблица „краткосрочни мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ до 2011 г.“ в Програмата КАВ 2011 – 2014 г., където кметовете на райони на СО са посочени, като отговорни за изпълнението на мярката.²¹⁰

За 16 районни администрации от общо 24 няма издадени заповеди за 2011 г., има издадени заповеди във връзка с предприемане на мерки за предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност в земеделските земи и горския фонд през пожароопасния период 2011 - 2015 г. За 8 районни кметства мярката не се отнася и не е издавана заповед за забрана обгаряне на стърнища, поради местоположението на районите в

натоварените транспортни артерии в града. Ремонтна площ за година“; мярка с код Sf_t_18_PM „Увеличаване честотата на миене на уличната мрежа в т.ч. вътрешно-кварталните улици, в сравнение с всяка предходна година“; мярка с код Sf_f_5_PM „Увеличаване дела на дейност ”Механизирано метене на улични платна” за сметка на дейност ”Ръчно метене“; мерки с код Sf_t_24_PM „Изграждане на втори метро диаметър“; код Sf_t_25_PM „Изграждане на северната дъга на Околовръстното шосе“ Sf_t_10_PM „Внедряване на системата ”Зелена вълна” по най- натоварените градски пътни артерии“; Sf_t_22_PM „Разработване и прилагане на градска транспортна схема, включваща оптимизация на комуникационните потоци“; Sf_t_26_PM „Разработване и реализация на проект за реконструкция и модернизация на уличните платна с изграждане на ефективна система за отвеждане на водата и калта към уличните канализационни шахти“; Sf_r_14_PM „Въвеждане на диференцирани такси за паркиране или други икономически средства за избягване на задръстванията в централната градска част „

²⁰² Одитно доказателство № 37, Мерки с код Sf_r_6_PM; с код Sf_r_11_PM; с код Sf_f_1_PM; с код Sf_f_2_PM и с код Sf_t_20_PM

²⁰³ Изготвен „План за действие за устойчиво енергийно развитие на Столична община 2012-2020 г.“, приет с Решение № 110/14.03.2013 г. на СОС

²⁰⁴ Одитно доказателство № № 5 и 37

²⁰⁵ Мярка с код Sf_r_10_PM „Да се забрани със заповед и се извършва контрол по заповедта по обгаряне на стърнища и др. зелени площи. Да се въведе регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове“

²⁰⁶ Мярка с код Sf_t_19_PM „Създаване на зелени пояси по периферията на натоварени пътни артерии и на града“

²⁰⁷ Мярка с код Sf_r_13_PM „Оптимизиране на транспортната дейност на обществен транспорт чрез намаление на броя автобуси по линията на софийското метро“

²⁰⁸ Мерки с код Sf_t_5_PM „Изграждане на велосипедни алеи при ремонтване на улици, където е възможно“ и с код Sf_t_8_PM „Създаване на нови тревни площи за сметка на площи – потенциални източници на прах“

²⁰⁹ Код Sf_r_10_PM от Програма КАВ 2011 – 2014 г.

²¹⁰ Одитно доказателство № 5

централна градска част на Столична община, в която на територията ѝ няма такъв тип зелени площи.²¹¹

Няма създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове в 22 районни администрации на СО. В районите „Искър“ и „Лозенец“ има създаден регистър на действащи обекти на територията на района потенциални източници на аерозоли, ПАВ, прах и газове, с информация за автосервизи, автомивки и бензиностанции.²¹²

Степента на изпълнението на мярката е ниска и поради липса на контрол върху нейното изпълнение не са предприети необходимите действия.

1.3.2. Мярка „Създаване на зелени пояси по периферията на натоварени пътни артерии и на града“²¹³ е заложена в „мерки за намаляване на неорганизираните емисии“ в таблица „средносрочни мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ до края на 2012 г.“ в Програмата КАВ 2011 – 2014 г., с отговорни за изпълнението на мярката СО.

По периферията на натоварените пътни артерии на гр. София за одитирания период са създадени зелени пояси. Изпълнено е озеленяване на прилежащи зелени площи към транспортни артерии по основни булеварди²¹⁴, които се поддържат от дирекция „Озеленяване“ към направление „Зелена система, екология и земеползване“ на СО.²¹⁵

1.3.3. Мярка „Оптимизиране на транспортната дейност на обществения транспорт чрез намаление на броя автобуси по линията на софийското метро“²¹⁶ е заложена в „мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта“ в таблица „дългосрочни мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ до края на 2014 г.“ в Програмата КАВ 2011 – 2014 г., с отговорни за изпълнението на мярката Центъра за градска мобилност и СО.

За периода на действие на програмата КАВ 2011 – 2014 г. няма закрити автобусни спирки, с което не е намален броят на автобусите по линията на софийското метро. След пускане в експлоатация на софийското метро през 2012 г. е спряно трамвайното движение в ж.к. „Надежда“ и са закрити 5 трамвайни спирки. Закриването на трамвайните спирки няма отношение за мярката „Оптимизиране на транспортната дейност на обществения транспорт чрез намаление на броя автобуси по линията на софийското метро“.²¹⁷

1.3.4. Мярка „Изграждане на велосипедни алеи при ремонтване на улици, където е възможно“²¹⁸ и мярка „Създаване на нови тревни площи за сметка на площи – потенциални източници на прах“²¹⁹ са с постоянен период на изпълнение и с отговорност на СО за изпълнение им. За периода 2011 – 2015 г. са изградени 33,71 км велотрасета за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта²²⁰ и са създадени 46,23 декара зелени площи, с което са увеличени тревните площи на територията на СО, които се поддържат от дирекция „Озеленяване“ към направление „Зелена система, екология и земеползване“ на СО.²²¹

²¹¹ Одитно доказателство № 38 и Приложение № 9

²¹² Одитно доказателство № 38

²¹³ Мярка с код Sf_t_19_PM от Програма КАВ 2011- 2014 г.

²¹⁴ Бул. „Иван Гешов“; бул. „Сливница“; бул. „Ботевградско шосе“; бул. „Цариградско шосе“; бул. „Ал. Малинов“ ; бул. „Асен Йорданов“ и зала Арена Армеец

²¹⁵ Одитно доказателство № 39

²¹⁶ Мярка с код Sf_t_19_PM от Програма КАВ 2011 – 2014 г.

²¹⁷ Одитно доказателство № 40

²¹⁸ Мярка с код Sf_t_5_PM от Програма КАВ 2011 – 2014 г.

²¹⁹ Мярка с код Sf_t_8_PM от Програма КАВ 2011 – 2014 г.

²²⁰ Одитно доказателство № 41

²²¹ Одитно доказателство № 39

Направеният анализ на данните от извадката показва, че от 5^{-те} избрани в извадката мерки, 3 мерки²²² са изпълнени и 2 мерки²²³ не са изпълнени.²²⁴

Изпълнени са дейности по 38 мерки, които са отчетени по заложените индикатори в Програмата КАВ 2011 – 2014 г., което представлява 73 на сто от всичките 52 заложените мерки за намаляване на емисиите от ФПЧ₁₀. За 14 от заложените 52 мерките за ФПЧ₁₀, съдържащи се в Програма КАВ 2011-2014 г. няма конкретни данни за изпълнението им по посочените индикатори, поради което не е възможно да се оцени каква е степента на изпълнението им.

2. Постигната ефективност

Извършен е анализ на постигната ефективност в корелация разходи – резултат. Анализирани са изразходваните средства за периода 2011 - 2015 г. за изпълнение на мерките по Програмата КАВ 2011 - 2014 г. и показателите за намаление/превишения на средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ за съответната година. Изискуемата средногодишна норма за опазване на човешкото здраве е 40 mg/m³, съгласно изисванията на Директива 2008/50/ЕО на ЕП и на Съвета относно качеството на атмосферния въздух и за почист въздух за Европа и Наредба № 12 от 2010 г. Нормата трябва да бъде спазвана, считано от 01.01.2005 г.²²⁵, като за Република България срокът е удължен до 11.06.2011 г.²²⁶

Таблица за изразходвани средства за периода 2011-2015 г. за изпълнение на мерки по Програма КАВ 2011-2014 г. и средна концентрация на ФПЧ₁₀ по пунктове в гр. София

Изразходвани средства за изпълнение на мерки за периода 2011-2015 г.	Средна концентрация на ФПЧ ¹⁰ по пунктове в гр. София Средногодишната норма за опазване на човешкото здраве е 40 mg/m ³	
		2011 г.
612 935 491 лв. за изпълнение на 22 мерки	Гара Яна	52.22
	АИС „Дружба“	62.14
	АИС „Павлово“	60.12
	АИС „Надежда“	70.48
	АИС „Орлов мост“	66.33
	АИС „Хиподрума“	63.05
	АИС „Копитото“	22.37
		2012 г.
	Гара Яна	43.31
	АИС „Дружба“	42.13
	АИС „Павлово“	43.82
	АИС „Надежда“	44.48
	АИС „Орлов мост“	53.88
	АИС „Хиподрума“	47.87
	АИС „Копитото“	19.69
		2013 г.
	Гара Яна	33.35
	АИС „Дружба“	48.79
АИС „Павлово“	43.04	
АИС „Надежда“	41.17	
АИС „Орлов мост“	52.43	

²²² Мерки с код Sf_t_5_PM, с код Sf_t_8_PM и с код Sf_t_19_PM от Програма КАВ 2011 – 2014 г.

²²³ Мерки с код Sf_r_10_PM и с код Sf_r_13_PM от Програма КАВ 2011 – 2014 г.

²²⁴ Одитно доказателство № 5

²²⁵ <http://freecases.eu/Doc/LegalAct/4433081> - Директива 2008/50/ЕО на ЕП и на Съвета относно качеството на атмосферния въздух; http://www3.moew.government.bg/files/file/Air/Naredbi_KAV/Naredba_12_Normi_KAV.pdf - Наредба № 12 от 2010 г.

²²⁶ Одитно доказателство № 3

	АИС „Хиподрума“	41.54
	АИС „Копитото“	16.71
		2014 г.
	Гара Яна	32.59
	АИС „Дружба“	44.65
	АИС „Павлово“	47.73
	АИС „Надежда“	41.64
	АИС „Орлов мост“	52.96
	АИС „Хиподрума“	46.05
	АИС „Копитото“	16.38
		2015 г.
	Гара Яна	37.39
	АИС „Дружба“	41.78
	АИС „Павлово“	40.22
	АИС „Надежда“	34.60
	АИС „Орлов мост“*	40.97
	АИС „Хиподрума“	38.09
	АИС „Копитото“	15.96
	АИС „Младост“**	55.04

* АИС Орлов мост работи до 02.10.2015 г. Пунктът е преместен на нова площадка в район Младост (АИС - Младост), поради инфраструктурни промени на СО ** АИС „Младост“ работи от 02.10.2015 г.

Източници: Решения на СОС, справки за средна концентрация на ФПЧ₁₀ по пунктове в гр. София от ИАОС и СО

От анализа на данните от Националната автоматизирана система за контрол на качеството на атмосферния въздух (НАСККАВ) от пунктовете, разположени на територията на СО е установено, че има превишаване на ФПЧ₁₀ над допустимата норма (40 mg/m³) за периода 2011 - 2012 г. във всички пунктове, с изключение на АИС „Копитото“. През периода 2013 - 2014 г. се наблюдава намаляване на стойностите на ФПЧ₁₀ и достигане на нива под допустимата стойност на пункта при един от пунктовете - Гара Яна, поради обявяване в несъстоятелност на „Кремиковци“ АД и стартиране прекратяване на дейността на предприятието от 2009 г.²²⁷ През 2015 г. се наблюдава намаляване на стойностите и достигане на нива под допустимата норма при пунктовете АИС „Надежда“ и АИС „Хиподрума“, но има значително превишаване над допустимата норма при АИС „Младост“ (55.04).

От данните за 5-годишен период, се наблюдава намаление на стойности на ФПЧ₁₀ под нормата през 2015 г. при 3 от общо 7 пункта (Гара Яна, АИС „Надежда“ и АИС „Хиподрума“). За един от тези 3 пункта, намаляването на ФПЧ₁₀ не се дължи на изпълнение на мерките по Програма КАВ 2011 - 2014 г.²²⁸

Постигнати са резултати за намаляване на концентрациите на ФПЧ₁₀ в кв. „Надежда“ и в кв. „Хиподрума“ чрез изпълнението на мерки по Програма КАВ 2011 - 2014 г. В кв. „Надежда“ са изпълнени дейности, свързани с основния ремонт на надлез Надежда, с изграждането на втория метро диаметър, изграждането на велоалеи и използването на екологични превозни средства. В кв. Хиподрума са изпълнени дейности по изграждането на велоалеи, изграждане на кръстовища на две нива, действа режим на почасово платено паркиране (зелена зона) по граничните улици и булеварди, използване на екологични превозни средства.²²⁹

²²⁷ от 15 май 2009 е прекъснато газоподаването към комбината

²²⁸ Одитно доказателство № 11

²²⁹ Одитни доказателства № № 37 и 28

За Реализацията на Програма КАВ 2011 – 2014 г. са изразходвани средства в размер на общо 612 935 491 лв. за изпълнението на 22 мерки от общо 52. През 2015 г. е постигната средногодишната норма за концентрация на ФПЧ_{10} само в 2 от пунктовете за мониторинг на КАВ. В останалите пунктове на територията на СО се отчита намаление, което не е достатъчно за постигане на средногодишната норма за ФПЧ_{10} . Основен принос към по-високите концентрации имат автомобилния транспорт и изгарянето на твърди горива за отопление. Ограничаването на тези източници на замърсяване не може да се реши самостоятелно от СО. Необходимо е да се предприемат действия на национално ниво чрез инициране на промени в нормативната уредба за ограничаване на емисиите от тези замърсители.

3. Постигнати ефекти от изпълнението на общинските мерки за намаляване нивата на замърсителите на атмосферата с ФПЧ_{10}

3.1. Съгласно данните на НСМОС от проследяването на нивата на замърсяването на атмосферния въздух в гр. София с ФПЧ_{10} и броят на превишенията на средноденонощните норми се установява драстична разлика между броя на превишенията на средноденонощната норма на ФПЧ_{10} през летния (април-септември) и през зимния (октомври-март) период за всяка една календарна година.²³⁰ Основна причина за това е широката употреба в бита на твърди горива и остарели в техническо отношение горивни устройства и някои метеорологични и географски особености.²³¹

3.2. СРЗИ извършва наблюдение на КАВ на територията на столицата в три постоянни пункта.²³² По указания на МЗ, СРЗИ ежегодно изготвя анализ на КАВ по данни от пунктовете на инспекцията и здравното състояние на населението в гр. София. Анализът се изготвя на база данните на броя на регистрираните заболявания в амбулаториите на лечебните заведения по класове болести и нозологични единици. Анализите се публикуват на сайта на инспекцията²³³ и се предоставят на кмета на СО.

С Наредба № 12 от 30.07.2010 г. се урежда установяването на нормите на нивата (концентрациите) на ФПЧ_{10} и $\text{ФПЧ}_{2,5}$. Съгласно Наредбата, СРЗИ започва проследяването на броя на превишенията на средноденонощната концентрация за опазване на човешкото здраве на ФПЧ_{10} (да не бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година) и само средногодишната норма за опазване на човешкото здраве за $\text{ФПЧ}_{2,5}$ (за достигне $25 \mu\text{m}^3$ до 01.01.2015 г.).²³⁴

Наблюденията на качеството на атмосферния въздух по данни от пунктовете на СРЗИ показват голяма динамика през отделните години. В периода от 2010 г. до 30.08.2016 г., относителният дял на средноденонощните концентрации на ФПЧ_{10} , превишаващи нормите е намален значително – от над 40 на сто до 14 на сто.²³⁵

3.3. Високите концентрации на замърсители на въздуха могат да причинят различни неблагоприятни последици върху човешкото здраве и околната среда. Прахът постъпва в организма предимно чрез дихателната система, при което по-едрият частици се задържат в горните дихателни пътища, а по-фините частици (под $10 \mu\text{m}$ - ФПЧ_{10}) достигат до по-

²³⁰ Одитно доказателство № 6

²³¹ Одитно доказателство № 3

²³² ул. "Враня" № 20; ул. "Цар Симеон" № 169А; ул. "Димитър Греков" № 2.

²³³ www.srzi.bg

²³⁴ Приложение 1 към чл. 3 от Наредба № 12 -

http://www3.moew.government.bg/files/file/Air/Naredbi_KAV/Naredba_12_Normi_KAV.pdf

²³⁵ Одитно доказателство № 42

ниските отдели на дихателната система, като водят до увреждане на тъканите в белия дроб. Деца, възрастни и хора с хронични белодробни заболявания, грип или астма са особено чувствителни към високи стойности на ФПЧ₁₀.

За периода 2010 – 2012 г., анализът на здравното състояние на населението на гр.София се изготвя на база данните за броя на регистрираните заболявания в амбулаториите на лечебните заведения по класове болести и нозологични единици. Заболеваемостта е изчислена на 1 000 и по възрастови групи²³⁶ – деца от 0-17 г. и лица над 18 г. по клас „Болести на дихателната система“ - остри инфекции на горните дихателни пътища, вазомоторен и алергичен ринит, пневмонии, хроничен бронхит и астма. От 2013 г. по Указание на МЗ, за анализа се ползват данните за броя на извършените първични прегледи от общо практикуващите лекари и специалистите през изтеклата година. Заболеваемостта е изчислена на 100 000 по възрастови групи²³⁷ – деца от 0-17 годишна възраст и лица над 18 години. От СРЗИ са отчетени: остри инфекции на горните дихателни пътища (J00-J06); грип и пневмония (J10-J18); други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22), от тях бронхиолит и бронхит; други болести на горните дихателни пътища (J30-J39), от тях алергичен ринит; хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47), от тях хроничен бронхит и астма и болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70).

СРЗИ отчита значителна динамика в показателите на заболеваемостта при болестите на дихателната система. Заболеваемостта от острите заболявания на дихателната система (ОИГДП, грип, остър бронхит и бронхиолит) при децата от 0 – 17 г. е няколкократно по-висока от същата при лицата над 18 г. И при двете възрастови групи най-чести са острите инфекции на горните дихателни пътища с множествена, неуточнена локализация. Разликата в показателите на заболеваемостта от пневмония при децата и възрастните намалява, но се отчита плавно увеличение и при двете възрасти. Заболеваемостта от бактериална пневмония, неклассифицирана другаде, се движи вълнообразно през годините, като при възрастните показателят е близо 3 пъти по-висок. Заболеваемостта от хроничен бронхит в периода 2010-2012 г. при лицата над 18 г. незначително се увеличава, докато при децата има скок над 3 пъти през 2011 г. След 2013 г. промените са вълнообразни и показателите са най-ниски през 2014 г. Заболеваемостта от астма през 2010-2012 г. и при двете възрастови групи се увеличава и най-ниска е през 2011 г. След 2013 г. се отчита плавно намаляване на този показател, както при децата, така и при възрастните. Запазва се съотношението честотата на астмата при децата да е около седем пъти по-висока от същата при лицата над 18 г. За същия период плавно намаление се отчита и при заболеваемостта от алергичен ринит при децата. Като цяло острите заболявания се срещат значително по-често при децата от 0-17 години, а при лицата над 18 г. преобладават хроничните болести, което е свързано с физиологичните особености на двете възрасти. Влияние върху динамиката на здравните показатели оказват редица фактори – наследствени, индивидуалните особености на всеки отделен човек, начинът на живот, наличието или отсъствието на вредни навици, жизнената и трудовата среда. Възрастта има значение за развитието на дадени заболявания, които са характерни за съответната възрастова група. Отражение върху показателите оказват също и личната преценка на пациента за необходимостта от медицинска помощ, възможността за достъп и организацията на здравното обслужване.²³⁸

²³⁶ Броят на населението на столицата е от официалната статистика на Националния статистически институт

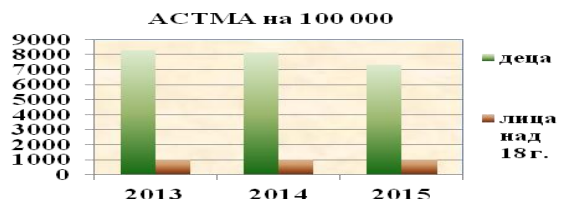
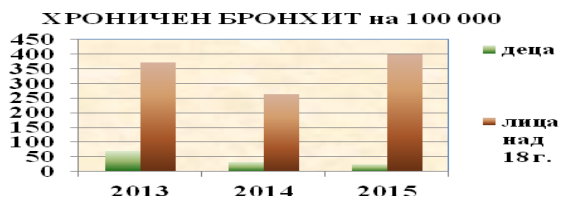
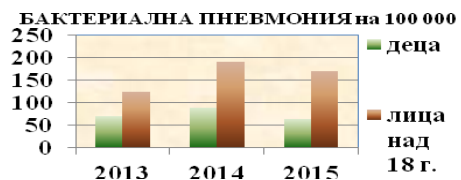
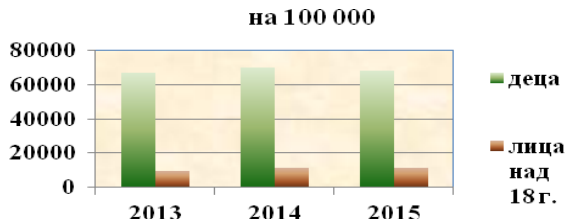
²³⁷ Броят на населението на столицата е от официалната статистика на Националния статистически институт

²³⁸ Одитно доказателство № 42

Дијаграми на заболеваемостта на населението в гр. София

Остри инфекции на горните дихателни пътища

Източник: Обобщен анализ по години на заболеваемостта на населението на гр. София от СРЗИ

От направена съпоставка на данните за изпълнение на мерките по Програмата КАВ 2011 – 2014 г. и данните за заболеваемостта на населението на гр. София се наблюдава, че след 2013 г. СРЗИ отчита намаляване на заболеваемостта от хроничен бронхит, астма и алергичен ринит при децата. Заболеваемостта от остри респираторни заболявания на горните дихателни пътища, хроничен бронхит, пневмония и алергичен ринит при възрастните се увеличава.

Анализът на данните показва, че изпълнението на мерките все още не дава очаквания положителен резултат върху здравословното състояние на населението на гр. София.

Резултатите от одита показват, че не са създадени достатъчни условия за ефективно изпълнение и отчитане на общинските мерки, включени в Програмата КАВ 2011 – 2014 г. Целите за намаляване нивата на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ_{10} до средногодишната норма за опазване на човешкото здраве не са постигнати в пълна степен. Основен принос към по-високите концентрации имат автомобилния транспорт и изгарянето на твърди горива за отопление. Ограничаването на тези източници на замърсяване може да се реши на национално ниво чрез инициране на промени в нормативната уредба за ограничаване на емисиите от тези замърсители.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През последните 20 години СО е общината с най-бързо урбанистично развитие в страната, което води след себе си редица екологични проблеми. Те изискват своевременното формулиране и провеждане на активна и целенасочена политика за подобряване на здравословната среда както за природните екосистеми, така и за гражданите.

Програмата за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух на територията на Столична община (2005 г.) е актуализирана с приемане от Столичния общински съвет на „Програма за намаляване нивата на емисиите и за достигане на установените норми за ФПЧ_{10} и NO_2 и управление на качеството на атмосферния въздух за периода 2011 – 2014 г.“, в изпълнение на нормативните изисквания на Закона за чистотата на атмосферния въздух. Посочени са мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух и за достигане на установените норми на ФПЧ_{10} на територията на Столична община. Мерките за намаляване на фините прахови частици са насочени към постигане на стратегическите цели за достигането на общоевропейските норми за качество на атмосферния въздух. Предвидени са надеждни източници на финансиране за заложените мерки и дейности и е осигурен финансов ресурс за тяхното финансиране. Изпълнени са дейности по 38 мерки, което представлява 73 на сто от всичките 52 заложен мерки за ФПЧ_{10} . Отчетено е значително намаляване на средногодишните стойности на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ_{10} .

При извършването на одита е идентифициран риск за ефективното и своевременно реализиране на политика по отношение на околната среда в СО, в това число и за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици до нормативно определената средногодишната норма за опазване на човешкото здраве, поради:

- неизпълнение на нормативното изискване за приемане на програма за околна среда на СО и до месец декември 2016 г. такава все още не е приета от СОС;
- неспазване на сроковете за приемане на Програма КАВ 2015 – 2020 г.;
- липсата на ясно определени и вменени отговорности по изпълнение на Програмата КАВ 2011 г. - 2014 г. и Планът за действие към нея;
- липса на определен ред за координацията, комуникацията и докладването между участниците ангажирани с дейностите по Програма КАВ 2011 – 2014 г.;
- механизмът за осъществяване на мониторинг и контрол на мерките за ФПЧ_{10} по Програма КАВ 2011-2014 г. не работи правилно и ефективно, не е доразвит и не осигурява актуална информация и достатъчно пълни данни за напредъка и изпълнението ѝ;
- неосигурено отчитане и докладване на изпълнението на Програма КАВ 2011-2014 г.

2. Програмата за управление на КАВ (2005 г.) е актуализирана с приемане на Програма КАВ 2011 – 2014 г., в която не са дефинирани мерки за намаляване на емисиите за ФПЧ_{2,5}. Независимо, че мерките за ФПЧ₁₀ по същество влияят и върху емисиите на ФПЧ_{2,5}, отчитането на наличието и значимостта на този замърсител за здравето на хората е важно, тъй като дава възможност да се приоритизират мерките, които имат по-голям ефект и върху двата замърсителя.

3. През 2015 г. е постигната средногодишната норма за концентрация на ФПЧ₁₀ само в 2 от пунктовете за мониторинг на КАВ. В останалите пунктове на територията на СО се отчита намаление, което не е достатъчно за постигане на средногодишната норма за ФПЧ₁₀.

Основен принос към по-високите концентрации на фини прахови частици имат автомобилния транспорт и изгарянето на твърди горива за отопление. Ограничаването на тези източници на замърсяване може да се реши на национално ниво чрез инициране на промени в нормативната уредба за ограничаване на емисиите от тези замърсители.

Изпълнените мерки от Столична община водят до значително намаляване на средногодишните стойности на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ₁₀ през одитирания период, все още не е постигната във всички пунктове на измерване средногодишната норма за опазване на човешкото здраве.

ПРЕПОРЪКИ

В резултат от извършения одит, на Председателя на Столичния общински съвет и на Кмета на Столична община се дават следните препоръки:

Към Председателя на Столичния общински съвет:

1. Да се предприемат необходимите действия за осигуряване приемането на програма за опазване на околната среда на Столична община.²³⁹
2. Да се предприемат необходимите действия за своевременно приемане на Програма за управление на КАВ 2015 – 2020 г. на Столична община с дефинирани мерки за ФПЧ_{2,5}.²⁴⁰

Към Кмета на Столична община:

1. Да се предприемат необходимите действия за разработване и внасяне в СОС на актуална и съобразена с всички изисквания програма за опазване на околната среда на Столична община.²⁴¹
2. Да се предприемат необходимите действия за разработване и внасяне в СОС на Програма за управление на КАВ 2015 – 2020 г. на Столична община, в която да се дефинират и мерки за ФПЧ_{2,5}, с цел постигане на средногодишните норми за опазване на човешкото здраве.²⁴²
3. Да се осигури адекватен ред и контрол при разработване на мерките в общинските програми за КАВ, с цел постигане на яснота за необходимия финансов ресурс за изпълнението им, както и за референтните стойности на индикаторите за изпълнение.²⁴³
4. При изпълнение на програми за управление на КАВ на СО да се разработят процедури за извършване на текущ мониторинг и контрол върху изпълнението на мерките от

²³⁹ „Констатации и оценки”, раздел I, т. 1, подточка 1.1.

²⁴⁰ „Констатации и оценки”, раздел I, т. 1, подточка 1.2.

²⁴¹ „Констатации и оценки”, раздел I, т. 1, подточка 1.1.

²⁴² „Констатации и оценки”, раздел I, т. 1, подточка 1.2.

²⁴³ „Констатации и оценки”, раздел I, т. 3

съответните органи/звена, както и ред за докладване и комуникация на резултатите по хоризонтала и вертикала в СО.²⁴⁴

5. При изпълнение на програми за управление на КАВ със заповед на кмета да се определят персонални отговорности за изпълнение на мерките от плана за действие към програмата, за осъществяване на текущ контрол за цялостното изпълнение на програмата. Изрично да се определи срок и форма за отчитане на изпълнението на съответната мярка към отговорното направление. Да се предприемат действия за изготвяне на годишен отчет по изпълнението на програмата, който да се представя два пъти годишно пред СОС.²⁴⁵

На основание чл. 50, ал. 2 от Закона за Сметната палата, в срок до девет месеца от получаването на одитния доклад кметът на Столична община и председателят на Столичния общински съвет следва да предприемат мерки за изпълнение на препоръките и да уведомят писмено за това председателя на Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 059 на Сметната палата от 06.04.2017 г. (Протокол № 13).

В подкрепа на констатациите са събрани 43 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата на адрес гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 37.

---

²⁴⁴ „Констатации и оценки”, раздел II, т. 1, подточка 1.3.

²⁴⁵ „Констатации и оценки”, раздел II, т. 1, подточка 1.4.

ОДИТНИ ВЪПРОСИ, КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНКА

Основен въпрос: Ефективно ли са изпълнявани дейностите по общинските мерки за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}) в град София?

№ по ред	Специфични въпроси	Подвъпроси	Критерии	Показатели
1.	Планирани ли са адекватно мерките в общинските програми за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици?	1.1. Спазени ли са нормативните изисквания за разработване на общински програми за качество на атмосферния въздух?	Наличие на разработени и приети програми на КАВ с ясно дефинирани мерки по отношение на ФПЧ. Изпълнени изисквания на нормативната уредба и в изискванията за разработване програми на околна среда и програми за КАВ	- ясно дефинирани мерки по отношение на ФПЧ - изпълнени изисквания на нормативната уредба
		1.2. В програмите на СО за КАВ включени ли са адекватни мерки по отношение на ФПЧ?	Планираните мерки и дейности са в съответствие със дългосрочните национални и общински цели и стратегии Ясно дефинирани и изпълними мерки по отношение на ФПЧ и измерими индикатори за изпълнение Планираните мерки са комплексни и са със съществено влияние върху емисиите	- ясно дефинирани и изпълними мерки по отношение на ФПЧ - измерими индикатори за изпълнение - комплексност на планираните мерки
		1.3. Предвидени ли са надеждни източници за финансиране на заложените мерки и дейности?	Адекватно планиране на източниците и размера на необходимите финансови средства за планираните мерки и дейности	- общ брой мерки с планирани финансови средства; - приети решения за одобрен годишен бюджет на СОС - размер на заложените и одобрени средства
2.	Осигурено ли е изпълнението на мерките, предвидени в програмата?	2.1. Създадена ли е необходимата организация за ефективно изпълнение на	Ясно определени отговорности и адекватно оперативното планиране и ръководство.	- ясно определени отговорности за изпълнение на програмата на всички нива по хоризонтала и

		мерките?	<p>Изградена и функционираща система за координацията и комуникацията между участниците.</p> <p>Организиран и осъществен ефективен мониторинг, контрол</p> <p>Отчетност и докладване при изпълнението на мерките</p> <p>Адекватни управленски решения</p>	<p>вертикала</p> <p>- работеща система за координация и комуникация : одобрена процедура; създадено структурно звено; определени програмни съвети и персонални отговорници за изпълнение на програмата; спазени срокове за изисквани/представяни документи</p> <p>- функциониращ механизъм за осъществяване на мониторинг, контрол и отчетност: представени годишни отчети от кмета за изпълнение на програмата за КАВ пред СОС; одобрени отчети от СОС за изпълнение на Програмата за КАВ; изпратени отчети за изпълнение на мерките до ЕК; функционираща Национална автоматизирана система за контрол на КАВ.</p> <p>- адекватност на управленските решения: взети решения на СОС за изпълнение на дейностите по мерките</p>
		2.2. Осигурено ли е финансиране на изпълнението на мерките?	Обезпеченост на заложените мерки с финансови средства	<p>- достатъчна финансова обезпеченост на мерките: източници на финансиране, решения на СОС с отказ от финансиране на дейности; дейности по мерки с недостатъчно финансиране; дейности по мерки с пренасочен финансов ресурс към други дейности</p> <p>- общ брой на изпълнени дейности по мерките: извършени окончателни плащания по дейностите за съответната мярка; дейности с просрочени окончателни плащания за съответната мярка; размер на използваните финансови средства по</p>

				дейностите на съответната мярка; - относителен дял на средствата от външни източници на финансиране и от бюджета на СО
3.	Ефективно ли са изпълнени заложените мерки по общинската програма за КАВ?	3.1. Изпълнени ли са мерки в Програмата за КАВ?	Степен на изпълнение на програмата	- изпълнени дейности - неизпълнени дейности - дейности по мерките в процес на изпълнение - относителен дял на изпълнение на дейностите по мерките по програмата за КАВ
		3.2. Постигната ли е ефективност на вложените средства?	Оптимизиране на отношението резултат-разходи	- обосноваване на разпределението на средствата - постигнати резултати за намаляване на ФПЧ
		3.3. Постигнати ли са очакваните ефекти от изпълнението на общинските мерки за намаляване нивата на замърсителите на атмосферата с ФПЧ?	Ефекти от изпълнението на програмата	- пунктове за измерване КАВ; - размер на нивото на ФПЧ ₁₀ на годишна база (по данни на средна концентрация на ФПЧ ₁₀ по тримесечия); - превишения на средногодишната норма с концентрация на ФПЧ ₁₀ за опазване на човешкото здраве - изготвени анализи на КАВ и здравния статус на населението в град София; - стойности на показатели при заболяемост на населението в следствие на замърсяване на атмосферния въздух с ФПЧ ₁₀ ; - честота и относителен дял на болестите на дихателната система на населението (остри болести на дихателната система при децата и хронични болести на белите дробове при възрастните)

Приложение № 2

Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г.
Сектори, специфични цели и индикатори за изпълнение за КАВ

Сектор	Специфична цел	Индикатор	Очаквани резултати
Енергетика	Насърчаване въвеждането на енергоспестяващи и екологосъобразни технологии (поощряване на повишаването на енергийната ефективност - топлинна изолация на публичните сгради и при новото строителство)	Емисии на вредни вещества от ТЕЦ и битово горене (kt/y)	Подобряване на енергийната ефективност, повишаване на дела на възобновяемите енергийни източници в електроенергийния баланс на страната, въвеждането на енергоспестяващи и екологосъобразни технологии.
Околна среда и здраве	Достигане на общоевропейските норми за качество на атмосферния въздух (КАВ) върху територията на цялата страна, намаляване нивата на емисиите и подобряване на качеството на течните горива	Брой населени места с измерени концентрации на отделните замърсители над нормите Население, изложено на наднормено замърсяване по отделни замърсители (бр. жители) Общи годишни емисии на замърсителите-	След 2010 г. в нито едно населено място концентрациите на...и на прахови частици, да не надвишават установените за тях норми в националното законодателство
Транспорт	Постигане на устойчиво развитие на транспортната система и намаляване на натиска на транспорта върху околната среда	Емисии на фини прахови частици (PM ₁₀) от транспорта (t) – индикатор за устойчиво развитие на Евростат	Изграждане на устойчива транспортна система, която съответства на европейските стандарти за модерен, екологичен и безопасен транспорт и е с намалени негативни ефекти върху качеството на живот на населението и околната среда

Източник: Националната стратегия за околна среда 2009-2018 г.

**ДЪРВО НА ЦЕЛИТЕ, СВЪРЗАНИ С ОКОЛНА СРЕДА И КАВ
В СТРАТЕГИИ, ПРОГРАМИ И МЕРКИ/ДЕЙНОСТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО И НА НИВО СТОЛИЧНА ОБЩИНА**

**НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ОКОЛНА СРЕДА 2009-2018 г.
ЦЕЛ: „КЪМ ПО-ДОБРО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ И УСТОЙЧИВА ОКОЛНА СРЕДА“**

Стратегия за регионално развитие на Област София за периода 2005-2015 г. Цел: Създаване на условия за превръщането на област София в устойчиво развиващ се град-регион, който да бъде привлекателен икономически, политически, културен и научен център със стратегическо значение в Югоизточна Европа.

Програма за опазване на околната среда на Столична община 2010-2020 г. Не е приета от СОС към 09.08.2016 г.

Общински план за развитие на Столична община за периода 2007 - 2013 г. Цел: „Постигане на ускорен икономически растеж, висок жизнен стандарт, устойчиво и балансирано развитие при съхраняване на природната и развитие на селищната среда“

Общински план за развитие на Столична община за периода 2014 - 2020 г. Не е приет от СОС към 15.08.2016 г.

Програма за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух на територията на Столична община, Програма КАВ-София (2005 г.)
МЕРКИ: „Контрол и анализ на КАВ“ и „Реализиране на общинска програма за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)“

За изпълнение на краткосрочните мерки по Програма КАВ 2005
Програма за подобряване организационното и информационно осигуряване качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община и дефиниране на местни нормативни уредби за подкрепа изпълнението на Програма на КАВ – София“ (март 2007 г.)
МЕРКИ: „Усъвършенстване на системата за контрол на качеството на атмосферния въздух и нейното управление на територията на СО“ и „Повишаване на информираността на населението, за което на национално ниво е възможно да бъде осъществено чрез предприемане на съответните стъпки за напасяне на промени в националното законодателство, които ще допринесат значително за повишаване на информираността на гражданите за опазване чистотата на въздуха“

Актуализирана Програма КАВ 2005
Програма за защита намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици $ФПЧ_{10}$, и азотен диоксид NO_2 и управление на качеството на атмосферния въздух в Столична община за периода 2011 – 2014 г.
МЕРКИ: Мерки за намаляване на емисиите на $ФПЧ_{10}$ от битовото отопление; Мерки за намаляване емисиите на $ФПЧ_{10}$ от транспорта; Намаляване на емисиите на $ФПЧ_{10}$ от общински и търговски обекти; Мерки за намаляване на други неорганизиранни емисии; Общи мерки

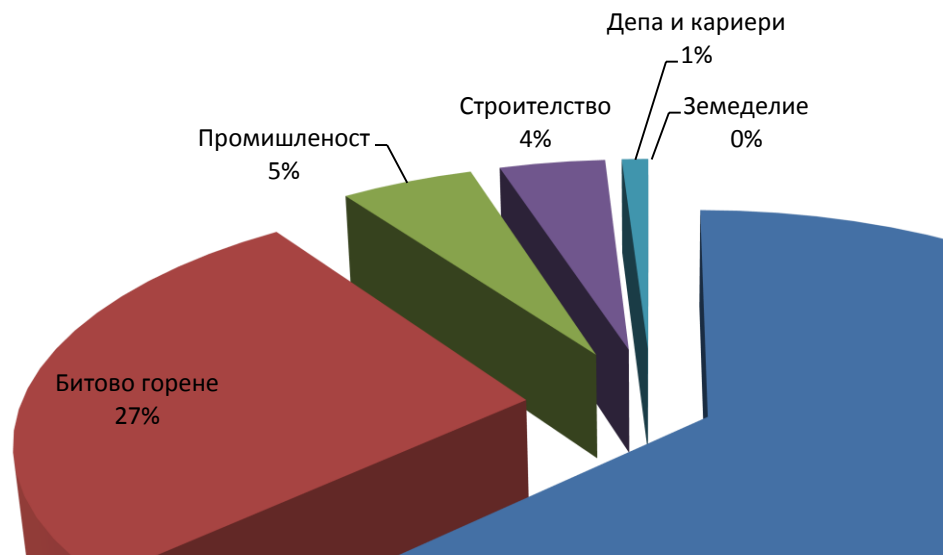
Таблица на факторите, влияещи върху качеството на атмосферния въздух

ФАКТОРИ	ОПИСАНИЕ
КЛИМАТИЧНИ И ОСОБЕНОСТИ	<p>София и околните селища, включени в изследването, са разположени в Софийското поле с надморска височина около 550 m. То обаче, е обградено от планински масиви със значителна височина, каквито са „Витоша“ западните дялове на „Стара планина“, „Люлин“, „Плана планина“ и други възвишения.</p> <p>Затвореният характер на Софийската котловина е предпоставка за задържане на въздушните маси, за честата проява на температурни инверсии, за случаите на мъгла и безветрие. Лошите възможности за естествено разсейване на замърсителите, отделяни в атмосферния въздух, води до тяхното задържане и многократно повишаване на концентрациите им, наблюдавано особено при две ясно изразени опасни метеорологични ситуации: тихо време, придружено от радиационни температурни инверсии, при което се наблюдава едновременно повишаване на нивото на замърсяване в целия град; устойчив вятър с посока от основните източници на замърсяване.</p> <p>Най-съществената особеност за разглеждания регион е преобладаващият целогодишно зонален западно-източен пренос на въздушно маси, който се обуславя от адвективния тип метеорологично време.</p> <p>Средно годишно равнинната част на Софийското поле се характеризира с обща облачност 5.5 бала, като най-висока е тя през зимата, когато достига до 7.6 бала (декември), и най-ниска през лятото – 3.1 бала през август. Софийското поле, поради това, че е негативна релефна форма и поради малките си размери спрямо основните барични системи, не може да влияе съществено и да промени съществуващата въздушна циркулация в региона.</p> <p>Софийската котловина попада в Европейско-континенталната климатична област, умерено-континентална подобласт, климатичен район на високите полета на Западна Средна България. Основните климатообразуващи фактори са слънчевата радиация, атмосферната циркулация и типа подложна повърхност, характеризираща се с формата на релефа и изложението ѝ спрямо посоките на света, надморската ѝ височина и др. Крупномасштабните фактори (радиационен и циркуляционен) са подложени на активното трансформиращо въздействие на местната нееднородност на постолащата повърхност – вид и растителност, застрояване, наличие на големи водоеми. Решаващо значение за климатичната специфика на територията на община София има котловинният ѝ характер. В резултат на трансформацията на преминаващите въздушни маси с различен произход, районът се характеризира с по-голяма честота на западните и югозападните ветрове, термични инверсии, радиационни мъгли и инверсионна облачност през студеното полугодие.</p>
ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	<p>Град София е разположен в централната част на Софийското котловинно поле с надморска височина 520 – 560 m на територия от 1,311 кв.км.</p> <p>Софийската котловина се състои от две основни части - котловинно поле (дъно) и оградни планински склонове. Склоновете на оградните планини в повечето места са стръмни.</p> <p>На територията на област София се пресичат три от трансевропейските транспортни коридори. Поради силното си икономическо въздействие и голяма демографска маса, гр. София и Столична община са със силно влияние, което не се наблюдава при никоя от останалите области и големи градове в страната. Развитието на транспортната система, както и на техническата и инженерната инфраструктура оказват пряко въздействие върху цялостното социално-икономическо развитие на общината.</p>
НАСЕЛЕНИЕ	<p>Област София-град е най-малка по територия и най-голяма по население сред всички други области. Територията ѝ е 1 344,9 km², която представлява само 1,2% от</p>

територията на страната. Населението ѝ към 01.02.2011 г. е 1 291 591 души (към 31.12.2015 г.²⁴⁶ е 1 319 804 души), които представляват 17,5% от цялото население на България. Поради малката площ на областната територия и големия брой на населението гъстотата на населението в област София-град е много висока - 960 д/кв.км., 14,5 пъти по-висока от средната гъстота в страната, 66,3 души/кв.км. Относителният дял на градското население (степената на урбанизация) в област София-град по данни към 01.02.2011 г. е най-висок сред всички области в страната – 95,3%, при средно за страната - 72,9%. Освен много големият град София в областта има още три малки града – Баня, Нови Искър и Бухово. Общият брой на населението към 31.12.2015 г. в област София –град е 1 319 804. Демографският баланс, по данни към 2005 г., между ядрото на областта (гр.София) и околградският район (3 града –Баня, Нови Искър и Бухово и още 34 села) е изключително неблагоприятен(93,5%:6,5%). Дължи се на слабо развита инженерно-техническа инфраструктура, ниско ниво на благоустрояване на населените места и изключително лошо състояние на транспортната инфраструктура.

Източници: Стратегия за регионално развитие на Област София за периода 2005-2015 г.; Областна стратегия за развитие на област София-град 2014-2020 г.; Програма за защита намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ₁₀, и азотен диоксид NO₂ и управление на качеството на атмосферния въздух в Столична община за периода 2011 – 2014 г.“ ; Национален статистически институт

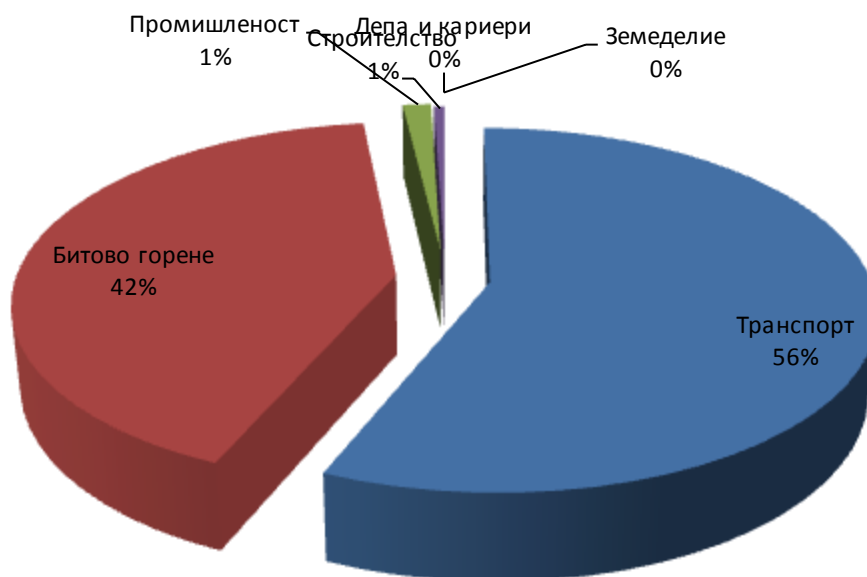
Принос на отделните сектори към общата емисия на ФПЧ замърсяване за 2010 г.

Източник: Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за ФПЧ₁₀ и азотен диоксид и управление на КАВ в СО за периода 2011-2014 г.

²⁴⁶ По данни на НСИ – статистически данни/ демографска и социална статистика <http://www.nsi.bg>

Принос на отделните сектори към общата емисия на ФПЧ₁₀ като източник на замърсяване за 2014 г.

Източник: Анализ и оценка на изпълнението на Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ₁₀ и азотен диоксид и управление на КАВ в СО за периода 2011 - 2014 г., София, 2015 г.

Таблица за разработени мерки в програмите за КАВ на СО

ПРОГРАМИ	МЕРКИ
Програма за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух на територията на Столична община, Програма КАВ-София (2005 г.)*	<ul style="list-style-type: none"> • „Контрол и анализ на КАВ“ • „Реализиране на общинска програма за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)“
Програма за подобряване организационното и информационно осигуряване качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община и дефиниране на местни нормативни уредби за подкрепа изпълнението на Програма на КАВ-София“ (2007 г.)*	<ul style="list-style-type: none"> • Усъвършенстване на системата за контрол на качеството на атмосферния въздух и нейното управление на територията на СО • Повишаване на информираността на населението, за което на национално ниво е възможно да бъде осъществено чрез предприемане на съответните стъпки за нанасяне на промени в националното законодателство, които ще допринесат значително за повишаване на информираността на гражданите за опазване чистотата на въздуха
Програма за защита намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ ₁₀ , и азотен диоксид NO ₂ и управление на качеството на атмосферния въздух в Столична община за периода 2011 – 2014 г	<ul style="list-style-type: none"> • Мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от битовото отопление • Мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта • Намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от общински и търговски обекти • Мерки за намаляване на други неорганизиран емисии • Общи мерки

Заб. * Мерките по Програмите 2005 и 2007 г. не са свързани с ФПЧ₁₀

Източници: Програма за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух на територията на Столична община, Програма КАВ-София (2005 г.); Програма за подобряване организационното и информационно осигуряване качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община и дефиниране на местни нормативни уредби за подкрепа изпълнението на Програма на КАВ-София“ (2007 г.); Програма за защита намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ₁₀, и азотен диоксид NO₂ и управление на качеството на атмосферния въздух в Столична община за периода 2011 – 2014 г.

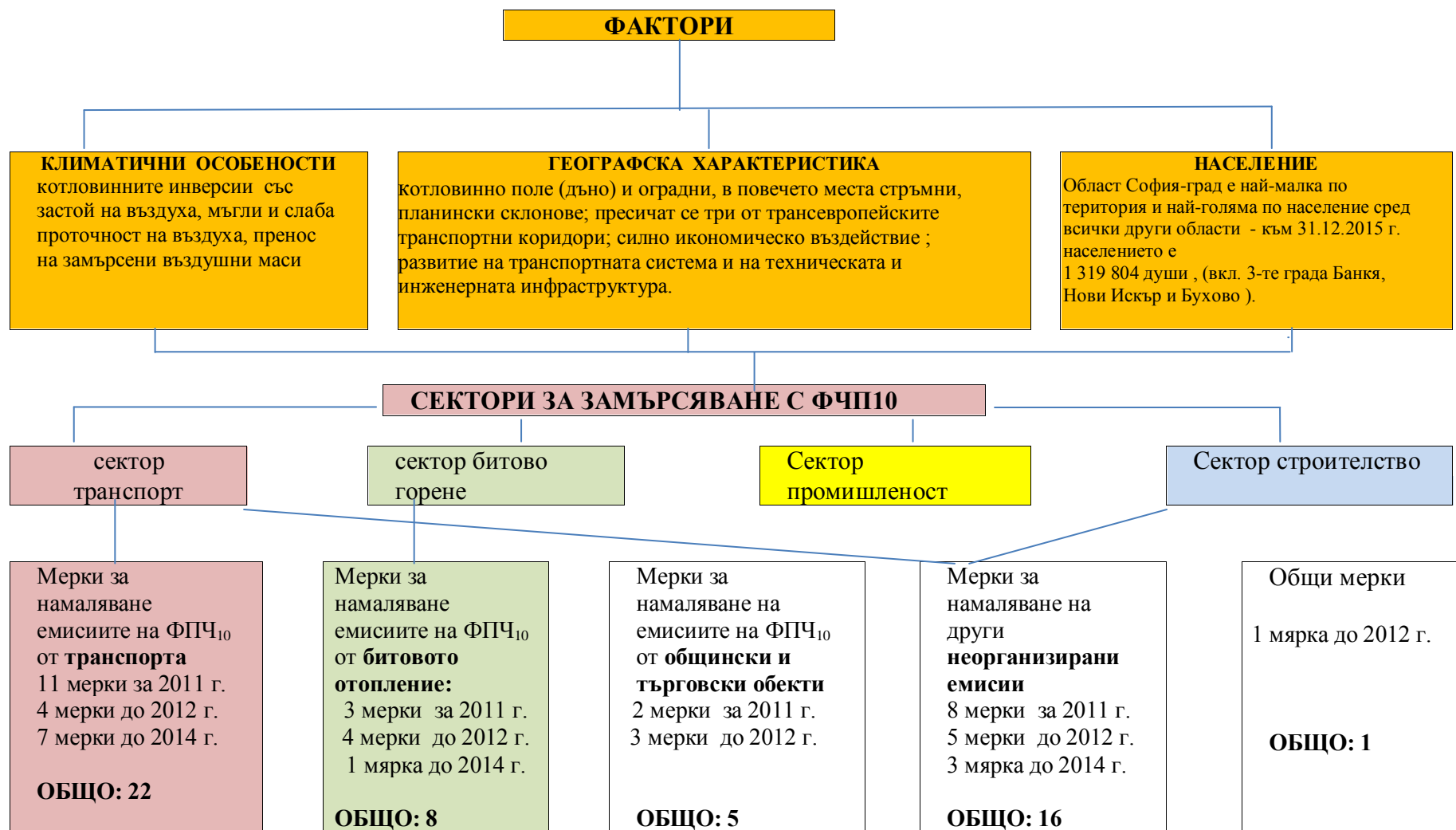
Таблица за групиране на мерките в Програма КАВ 2011-2014 г. по източници на емисии и сектори

„Инструкция за разработване на програми		Програма КАВ 2011-2014 г.
Източници на емисии	Сектори	Мерки
„големи точкови източници“	промишленост	
„площни или неорганизиран източници“	битови източници; строително-ремонтни дейности; земеделие и	„Мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ ₁₀ от битовото отопление“

	животновъдство; кариери, депа, хвостохранилища, табани, открити складове	„Мерки за намаляване на други неорганизиран емисии“
„подвижни или линейни източници“	транспорт	„Мерки за намаляване емисиите на ФПЧ ₁₀ от транспорта“
		„Намаляване на емисиите на ФПЧ ₁₀ от общински и търговски обекти“
		„Общи мярки“

Източници: Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми; „Програма за защита намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ₁₀, и азотен диоксид NO₂ и управление на качеството на атмосферния въздух в Столична община за периода 2011 – 2014 г.“

Схема за обвързаността между фактори, сектори на замърсяването на атмосферния въздух и мерките на СО за ФПЧ₁₀

Таблица за индикаторите за изпълнение на мерките за ФПЧ по Програма КАВ 2011-2014 г. за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от битовото отопление, от транспорта, от общински и търговски обекти, за намаляване на други неорганизирани емисии, общи мерки

МЕРКИ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ			
	ИЗМЕРИМ И (БРОЙ)	НЕИЗМЕРИМИ С НЕПОСОЧЕНА МЕРНА ЕДИНИЦА ИЛИ НЕПОСОЧЕНА САМО ЗА ЧАСТ ОТ МЯРКАТА (БРОЙ)	ЛИПСА НА ИНДИКАТОР /НЕРЕЛЕВАНТЕН ИНДИКАТОР (БРОЙ)	БЕЛЕЖКИ
2011 г. Общо 24 мерки	19	3	2	Мерки с липса на посочен индикатор: Sf_t_1_PM Sf_t_2_PM Мерки с непосочена мерна единица: Sf_t_7_PM Sf_t_8_PM Sf_t_9_PM
2012г. Общо 17 мерки	13	4	0	Мерки с непосочена мерна единица: Sf_t_10_PM Sf_t_12_PM Sf_t_17_PM Sf_t_19_PM
2013 г. Общо 11 мерки	5	5	1	Мерки с непосочена мерна единица: Sf_t_20_PM Sf_t_23_PM Sf_t_27_PM Мерки с непосочена мерна единица само за част от мярката Sf_r_20_PM Sf_t_26_PM Липса на релевантност между мярка и индикатор Sf_r_13_PM
Общо по Програмата 52 мерки	37	12	3	

Източник: Програма КАВ 2011-2014 г.

Справка за изразходваните средства за изпълнение на мерките по Програма КАВ 2011 – 2014 г. (в лева)				
За 15 мерки по данни на направление "Зелена система, екология и земеползване"			За 8 мерки допълнителни данни от направление "Финанси и стопанска дейност"	
Изразходвани средства	Суми без ДДС	Код на мярката	Изразходвани средства	Код на мярката
225 748,00		Sf_i_1_PM		
2 896 000,00				
	53 736 429,25			
	66 077 181,92	Sf_i_2_PM		
8 394 434,42				
	7 979 000,00			
	1 988 940,00			
	1 972 250,45	Sf_i_4_PM		
160 000,00		Sf_t_2_PM		Sf_t_1_PM, Sf_t_2_PM, Sf_t_13_PM, Sf_t_14_PM, Sf_r_4_PM, Sf_r_5_PM
			21 910 965,00	
74 000 000,00		Sf_t_4_PM		
1 524 704,00				
709 191,00				
91 976,00				
84 700,00		Sf_t_5_PM		
21 188 074,00				
9 133 758,00				
12 106 836,00				
35 402 718,00				
22 785 157,00		Sf_t_6_PM		
			56 417 991,00	Sf_t_7_PM
55 000,00				
6 000 000,00				
188 000,00				
133 000,00				
264 000,00				
860 000,00				
975 000,00				
492 000,00				
468 000,00				
808 000,00		Sf_t_8_PM		
257 000,00				
384 000,00				
287 000,00				
420 000,00				
620 000,00				

120 000,00				
989 000,00				
857 000,00				
412 000,00				
300 000,00				
11 461 000,00				
2 326 000,00				
280 000,00				
354 000,00		Sf_t_9_PM		
1 165 849,00				
12 000 000,00				
1 630 200,00				
1 250 160,00		Sf_t_12_PM	41 056 354,00	Sf_t_12_PM
2 545 107,00				
1 703 543,00				
2 558 641,00				
3 066 938,00				
2 137 284,00		Sf_t_18_PM		
85 000,00				
130 000,00				
570 000,00				
390 000,00				
250 000,00		Sf_t_19_PM		
	99 810 000,00	Sf_t_21_PM		
11 088,00				
12 000,00				
104 160,00				
848 040,00				
1 897 357,00				
195 000,00				
14 200,00				
10 000,00		Sf_t_23_PM		
1 928 815,00				
2 299 223,00				
2 342 934,00				
2 579 699,00				
2 247 845,00		Sf_f_5_PM		
261 986 379,42	231 563 801,62	493 550 181,04	119 385 310,00	612 935 491,04

Изразходвани средства	381 371 689,42	<i>финансиране</i>	средства	отн. дял %
Изразходвани средства без ДДС	231 563 801,62	от бюджета на СО	605 656 761	98,81
ОБЩО	612 935 491,04	от външни източници	7 278 730	1,19
		ОБЩО	612 935 491	100

Таблица за изпълнение на мярка Sf_r_10_PM „Да се забрани със заповед и се извършва контрол по заповедта по обгаряне на стърнища и др. зелени площи. Да се въведе регистър на автомобилите, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове“, заложенa в Програма КАВ 2011 – 2014 г. с краткосрочен срок на действие до края на 2011 г.

№	Районна администрация	Издадена Заповед за забрана за обгаряне на стърнища и др. зелени площи и извършване на контрол по заповедта	Създаден регистър на автомобилите, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове
1.	Банкя	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Общината няма ангажименти по изпълнение на заложената мярката с код Sf_r_10_PM.	НЯМА създаден и не се води регистър на автомобилите, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Общината няма ангажименти по изпълнение на заложената мярка с код Sf_r_10_PM.
2.	Витоша	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има предприети действия във връзка с указания на кмета на СО за предприемане на мерки за предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност в земеделските земи и горския фонд през пожароопасния период 2011 г., за 2014 г. и за 2015 г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомобилите, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Има представен общ регистър на автомобилите и автосервизите на територията на района с посочен адрес, извършвана дейност и наименование на оператора.
3.	Връбница	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има заповед във връзка със забраната за паленето на стърнища, слогове, крайпътни ивици и други площи със суха растителност, съгласно чл. 6, ал.1, т.2 от Закона за опазване на земеделските земи за 2013 г., за 2014 г. Заповед относно предотвратяване възникване на пожари и осигуряване на пожарна безопасност през пожароопасния период за 2015 г. съгласно чл. 15, ал. 1, т. 5 и т. 9 от Закона за опазване на околната среда.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомобилите, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Има представен общ регистър на автомобилите и автосервизите на територията на района с посочен адрес, извършвана дейност и наименование на оператора, който се води съгласно чл. 7 от Наредбата за реда и условията за извършване на търговска дейност на територията на СО.
4.	Възраждане	НЕ СЕ ОТНАСЯ В районната администрация има издадена Заповед № РД-09-173/01.09.2015 на Кмета на район „Възраждане“ за осъществяване на постоянен контрол за недопускане паленето на сухи тревы в междублоковите пространства на територията на район „Възраждане“, във връзка със осигуряване на противопожарна безопасност. Във връзка с <i>местоположението</i> на район „Възраждане“ в централна градска част на Столична община <i>не е издавана заповед за забрана обгаряне на стърнища, поради това че на територията на района няма такъв тип зелени площи.</i>	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомобилите, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Има представен общ регистър на автомобилите и автосервизите на територията на района с посочен адрес, фирма и управител.

5.	Изгрев	НЕ СЕ ОТНАСЯ Районът е <i>централен и няма стърнища</i> , пасища и др. и няма необходимост от издаване на заповед за забрана на обгарянето им.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Района води регистър „Търговски обекти“ на автомивките и автосервизите на територията на района – представена е извадка от регистъра с изискваните се реквизити за търговска дейност – дата на регистрацията, вид, адрес, работно време, фирма и управител.
6.	Илинден	НЯМА издадена заповед за забрана за обгаряне на стърнища и други зелени площи на територията на района.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове.
7.	Искър	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има Заповед за 2016 г. във връзка с указания на кмета на СО съгласно чл. 3 от Наредба № 8121з-968/10.12.2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при извършване на дейности в земеделските земи. Има заповеди във връзка със забраната за паленето на стърнища, слогове, крайпътни ивици и други площи със суха растителност, съгласно чл. 6, ал.1, т.2 от Закона за опазване на земеделските земи за 2013 г., за 2014 г. и 2015 г.	ИМА създаден регистър на потенциални източници на аерозоли и от полиароматни въглеводороди (ПАВ) – с информация. Представена е информация за бензиностанции. Представен е регистър на автомивките и автосервизите на територията на района с разрешение за строеж.
8.	Красна поляна	НЕ СЕ ОТНАСЯ До 2015 г. в районната администрация няма земи от типа на стърнища и др. зелени площи. Има Заповед за 2015 г. и за 2016 г. във връзка с указания на кмета на СО съгласно чл. 3 от Наредба № 8121з-968/10.12.2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при извършване на дейности в земеделските земи.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Има създаден единен регистър за всички търговски обекти на територията на района, включващ автомивки, автосервизи и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове.
9.	Красно село	НЕ СЕ ОТНАСЯ На територията на района <i>няма налични земеделски площи и стърнища</i> .	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Предоставена е извадка от информационния масив „Търговски обекти“ на района с вписаните малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове.
10.	Кремиковци	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има издадени заповеди за 2011 г., за 2012 г., за 2014 г. и за 2015 г. ... във връзка с предотвратяване възникването на пожари, ограничаване на тяхното разпространение и осигуряване на пожарна и аварийна безопасност на обектите.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Такъв регистър се поддържа от Столичен инспекторат, отделно във всеки район.
11.	Лозенец	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Заповед относно предотвратяване възникване на пожари и осигуряване на пожарна безопасност за периода 2013 г. – 2015 г. г. съгласно чл.10, ал.2, т.1 и чл. 15, ал. 1, т. 5 и т. 9 от Закона	ИМА създаден регистър на действащи обекти на територията на района потенциални източници на аерозоли, ПАВ, прах и газове – с информация за автосервизи, автомивки и бензиностанции.

		за опазване на околната среда.	
12.	Люлин	НЕ СЕ ОТНАСЯ Няма издадена заповед за забрана, относно обгаряне на стърнища и други зелени площи. На територията на района не съществуват селскостопански земи, засети със зърнени и др. култури обработваеми земеделски площи.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Има създаден регистър на автосервизите по Наредба № 7/21.10.2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации. Представен е актуализиран регистър на обекти на територията на района за периода от 2009 до 2015 г.
13.	Младост	НЕ СЕ ОТНАСЯ На територията на района няма разположени стърнища и други обработваеми земеделски площи.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Има представен общ регистър на автомивките, автосервизите, бензиностанции и газостанциите на територията на района с посочен адрес, фирма и вид на търговския обект.
14.	Надежда	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има Заповед за 2015 г. във връзка с указания на кмета на СО съгласно чл. 3 от Наредба № 8121з-968/10.12.2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при извършване на дейности в земеделските земи. Предприети са действия във връзка с указания на кмета на СО за предприемане на мерки за предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност през пожароопасния период за 2012 г., за 2013 г. и за 2014 г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Има представена справка от регистъра на района по вид обекти – действащи със удостоверение за регистрация на търговски обект.
15.	Нови Искър	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има заповед във връзка със забраната за паленето на стърнища, слокове, крайпътни ивици и други площи със суха растителност, съгласно чл. 6, ал.1, т.2 от Закона за опазване на земеделските земи за периода 2011 г. - 2015 г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове.
16.	Оборище	НЯМА издадена заповед за 2011 г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Представена справка уведомления, представляваща извадка от регистър търговски обекти.
17.	Овча купел	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Предприети действия във връзка с указания на кмета на СО за предприемане на мерки за предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност през пожароопасния период за 2012, 2014 г. и 2016 г. г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Регистрирани са търговски обекти на територията на района, съгласно Наредбата за търговска дейност на СО, които по искане на РИОСВ-София се представят за актуализация на регистъра на обекти подлежащи на

			контрол по Наредба № 1 за допустими норми, емисии на летливи органични съединения.
18.	Панчарево	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има издадена заповед през 2011 г. във връзка с Наредбата за поддържане и опазване чистотата и и управление на отпадъците затериторията на СО. Заповед във връзка за предприемане на мерки за предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност през пожароопасния период за 2014 г. и за 2016 г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Представен е регистър на търговските обекти, подлежащи на контрол по Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти от 06.03.2007 г. и Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.
19.	Подуяне	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има Заповеди във връзка с предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност през пожароопасния период за 2015 г. и 2016 г.	НЯМА създаден и не се води регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове.
20.	Сердика	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има Заповеди във връзка с предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност през пожароопасния период за периода 2013 г. - 2016 г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Представен е регистър на автомивките и автосервизите на територията на района с информация за фирма, адрес, булстат, предмет на дейност и име.
21.	Слатина	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има Заповеди във връзка с предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност през пожароопасния период за периода 2015 г. - 2016 г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Представен е регистър-списък на автомивките и автосервизите на територията на района с информация за дата на регистрацията на фирмата, вид обект, дейност, търговец, булстат, адрес и представител.
22.	Средец	НЕ СЕ ОТНАСЯ На територията на района няма стърнища и зелени площи.	На територията на района НЯМА автомивки, малки обекти потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове.
23.	Студенски	НЯМА издадена заповед за 2011 г. Има Заповеди във връзка с предотвратяване възникването на пожари и осигуряване на пожарна безопасност през пожароопасния период за периода 2011 г. - 2015 г.	НЯМА създаден и не се води отделен регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове. Поддържа се списък за обектите, регистрирани като осъществяващи дейност – автомивка и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове, част от общият информационен масив „Търговски обекти“, воден съгласно Наредбата за реда и условията за извършване на търговска дейност на територията на СО
24.	Триадица	НЕ СЕ ОТНАСЯ По разположение територията на района се намира в централната част на гр. София, в следствие на което няма стърнища.	НЯМА създаден и не се води регистър на автомивките, автосервизите и др. малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове.

ТАБЛИЦА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ В ПРОГРАМА КАВ 2011 – 2014 Г.

№	КОД на мярка за ФПЧ ₁₀	ДЕЙСТВИЯ	ИНДИКАТОРИ Заложени по Програма КАВ 2011 -2014	ИЗПЪЛНЕНИЕ на мерките от СО	Заложени източници на финансиране и фин. средства в лв.	Изразходвани фин. средства /източник/ в лв.
1	Sf_i_1_PM	Предоставяне на информация за състоянието на КАВ и провеждане на информационна кампания за вредното влияние на отоплението с твърдо гориво насърчаване газоснабдяването на домакинствата и отопление с природен газ. Разясняване на правилата на енергийната ефективност	Изготвени информации – публикувани справки за ФПЧ ₁₀ на сайта на РИОСВ, публикации в пресата (СО), присъединени битови абонати	Няма данни по посочените индикатори. Предоставена е информация за следните извършени дейности: 1.СО предоставя информация за състоянието на КАВ, в реално време, чрез публикуване на данните от седемте автоматични измервателни станции, разположени на територията на общината. Тези данни се оповестяват публично и на 2 броя информационни табла – на „Орлов мост“ и ул.Московска“. 2.Участие в проект SUM – „Поощряване на устойчивата градска мобилност“ по програма за междурегионално сътрудничество INTERREG IV С на ЕС, Приоритет 2 „Околна среда и превенция на риска“, област на сътрудничество „Енергия и устойчив транспорт“ •В рамките на проекта бяха популяризирани действия, стимулиращи използването на електрически и други екологично чисти видове транспорт; •Информационна кампания, проведена съвместно с Народното събрание, вестник „Труд“, с участието на НПО, Министерство на здравеопазването, БАН 3.Изготвяне на проект за намаляване на емисиите от битово горене по програма LIFE	Не са необходими	Бюджет на СО по проект SUM: 225 748 за срок от 33 месеца – от 01.01.2012 г. до 01.01.2014 г.
2	Sf_i_2_PM	Стимулиране използването на екологично чисти горива, био-горива и екологични превозни средства. Въвеждане на „зелени поръчки“	Реализирани зелени обществени поръчки	Няма данни по посочения индикатор. Предоставена е информация за следните извършени дейности: 1.Доставка на 20 бр.трамвайни мотриси и 20 бр.ремаркета-втора употреба за междурелсие 1009 мм – 2011 г. 2.Доставка на 50 нови съчленени нископодови тролейбуси по ОПРР 2007-2013 г. 3.Доставка на 20 нископодови трамваи за междурелсие 1009 мм по ОПРР – 2007-2013 г. 4.На територията на СО електромобилите паркират безплатно в зоните за почасово платено паркиране – 2013 г. Участие в проект „Поощряване използването на екологично чисти и енерго-ефективни превозни средства“. Проектът е финансиран по Програма „Интелигентна енергия – Европа“ на ЕС.	ОБ	2 896 000 с ДДС 53 736 429, 25 без ДДС 66 077 181,92 - Бюджет на СО по проекта 142 773

				<p>Постигнати резултати: По проекта е разработен инструментариум по прилагането на Европейската Директива за екологично чисти превозни средства, като например остойностяване на жизнения цикъл на превозните средства, специфични подходи за възлагане при обществени поръчки, сключване на договори и управление на съответния автопарк и др.</p>		с 3-годишен срок на изпълнение (01.09.2012 г.- 31.08.2015 г.)
3	Sf_i_3_PM	Ежегодно провеждане на информационна кампания по време на Европейската седмица на мобилността	Промяна на разпределението на начините на придвижване	<p>Няма данни по посочения индикатор. Предоставена е следната информация: Всяка година СО традиционно се включва в инициативата Европейска седмица на мобилността. Нац. координатор е МОСВ, а основен организатор и координатор на събитията в София е „Център за градска мобилност“ ЕАД. Европейската седмица на мобилността е кампания за устойчива градска мобилност, която се провежда ежегодно от 16 до 22 септември под егидата на ЕК. Основната цел на кампанията е да обърне внимание на гражданите за различните екологични възможности за придвижване в градска среда, с което да намали използването на лични автомобили в градска среда.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Европейска седмица на мобилността 2013 г. •Европейска седмица на мобилността 2014 г. •Европейска седмица на мобилността 2015 г. През 2015 г. София е отличена на конкурса „Награда Европейска седмица а мобилността“ като е сред 10-те финалисти.	ОБ	Няма данни
4	Sf_i_4_PM	Повишаване на привлекателността на обществения транспорт - комфорт, честота, чистота, атрактивна цена. Валидност на билета за определено време за всички линии (електронно таксуване)	Брой превозени пътници в обществения транспорт	<p>Няма данни по посочения индикатор. Предоставена е информация за следните извършени дейности: За осигуряване на повече достъп до обществен градски транспорт са открити нови спирки и изместени стари на по-подходящи места: 2012 г. – ремонтирани 30 бр. навеси; 2013 г. – ремонтирани 39 бр. и монтаж на 10 бр. нови навеси; 2014 г. – ремонтирани 84 бр. и монтаж на 16 бр. нови навеси; 2015 г. – ремонтирани 84 бр., монтирани 31 бр. навеси след основен ремонт и на 60 бр. нови стъклени навеси.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Реконструкция на трамвайния релсов път и контактно-кабелната мрежа по бул. „България“ по ОППР 2007-2013 г. •Доставка, монтаж и интегриране на интелигентна система за управление на трафика на територията на СО •Доставка и монтаж на 600 електронни информационни табла •Доставка и монтаж на 420 броя електронни информационни табла Участие в проект RAIL4SEE – „Железопътни градски центрове в Югоизточна Европа“ по Програма Югоизточна Европа на ЕС. Проектът е с период на изпълнение 01.05.2012 г. – 31.12.2014 г.	ОБ	2013-2014 г. 8 394 434,42 с ДДС 2015 г. 7 979 000,00 без ДДС 2014 г. 1 988 940,00 без ДДС 2015 г. 1 972 250,45 без ДДС 350 082

5	Sf_i_5_PM	Координация между участниците в процесите по градоустройствено планиране, опазване на околната среда, енергийна ефективност, намаляване на трафика и шума, възобновяеми енергийни източници и био-горива	Оптимизирана организация	Няма данни по посочения индикатор. Предоставена е информация за следните извършени дейности: 1.Общински експертен съвет по устройство на територията 2.Столичен общински съвет по озеленяване 3.Съвет по енергийна ефективност 4.Комисия по транспорт и туризъм, съвместно със СДВР и КАТ	ОБ	Няма данни
6	Sf_i_6_PM	Интегриране на знание за устойчив транспорт и намаляване на емисиите в началното образование	Брой училища, включили в програмите теми за устойчив транспорт	Реализирана е инициативата „Училищно предизвикателство“, чиято цел е да постави началото на ново мислене по отношение на намаляването на замърсяването на атмосферния въздух.Преведена е в 7 столични училища – 88 СОУ, 54 СОУ, 1 АЕГ, 108 СОУ, 29 СОУ, 73 СОУ и 22 СОУ. Участвали са 848 ученика, на които е било възложено да извършат по две измервания на атмосферните замърсители – при обичайно придвижване към училище и при движение по екологичен начин – с електротранспорт или велосипед.	Не са посочени	Няма данни
7	Sf_t_1_PM	Монтиране в 13 детски заведения на 16 тривалентни бойлера и 45 бр. вакуумни –тръбни слънчеви колектори за производство на топла вода за битови нужди	-	В 3 учебни заведения са подменени нафтовите котли с пелетни: 98 ОУ – р-н Надежда, 86 ОУ – р-н Витоша, ЦДГ 110 р-н Подуяне. В 13 учебни заведения в това число 9 ДГ и 4 училища е извършен ремонт на вътрешно отоплителната инсталация (Писмо № СО-6600-2553/1/15.09.2014 г. на дирекция „Жилищно строителство, топлоенергетика и енергийна ефективност“)	ОБ 155 000	Няма данни
8	Sf_t_2_PM	Подмяна на вътрешно отоплителна инсталация в три училища и две детски заведения	-	1.Извършен е монтаж на слънчеви колектори за битово – горещо водоснабдяване в 3 жилищни кооперации (ул. „А. Константинов“ № 2, ул. „А. Златаров“ № 11, ул. „Чаталджа“ № 54) 2.Извършена подмяна на вътрешни отоплителни инсталации в 4 училища и 1 ДГ.	ОБ 235 000	160 000
9	Sf_t_3_PM	Възстановяване и поддържане на зелена вълна на	Брой кръстовища в режим „зелена	Въведена е на 14 броя булеварди – като елемент от поддръжката на светофарните уредби	ОБ	Няма данни

		светофарно регулираните кръстовищата, поетапно при реконструкция	вълна“			
10	Sf_t_4_PM	Изграждане на южната дъга на околоръстното шосе от Симеоновско шосе до Младост 4	Брой превозени пътници	Няма данни по посочения индикатор.	ОБ	Проект на стойност 74 000 000
11	Sf_t_5_PM	Изграждане на велосипедни алеи при ремонтване на улици, където е възможно	Брой км изградени велосипедни алеи; Брой връзки между велоалеите	<ul style="list-style-type: none"> •Велотрасе в ж.к.“Младост“ от метростанция 13 на бул.“Андрей Сахаров“ до ж.к. „Младост“4 – 7,8 км – 2011 г. •Велотрасе по бул. „Г. Делчев“ от бул. „Цар Борис 3“ до Южен парк – 2011 г. •Велотрасе по бул. „Братя Бъкстон“ от бул. „Тодор Каблешков“ до СОП – 2.0 км – 2012 г. •Велотрасе по бул. „Княгиня М. Луиза“ – 2,5 км – 2012 г. •Велотрасе по бул. „Акад. Иван Е. Гешов“ – 0,4 км – 2012 г. Няма посочени данни за брой връзки между велоалеите	ОБ ОП „Регионално развитие“	собст. средства 1 524 704 709 191 91976 84 700
12	Sf_t_6_PM	Изграждане на кръстовища на две нива	Брой преминали МПС преди и след реконструкцията	Няма данни по посочения индикатор. Кръстовища на две нива: •бул.“П. Яворов“ и бул. „Др. Цанков“ и съпътстваща инфраструктура ----- •бул. „А. Сахаров“ и бул. „А. Ляпчев“ и съпътстваща инфраструктура <hr/> •бул. „Академик Иван Гешов“ и ул. „Свети Георги Софийски“ и съпътстваща инфраструктура	ОБ ОП „Регионално развитие“	Заложени 21 202 000 (банк. заем) Финансиране – 29 834 000 Окн. плащане 21 188 074 <hr/> Заложени 12 912 000 (банков заем) Финансиране – 11 591 070 Окн. плащане 9 133 758 <hr/> Заложени 12 186 000 (банков заем) Финансиране2 5 439 440 Окн. плащане 12 106 836

				<p>•бул. „Пейо Яворов“ – бул. „Стоян Михайловски“ и съпътстваща инфраструктура</p> <hr/> <p>•транспортен възел „Лъвов мост“</p>		<p>Заложени 69 787 000 (банков заем) 48 467 000 (собствени средства) Финансиране 28 599 328 Окн. плащане 35 402 718 до 30.09.2015</p> <hr/> <p>Заложени 74 893 000 (банков заем) Финансиране 36 158 191 Окн. плащане 22 785 157</p>
13	Sf_t_7_PM	При изграждане и ремонт на пътища и тротоари да се поставят бордюри, които да са монтирани	Дължина на ремонтирани пътища и тротоари и поставени бордюри	<p>Няма данни по посочения индикатор. Изгражда се като елемент към всеки обект</p>	ОБ В размер на предвидените за дейността през съответната година	Няма данни
14	Sf_t_8_PM	Създаване на нови тревни площи за сметка на площи – потенциални източници на прах	Площ на затревени терени	<p>Създадени нови зелени площи: -кръгово движение при „Лъвов мост“, нови зелени площи 4 дка -парк „Възраждане“ 38229 кв.м. -бул. „Витоша“ – 0,6 дка -увеличени площи около Руски паметник – 4 дка 2009-2010 г. -градина „Баня Подуяне“ – 18 дка -ремонт на прилежащи терени на монумент „Руски паметник“ – 3,5 дка -2011 г. -Парк „Лебеда“ – 15 дка -Южен парк 3-та част – 16 дка -Главен вход от ул. „П.Ю.Тодоров“ – 19 дка -обновяване на парк „Гео Милев“ 1-ви етап – 25 дка 2012 г. -Градина пред библиотека „Кирил и Методий“ – 18 дка -Пешеходна зона бул. „Цар Освободител“ от Ректората до Орлов мост – 7 дка</p>	ОБ В размер на предвидените за дейността през съответната година	<p>55 000 6 000 няма данни няма данни</p> <hr/> <p>188 000 133 000</p> <hr/> <p>264 000 860 000 975 000 492 000</p> <hr/> <p>468 000 808 000</p>

				-Южен парк 3-та част – подход от ул. „Козяк“ – 5 дка -Градина кв. „Иван Вазов“ – 9 дка -Обновяване на площад на Патриарх Евтимий – 2 дка 2013 г. -Парк „Студентски“ – 17 дка -Градина „Баня Лозенец“ – 14 дка -Обновяване на вегетативни площи на „Градска градина“ – 20 дка -2014 г. -Градина „Докторски паметник“ – 21 дка -Възстановяване на пешеходни площи около езеро „Ариана“ – 7 дка -Градина при Национална художествена галерия – 17 дка -Обновяване на парк „Герена“ – 54 дка 2015 г. -Обновяване на парково пространство при Национален дворец на културата – 140 дка -Обновяване главен вход Северен парк – 18,5 дка -Обновяване на зелени площи в централна градска зона – около „Ал. Невски“ – 21 дка		257 000 384 000 287 000 420 000 620 000 120 000 989 000 857 000 412 000 300 000 11 461 000 2 326 000 280 000
15	Sf_t_9_PM	Увеличаване на уличното озеленяване и използването на рекултивационни мрежи	Озеленена площ	Няма данни по посочения индикатор. В периода 2010 – 2015 г. са засадени 4 420 бр. дървета по улици и булеварди	ОБ В размер на предвидените за дейността през съответната година	354 000
16	Sf_r_1_PM	Транспорт на насипни товари да се извършва при задължително използване на подходящи покривала	Брой издадени предписания и наложени санкции	Изпълнение от Столичен инспекторат: 2010 г. съставени 29 бр. АУАН и са наложени глоби в размер до 300 лв. 2011 г. съставени 19 бр. АУАН и са наложени глоби в размер на 710 лв. 2012 г. съставени 3 бр. АУАН и са наложени глоби в размер на 100 лв. През 2013 г. са наложени глоби в размер на 200 лв. През 2014 г. са наложени глоби в размер на 150 лв. През 2015 г. са съставени 15 бр. АУАН	Не са посочени	Няма данни
17	Sf_r_2_PM	Ежедневен контрол и налагане на глоби за неправилно паркиране в зелени площи	Брой издадени предписания и наложени санкции	Изпълнение от Столичен инспекторат: 2011 г. – съставени 4449 бр. АУАН 2012 г. – съставени 3374 бр. АУАН 2013 г. – съставени 1674 бр. АУАН 2014 г. – съставени 1437 бр. АУАН 2015 г. – съставени 4540 бр. АУАН	Не са посочени	Няма данни
18	Sf_r_3_PM	Изготвяне и въвеждане на временни мерки за ограничаване на	Брой въведени мерки	Режим на почасово платено паркиране се въвежда на улици, булеварди, площи и паркинги – публична общинска собственост, съобразно схеми, за местоположението и обхвата, приети от СОС, със Заповед на кмета на СО, съгласно предоставените му по закон правомощия.	ОБ	Мярката е реализирана посредством въвеждане и

		трафика в зоните с наднормено замърсяване с ФПЧ ₁₀		Режимът на почасово платено паркиране е обособен в две зони: „Синя зона“ и „Зелена зона“ Общо паркоместа: 16 666 бр. Паркоместа в „Зелена зона“ – 11 609 бр. Паркоместа в „Синя зона“ – 5 057 бр.		разширяване на зоните (синя и зелена) за почасово паркиране.
19	Sf_r_4_PM	Поддържане на бази данни за интензивност на движението по основните булеварди	Създадена база данни	Няма данни по посочения индикатор. През 2011 г. е изготвен „Генерален план за организация на движението на територията на Столична община“	ОБ 10 000 лв.	Няма данни
20	Sf_r_5_PM	Въвеждане на изисквания за подобряване на енергийните характеристики при ремонт на общински сгради	Брой реализирани ремонти с подобрени характеристики при ремонт на общински сгради	1. В 44 сгради общинска собственост са изпълнени частични мерки за повишаване на енергийната ефективност 2. С финансиране от ОП „Регионално развитие 2007-2013 г.“ на МРРБ и съфинансиране от СО е извършено цялостно изпълнение на енергоспестяващи мерки в 9 училища 3. С финансиране от Национален доверителен ЕкоФонд са цялостно изпълнени дейности за въвеждане на енергоспестяващи мерки в 56 СОУ 4. В 43 сгради – общинска собственост в т.ч. 10 училища, 14 детски градини, 16 детски ясли, 2 административни сгради и сграда на Столичен център за работа с деца са изпълнени дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност 5. В 24 сгради – общинска собственост, в т.ч. 9 училища, 14 детски градини и сгради на кметството и здравната служба в кв. „Челопечене“ са изпълнени дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност 6. През 2014 г. в изпълнение на проект KIDSF GA/041 „Енергийна ефективност в обществени сгради в София“, съфинансиран от Международен фонд за извеждане от експлоатация на АЕЦ „Козлодуй“, са изпълнени дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност в 26 бр. сгради общинска собственост, в т.ч. 3 училища и 23 детски градини.	ОП „Регионално развитие“ и фонд „Козлодуй“; ЕБРР; фондове за ВЕИ	Няма данни
21	Sf_r_6_PM	Въвеждане на изискване за екологично топлоснабдяване при одобряване на проекти и издаване на строителни разрешения.	Брой разрешителни с екологично топлоснабдяване	Няма данни по посочения индикатор. 1. Извършено е саниране общо на 174 сгради 2. Изготвен е „План за действие за устойчиво енергийно развитие на СО 2012-2020 г., приет с Решение № 110/14.03.2013 г. на СОС и мониторингови отчети към него	ОБ	Няма данни

22	Sf_r_7_PM	Контрол на състоянието на строителната площадка, съгласно изискванията на ЗУТ с цел да не се допускат неорганизиран прахови емисии	Брой извършени проверки, създаване на база данни от извършен контрол	Изпълнение от Столичен инспекторат: През 2010 г. са съставени 91 бр. АУАН и са наложени глоби в размер на 8940 лв. През 2011 г. са съставени 84 бр. АУАН и са наложени глоби в размер на 40850 лв. През 2012 г. са съставени 83 бр. АУАН и са наложени глоби в размер на 23200 лв. През 2013 г. са съставени 50 бр. АУАН и са наложени глоби в размер на 18630 лв. През 2014 г. са съставени 44 бр. АУАН и са наложени глоби в размер на 12260 лв. През 2015 г. са съставени 47 бр. АУАН и са наложени глоби в размер на 3040 лв	Не са посочени	Няма данни
23	Sf_r_8_PM	Осъществяване на контрол за възстановяване на улици и тротоари след прокопаването им във връзка с ремонт или изграждане на елементи от техническата инфраструктура.	Брой извършени проверки	Няма данни по посочения индикатор. Възстановяването на улиците се извършва при всеки конкретен обект	Не са посочени	Няма данни
24	Sf_r_9_PM	Контрол върху състоянието на ходовата част на специализираната строителна техника	Брой санкции	Изпълнение от Столичен инспекторат: 2010 г. съставени 32 бр. АУАН и наложени глоби в размер на 2 080 лв. 2011 г. съставени 9 бр. АУАН и наложени глоби в размер на 6 050 лв. 2012 г. съставени 15 бр. АУАН и наложени глоби в размер на 3 900 лв. 2013 г. съставени 10 бр. АУАН и наложени глоби в размер на 2 160 лв. 2014 г. съставени 9 бр. АУАН и наложени глоби в размер на 2 100 лв. 2015 г. съставени 17 бр. АУАН и наложени глоби в размер на 450 лв.	ОБ 6 000 лв.	Няма данни
25	Sf_r_10_PM	Да се забрани със заповед и се извършва контрол по заповедта по обгаряне на стърнища и др. зелени площи. Да се въведе регистър на автомивките, автосервизите и др.	Брой санкции	Няма данни по посочения индикатор. Издаване на ежегодни заповеди до кметове на райони и малки населени места, в които има земеделски земи и горски масиви. Дирекция „Управление на отпадъците“ поддържа регистър на сервизите за смяна на автомобилни гуми на територията на СО. Столичен инспекторат поддържа регистър на автомивките на територията на СО. Ползват се и регистрите на РИОСВ-София за такива обекти.	ОБ 6 000 лв.	Няма данни

		малки обекти, потенциални източници на аерозоли от ПАВ, прах и газове				
26	Sf_t_10_PM	Внедряване на системата "Зелена вълна" по най-натоварените градски пътни артерии	Дължина на транспортните потоци със „зелена вълна“	Няма данни по посочения индикатор. Въведена е на 14 бр. булеварди – като елемент от поддръжката на светофарните уредби	ОБ, ОП по проект	Няма данни
27	Sf_t_11_PM	Поставяне на светодиодни броячи за време на разрешаващи и забраняващи сигнали на светофарите за МПС	Бр. светофарни уредби със светодиодни броячи	За периода 2011-2014 г. не са поставяни светодиодни броячи за време на разрешаващи и забраняващи сигнали на светофарите. През 2015 г. започна внедряване на нова система за управление на трафика, поради което се налага премахване на съществуващите светодиодни броячи, поради несъвместимост с технологията на новата система.	ОБ по проект	Няма данни
28	Sf_t_12_PM	Текущ и основен ремонт на пътната настилка на най-натоварените транспортни артерии в града.	Ремонтирана площ за година	Няма данни по посочения индикатор. Ремонт на пътни настилки: -бул. "Асен Йорданов" (Транспортно решение при Спортна зала) -бул. „Царица Йоанна“ -Рехабилитация на пътя до депо „Суходол“ -ОР на мост по бул. "Драган Цанков" – ОР на надлез „Надежда“ -Кръгово кръстовище при Руски паметник -Ботевградско шосе от ул. "Летоструй" до СОП -Цариградско шосе от бул. „Г.М.Димитров“ до бул. „Ал.Малинов“ -бул. "Сливница" от бул. „К.Величков“ до бул. "П.Дертлиев" -бул. "Никола Мушанов" и бул. „Овча купел“ -Рехабилитация на ул. „Г.С.Раковски“ Текущи ремонти: -Извършени текущи ремонти на най-натоварените транспортни артерии в града през 2011 г. (ремонтирани 39 852 кв.м.) -Извършени ремонти на най-натоварените транспортни артерии в града през 2012 г. (ремонтирани 32 300 кв.м.)	ОБ в размер на предвидените за дейността	1 200 000 по реш. на СОС 76/10.02.2011 1 165 849 (соб. средства) Няма данни Няма данни 12 000 000 Няма данни Няма данни Няма данни Няма данни Няма данни Няма данни 1 630 200 1 250 160
29	Sf_t_13_PM	Замяна на отоплението с течни горива (газбол) и преминаване към	Брой сгради	1.Присъединени 73 сгради през 2012 г. към централната топлопреносна мрежа 2.Присъединени 152 сгради през 2013-2014 г. към централната топлопреносна мрежа.	ОП „Регионално развитие“	Няма данни

		газ или централно топлоснабдяване в общинските сгради, където е възможно.				
30	Sf_t_14_PM	Замяна на течните и твърди горива с гориво от биомаса и котли с к.п.д над 85% ефективност в общинските сгради, където е възможно.	Брой инсталирани котли	<p>1.Подмяна на нафтови котли с пелетни в 3 детски градини и 2 училища</p> <p>2.“Изпълнение на проект „Повишаване на енергийната ефективност в общинските сгради, чрез въвеждане на локални отоплителни системи, използващи възобновяеми енергийни източници“.</p> <p>Проектът ще се изпълни в 4 училища и 3 детски градини.</p> <p>3.Изграждане на термопомпени станции в 1 училище и една детска градина</p> <p>4.Изготвено предпроектно проучване на възможностите за подобряване на качеството на атмосферния въздух чрез използване на собствен ресурс от биомаса за отопление на общински сгради в Столична община.</p> <p>5.Изготвено Предпроектно проучване и икономически анализ за „Оползотворяване на биомасата от общинския горски фонд и общинските паркове на Столична община“.</p>	ОП „Регионално развитие“	Проектът е финансиран по Програма BG 04 “Енергийна ефективност и възобновяема енергия“ от Финансовия механизъм на европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
31	Sf_t_15_PM	Поетапно модернизиране на транспортната инфраструктура и пътните настилки покриване с битумна паста или друга подходяща настилка	Брой км модернизирана настилка	Няма данни по посочения индикатор. Като елемент от текущата поддръжка	ОБ ОП	Няма данни
32	Sf_t_16_PM	Въвеждане на система за почистване на тротоари и др. обществени места от нападали листа със специализирана техника „Прахоосукачка“	Брой закупени технически средства за почистване; Размер на площите почиствани с прахоосукачки	Няма данни по посочения индикатор. Изпълнение от Столичен инспекторат. При сключване на договори с фирми – изпълнители за почистване на тротоари и обществени места, това изискване се включва като задължително условие в задълженията на изпълнителя.	ОБ	Няма данни
33	Sf_t_17_PM	Не се допуска използване на пясъчно солни смеси за зимно почистване и	Количества употребявана сол	Изпълнение: Столичен инспекторат За зимно почистване на улици, тротоари и др.места за обществено ползване се използва натриев хлорид и смеси с калциев хлорид, в зависимост от температурата. В урбанизираната територия не се използва пясък и пясъко-солни смеси	ОБ	Няма данни

		поддържане в границите на урбанизираната територия		-Зимен сезон 2010/2011 г. – 23347 тона -Зимен сезон 2011/2012 г.-21670 тона -зимен сезон 2012/2013 г.-26211 тона NaCl и 12,750 тона CaCl2 -зимен сезон 2013/2014 г. – 16 017 тона NaCl и 8,550 тона CaCl2 -зимен сезон 2014/2015 г. – 16 017 тона NaCl и 8,550 тона CaCl2		
34	Sf_t_18_PM	Увеличаване честотата на миене на уличната мрежа в т.ч. вътрешно-кварталните улици, в сравнение с всяка предходна година	Брой реализирани измивания	Няма данни по посочения индикатор. Изпълнение измити дка Столичен инспекторат 2011 г – 49 721 дка 2012 г. – 34 340 дка 2013 г. – 46 130 дка 2014 г. – 58 241 дка 2015 г. – 34 780 дка	Не са посочени	2 545 107 1 703 543 2 558 641 3 066 938 2 137 284
35	Sf_t_19_PM	Създаване на зелени пояси по периферията на натоварени пътни артерии и на града.	Площ на залесените части	Изпълнено е озеленяване към следните обекти: -бул. „Иван Гешов“, изпълнено 2013 г. – 6 дка -бул. „Ал.Малинов“, изпълнено 2015 г. – 6 дка -бул. „Ломско шосе“, изпълнено 2011 г. – 20 дка -пътен възел „Драгалевци“ и Околовръстен път – 4 дка -бул. „Асен Йорданов“ 2011-2012 г. – 3 дка -бул. „Сливница“ – 2015-2016 г. – 17 дка -бул. „Ботевградско шосе“ – 2014 г.- 48 дка -бул. „Цариградско шосе“ – 2015-2016 г.-35 дка -бул. „България“ -2014-2015 г. – 16 дка	ОБ	Няма данни Няма данни Няма данни Няма данни 85 000 130 000 570 000 390 000 250 000
36	Sf_r_11_PM	Използване и разширяване на схемата за социално енергийно подпомагане с качествени горива.	Брой подпомогнати домакинства	Няма данни по посочения индикатор. Изготвен е „План за действие за устойчиво енергийно развитие на СО 2012 г.-2020 г.“, приет с Решение № 110/14.03.2013 г. на СОС	Оперативни програми	Няма данни
37	Sf_r_12_PM	Въвеждане на механизъм за ефективен контрол на озеленяването и покриването на площадките на търговски, производствени и др. обекти в бизнес и индустриалните зони при издаване на разрешения за	Брой разрешителни, брой санкции	Няма данни по посочения индикатор. Мярката се изпълнява чрез приетия Общ устройствен план на СО, Общински експертен съвет по устройство на територията, Столичен експертен съвет по устройство на територията и озеленяване	Собствен бюджет на строителните фирми	Няма данни

38	Sf_f_1_PM	строеж. Съдействие и улесняване на процедурите за газификация на домакинствата.	Брой газифицирани домакинства	Няма данни по посочения индикатор. Изготвен е „План за действие за устойчиво енергийно развитие на СО 2012-2020 г.“, приет с Решение № 110/14.03.2013г. на СОС Към Министерство на енергетиката е създадена междуведомствена работна група за ускорена газификация на домакинствата, както и механизми за насърчаването ѝ. Със средства от безвъзмездната помощ по Проект DESIREE се очаква да бъдат газифицирани около 10 хиляди домакинства, като проектът ще обхване градовете с най-високи замърсявания.	за сметка на потребителите	Няма данни
39	Sf_f_2_PM	Актуализиране на общинската програма енергийна ефективност включване на отоплението в домакинствата.	Реализирана актуализация, включваща отоплението в домакинствата	Няма данни по посочения индикатор. 1.Изготвен е „План за действие за устойчиво енергийно развитие на СО 2012 г.-2020 г.“, приет с Решение № 110/14.03.2013 г. на СОС 2.Изготвяне на проект за намаляване на емисиите от битовото горене по програма LIFE	ОБ	Няма данни
40	Sf_f_3_PM	Извършване на социологическо проучване за вида отопление на домакинствата в гр. София. Поддържане на бази данни за енергийното потребление на домакинства по квартали и райони.	Създадена база данни	Няма данни по посочения индикатор. 1.Проучванията се извършват от Националния статистически институт. Данните се оповестяват в годишен справочник. 2.Национален план за енергийна ефективност	ОБ	Няма данни
41	Sf_f_4_PM	Разработване на план за действие за стимулиране използването на нови технологии за отопление. Стимулиране използването на ВЕИ, включително ВЕИ – отопление с биогорива. Актуализация и	Изготвен план	Изготвен е „План за действие за устойчиво енергийно развитие на Столична община 2012-2020 г.“, приет с Решение № 110/14.03.2013 г. на СОС	ОБ	Няма данни

		конкретизиране на общинската програма за устойчиво използване на ВЕИ.				
42	Sf_t_20_PM	Разширение на газоразпределителната мрежа, чрез изграждане на нови газопроводи и газопроводни отклонения	Дължина на изградената мрежа	1.Изготвен е „План за действие за устойчиво енергийно развитие на Столична община 2012-2020 г.“, приет с Решение № 110/14.03.2013 г. на СОС 2.Работна група в Министерство на енергетиката	Източник - проект средства на фирма оператор на мрежата	Няма данни
43	Sf_t_21_PM	Превеждане на автобусния парк в съответствие с евростандарт EURO 4	Брой автобуси по стандарт над EURO 4	2014 г. – 46 бр. 18-метрови автобуси 2015 г. – 80 бр. 18-метрови автобуси 2016 г. – 110 бр. 12-метрови автобуси <hr/> Общо: 126+110 бр. автобуси	Бюджет на операторите	Общо: 99 810 000 без ДДС
44	Sf_t_22_PM	Разработване и прилагане на градска транспортна схема, включваща оптимизация на комуникационните потоци	Разработена и приета нова градска транспортна схема; Брой неблагоприятни ситуации в пропускливостта на уличната мрежа	Няма данни по посочения индикатор. През 2011 г. е изготвен „Генерален план за организация на движението на територията на Столична община“	ОБ, ОП по проект	Няма данни
45	Sf_t_23_PM	Изграждане на система от велосипедни алеи на територията на общината	Дължина на велосипедните алеи	Изпълнени: -Велотрасе по бул. „Царица Йоана“ – 0,2 км – 2013 г. -Велотрасе по бул. „Копенхаген“ – 0,7 км – 2014 г. -Рехабилитация бул. „Никола Мушанов“ от бул. „Възкресение“ до ул. „Житница“ и бул. „Овча купел“ от ул. „Житница“ до ул. „Коломан“ – 0,3 км – 2014 г. -Велотрасе бул. „България“ от бул. „Тоце Делчев“ до НДК 2,41км 2013г. -Велотрасе при обновяване на парково пространство пред НДК – 2,2 км – 2015 г. -Велотрасе около езеро „Панчарево“ – 5,3 км – 2015 г. -Велотрасе по бул. „Тодор Александров“ – 3,1 км – 2015 г.	ОБ, ОП по проект средства	финансиране собс. средства: 11 088 12 000 104 160 848 040 - 1 897 357 195 000

				-Велотрасе по бул.“Сливница“ – 2.0 км – 2015 г. -Велотрасе по бул.“Княз Борис 1“ от ул.“Алабин“ до ул.“П.Евтимий“ – 0,7 км – 2015 г.		14 200 10 000
46	Sf_t_24_PM	Изграждане на втори метро диаметър	Брой превозени пътници	Няма данни по посочения индикатор.	ОБ, ОП по проект	Няма данни
47	Sf_t_25_PM	Изграждане на северната дъга на Околовръстното шосе	Брой МПС преминали през северната дъга	Няма данни по посочения индикатор. Изпълнена е от Агенция пътна инфраструктура с национално финансиране	ОБ, ОП по проект	Няма данни
48	Sf_t_26_PM	Разработване и реализация на проект за реконструкция и модернизация на уличните платна с изграждане на ефективна система за отвеждане на водата и калта към уличните канализационни шахти	Брой разработени проекти; брой реализирани проекти; дължина на уличната мрежа включена в проекта	Няма данни по посочения индикатор. Като елемент от всеки проект	РБ, ОБ, ОП по проект	Няма данни
49	Sf_t_27_PM	Използване на екологосъобразни химични продукти при зимно почистване и поддържане на уличната мрежа	Количество на употребяваните екологосъобразни продукти за зимно почистване	Изпълнение – Столичен инспекторат За зимно почистване на улици, тротоари и др.места за обществено ползване се използва натриев хлорид и смеси с калциев хлорид, в зависимост от температурата. В урбанизираната територия не се използва пясък и пясъко-солни смеси -Зимен сезон 2010/2011 г. – 23347 тона -Зимен сезон 2011/2012 г.-21670 тона -зимен сезон 2012/2013 г.-26211 тона NaCl и 12,750 тона CaCl2 -зимен сезон 2013/2014 г. – 16 017 тона NaCl и 8,550 тона CaCl2 -зимен сезон 2014/2015 г. – 16 017 тона NaCl и 8,550 тона CaCl2	ОБ в размер на предвидените за дейността	Няма данни
50	Sf_r_13_PM	Оптимизиране на транспортната дейност на обществения транспорт чрез намаление на броя автобуси по линията на софийското	Брой км намален пробег	Няма данни по посочения индикатор. 2012 г. – Най-голямата промяна в маршрутната мрежа на обществения транспорт е пускането в експлоатация на 2-ри метродиаметър от ж.к. „Обеля“ до бул.“Джеймс Баучер“. Във връзка с това са пуснати нови линии или променени някои от маршрутите на наземния транспорт с цел по-добра комуникация с метростанциите на повече пътници. За по-ефективна работа на обществения транспорт през 2013 г. са разработени и частични промени в маршрутните схеми на	ОБ	Няма данни

		метро		<p>ж.к.“Младост“, кв.“Обеля“, ж.к.“Люлин“ и Банкя.</p> <p>2013 г. – Промените в маршрутната мрежа през 2013 г. са с цел усъвършенстване обслужването на пътниците или постигане на по-добра ефективност. В гр.Банкя е въведена в експлоатация нова транспортна схема на маршрутите в района.</p> <p>Във връзка с разширението на метрото до Бизнес парк София е разработена нова временна организация на движението в ж.к. Младост и др.</p> <p>2014 г. – Продължава експерименталното ускоряване на разписанията на автобусни линии, започва и ускоряването на трамвайни линии, възстановява се движението на трамвайни линии, променят се маршрути и др.</p> <p>2015 г. – Най-съществената промяна е пускането в експлоатация на първи метродиаметър до летище София и до Бизнес парк София. Във връзка с това са пуснати нови линии или променени някои от маршрутите на наземния транспорт с цел по-добра комуникация с метростанциите на повече пътници.</p>		
51	Sf_r_14_PM	Въвеждане на диференцирани такси за паркиране или други икономически средства за избягване на задръстванията в централната градска част	Извършена промяна на общинската наредба; дължина на уличната мрежа с диференцирани такси за паркиране	<p>Няма данни по посочения индикатор.Режим на почасово платено паркиране се въвежда на улици, булеварди, площади и паркинги – публична общинска собственост, съобразно схеми, за местоположението и обхвата, приети от СОС, със Заповед на кмета на СО, съгласно предоставените му по закон правомощия. Режимът на почасово платено паркиране е обособен в две зони: „Синя зона“ и „Зелена зона“</p> <p>Общо паркоместа: 16 666 бр.</p> <p>Паркоместа в „Зелена зона“ – 11 609 бр.</p> <p>Паркоместа в „Синя зона“ – 5 057 бр.</p>	ОБ в размер на предвидените за дейността	Няма данни
52	Sf_f_5_PM	Увеличаване ”Механизирано метене на улични платна” за сметка на дейност ”Ръчно метене”.	Брой км, изметени машинно	<p>Изпълнение – Столичен инспекторат</p> <p>2011 г. – 230 014 дка</p> <p>2012 г. – 257 908 дка</p> <p>2013 г. – 270 265 дка</p> <p>2014 г. – 292 690 дка</p> <p>2015 г. – 264 344 дка</p>	ОБ	<p>1 928 815</p> <p>2 299 223</p> <p>2 342 934</p> <p>2 579 699</p> <p>2 247 845</p>

Източник: Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ₁₀ и азотен диоксид и управление на качеството на атмосферния въздух в СО за периода 2011 - 2014 г. и Справка за изпълнение на мерките от направление „Зелена система, екология и земеползване“ и „Финанси и стопанска дейност”

ОПИС
НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0300100316

№	Одитни доказателства	Брой листа
Папка 1		
1.	Писмо на СО № СОА16-ДИО5-1191/53/09.08.2016 г. т.4 и 1 CD Писмо на СО № СОА16-ДИО5-1191/39/09.08.2016 г. т.1 Заповед № РД-09-01-1 от 03.01.2011 г.	7 1 CD
2.	Писмо на СО № СОА16-ДИО5-1191/76/09.08.2016 г. Протокол № 112 на ПКООСЗГ Протокол № 125 на ПКООСЗГ Протокол № 126 на ПКООСЗГ Писмо на СО № 9300-170(2) от 13.12.2010 г. Протокол № 95 на СОС Протокол № 478 на СОС Доклад на зам.кмет № 9300-112 от 23.03.2005 г. Протокол № 47 на СОС Решение на СОС № 302	61
3.	Паметна записка от среща с МОСВ от 04.10.2016 г. Справка СДН и СГК за ФПЧ ₁₀ Заповед № РД-996 от 20.12.2001 г. Методика за определяне на емисиите на вредните вещества във въздуха (извлечение) Заповед № РД- 299 от 16.06.2000 г. Заповед № РД-1046 от 03.12.2010 г. Писмо на МОСВ № 95-00-4243 от 05.10.2015 г. Писмо на МОСВ № 95-00-1815 от 02.10.2014 г. Писмо на ИАОС № 04-00-10798 от 27.09.2013 г. Писмо на ИАОС № 04-00-5863 от 28.08.2012 г. Писмо на ИАОС № 04-00-6966 от 20.03.2011 г. Писмо на дирекция ОЧВ, МОСВ от 29.09.2012 г. Писмо на дирекция ОЧВ, МОСВ от 27.09.2013 г. Писмо на ИАОС № 04-00-2668 от 30.03.2016 г. Решение на ЕК от 11.12.2009 г. относно нотификацията на РБ за освобождаване от задължението за прилагане на пределно допустимите стойности на ФПЧ ₁₀ Писмо на РИОСВ № 04-00-4678 от 25.08.2014 г. и отчет за периода 2011-м.6.2014 г. за изпълнение на мерките	74
4.	Паметна записка от среща с Дирекция „Общински земи, гори, водни обекти и околна среда“ и с началник отдел „Околна среда от СО от 21.04.2016 г.	
5.	Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИО5-1191 (8) от 07.04.2016 г. с 25 броя приложения	208 2 броя CD
6.	Паметна записка от среща с ИАОС от 04.10.2016 г. Заповед на МОСВ № РД-66 от 28.01.2013 г. Заповед на ИАОС № РД-1046 от 03.12.2010 г. Заповед на ИАОС № РД-969 от 21.12.2013 г. Справка за превишения на СДН на ФПЧ ₁₀ от пунктовете за мониторинг Справка за средногодишни концентрации за ФПЧ ₁₀ Справка за средногодишни стойности на ФПЧ _{2,5}	41

	Справка за броя на превишенията на ФПЧ ₁₀ Писмо на ИАОС № 91-00-7759 от 02.04.2013 г. Графики за SGK на ФПЧ _{2,5} Утвърдени РОУКВ от министъра на ОСВ	
7.	Писмо на РИОСВ № 04-00-1953 от 23.06.2010 г. Писмо на МОСВ № 91-00-655 от 22.10.2010 г. Писмо на РИОСВ № 08-00-4732 от 13.10.2009 г. Писмо на РИОСВ № 08-00-4732 от 20.07.2009 г.	8
8.	Писмо на МОСВ № 91-00-743 от 02.12.2010 г.	3
Папка 2		
9.	Писмо на СО № изх.№ СОА16-ДИО5-1191 (85) от 29.09.2016 г. Писмо на СО до МОСВ № 0403-110/15/2 от 28.06.2011 г. Писмо на СО до РИОСВ № 0403-110/15/2 от 28.06.2011 г. Писмо на СО до СРЗИ № 0403-110/16 от 29.06.2011 г. Писмо на СО № 0403-110/17 от 29.06.2011 г. до зам.-кметове, СИ и директора на ДЗС Доклад на М.Бояджийска до СОС № 0403-210/95 от 05.07.2011 г. Договор между СО и ХТМУ рег.№ РД-55-139 от 15.03.2011 г. Заповед № РД-1046 от 03.12.2011№ г. за РОУКВ	25
10.	Писмо на СО до МОСВ № 91-00-743 от 13.07.2011 г. Паметна записка с РИОСВ от 04.10.2016 г. с приложения материали, предоставени на срещата	130
11.	Писмо на ИАОС № 3957 от 02.09.2016 г. със справки за ФПЧ ₁₀ и ФПЧ _{2,5} по мониторингови пунктове	4
12.	Писмо на СО № СОА16-ДИО5-1191/36/16.09.2016 г. Писмо на РИОСВ № 08-00-84 от 06.01.2015 г. Писмо на РИОСВ № 04-00-1953 от 23.06.2010 г. Писмо на ИАОС № 18-00-2513 от 31.05.2007 г.	11
13.	Писмо на СО № СОА16-ДИО5-1191/96 от 08.11.2016 г.	10
14.	Писмо на СО № СОА16-ДИО5-1191/78/ от 14.09.2016 г. Доклад № 9300-31-43 от 20.06.2008 г. на кмета на СО до СОС Доклад № 9300-225 от 19.07.2010 г. на кмета на СО до СОС Писмо № СОА16-ДИО5-1191/59/ от 15.08.2016 г.на направление Архитектура и градоустройство	9 2 броя СД
15.	Паметна записка със Столичния инспекторат от 26.04.2016 г. и материали, предоставени по време на срещата Писмо на Столичния инспекторат писмо на СИ № ССИ 16-ФИ 17-1/1 от 18.05.2016 г.	70
16.	Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИО5-1191 (75) от 02.09.2016 г. Заповед № СО15-РД-09-01-142 от 16.04.2015 г. Заповед № РД-09-02-47 от 28.02.2011 г. за избор на изпълнител за разработване на програма Доклад № 0403-210/95 от 05.07.2011 г. на зам.-кмет на СО до СОС с проект на решение Задание за разработване на Програма за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух	15
17.	Писмо на СО № СОА16-ДИО5-1191 (71) от 01.09.2016 г. Доклад № 0403-210/95 от 05.07.2011 г. на зам.-кмет на СО до СОС с проект на решение	17

	Протокол на Програмния съвет от 13.01.2011 г. Протокол на Програмния съвет от 08.05.2015 г. Протокол на Програмния съвет от 23.03.2016 г. Заповед № СО15-РД-09-01-142 от 16.04.2015 г.	
18.	Задание за моделиране разсейването на емисии на вредни вещества и определяне на тяхната концентрация в приземния атмосферен слой	2
19.	Договор между СО и ХТМУ от 23.02.2011 г. за моделиране разсейването на емисии на вредни вещества и определяне на тяхната концентрация в приземния атмосферен слой	2
20.	Приемо-предавателен протокол от 27.06.2011 г. Протокол на Програмния съвет от 29.06.2011 г. Писмо на ХТМУ № РД-08-766 от 05.07.2011 г.	5
21.	Писмо на МОСВ № 91-00-743 от 28.01.2011 г.	2
22.	Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (41) от 20.05.2016 г. с приложения Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (48) от 11.07.2016 г. с приложения и 1 брой CD Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (49) от 18.07.2016 г. с приложения с приложения и 1 брой CD Счетоводна политика на СО 2010 г. и 2015 г. Справки от Финансово счетоводния отдел на СО	369 2 броя CD
Папка 3		
23.	Решение на СОС № 76 от 10.02.2011 г. Решение на СОС № 36 от 09.02.2012 г. Решение на СОС № 35 от 14.02.2013 г. Решение на СОС № 51 от 06.02.2014 г. Решение на СОС № 48 от 12.02.2015 г.	37
24.	Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (35) от 14.05.2016 г.	5
25.	Решение на СОС № 867 от 29.12.2014 г. Решение на СОС № 702 от 19.12.2013 г. Решение на СОС № 644 от 20.12.2012 г. Решение на СОС № 81 от 27.12.2011 г. Решение на СОС № 33 от 27.01.2011 г.	21
26.	Писмо на Столичния инспекторат писмо на СИ № ССИ 16-ВИ 08-663/4 от 20.09.2016 г.	6
27.	Паметна записка с Дирекция „Финанси“ от 26.10.2016 г.	2
28.	Паметна записка с Дирекция „Транспортна инфраструктура“ от 27.10.2016 г. Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (95) от 07.11.2016 г.	9
29.	Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (92) от 04.11.2016 г.	2
30.	Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (86) от 06.10.2016 г. Вътрешни правила на Постоянната комисия за опазване на околната среда, земеделие и гори на СОС Протокол № 33 от 21.11.2012 г. на ПКООСЗГ Протокол № 116 от 04.06.2015 г. на ПКООСЗГ	26
31.	Писмо на СО № 04-03-210/63 от 08.02.2011 г. Писмо на СО № 04-03-210/73 от 10.03.2011 г. Писмо на СО № 04-03-210/85 от 19.04.2011 г. Писмо на СО № 04-03-210/90 от 02.06.2011 г. Писмо на СО № 0403-110/17 от 29.06.2011 г. Писмо на СИ № СИ 6701-834/1 от 01.07.2011 г.	11 1 брой CD

	Писмо на Център за градска мобилност № 07-00-212 от 06.07.2011 г. Писмо на СРЗИ № 07-00-106 от 08.07.2011 г. Писмо на СО № 6600-2487 от 13.07.2011 г. Писмо на СО № 04-03-110/25 от 27.07.2011 г.	
32.	Писмо отг. на СО № СОА16-ДИ05-1191/87/06.10.2016 г. Договор между СО и ХТМУ рег. № РД-55-139 от 15.03.2011 г.	6
33.	Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (16) от 13.04.2016 г. Заповед № СО15-РД-09-719 от 30.06.2015 г. и УПОДСОА (извадка) Заповед № СО-РД-09-1585 от 15.08.2014 г. и УПОДСОА (извадка) Заповед № РД-15-2862 от 11.05.2012 г. и УПОДСОА (извадка) Заповед № РД-15-3532 от 22.06.2011 г. и УПОДСОА (извадка) Заповед № СО-РД-09-3677 от 12.08.2008 г. и УПОДСОА (извадка)	85
34.	Писмо на СО № 9301-1256 от 09.12.2010 г. Писмо на СО № 9301-1256/2 от 09.12.2010 г. Писмо на СО № 9301-1256/1 от 09.12.2010 г.	5
35.	Списък на присъстващи на заседание на Програмния съвет от 18.01.2011 г.	1
36.	Протокол на Програмния съвет от 27.05.2011 г. Писмо на СО № 9301-1256/10 от 20.05.2011 г.	4
37.	Писмо на СО изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (93) от 04.11.2016 г.	34
Папка 4		
38.	Писмо на район Банкя № РБН16-ФИ17/10 от 13.09.2016 г. Писмо на район Витоша към № РТВ16-ДИ05-747/3 от 31.08.2016 г. с приложения Писмо на район Връбница към № РТВ16-ДИ05-338/2 от 02.09.2016 г. Писмо на район Възраждане към № РВЕ16-ДИ05-185/1 от 02.09.2016 г. Писмо на район Изгрев към № РИВ16-ФИ17-2/1 от 01.09.2016 г. и 1 брой СД Писмо на район Илинден към № РИЛ16- ФИ17-8/1 от 31.08.2016 г. Писмо на район Искър № РИС16- ФИ17-14/2 от 01.09.2016 г. Писмо на район Красна поляна № РКП16- ДИ05-43/1 от 30.08.2016 г. Писмо на район Красно село № РКС16-ФИ17-52/1 от 01.09.2016 г. и 1 брой СД Писмо на район Кремиковци № РКР16 -ФИ17-11/1 от 02.09.2016 г. Писмо на район Лозенец към № РЛЦ16- ФИ17-50/1 от 31.08.2016 г. и 1 брой СД Писмо на район Люлин № РЛН16-КД51-168 от 13.09.2016 г. Писмо на район Младост към № РМЛ16- ФИ17-11/3 от 31.08.2016 г. Писмо на район Надежда № РНД16-ДИ05-895/1 от 26.08.2016 г. и 1 брой СД Писмо на район Нови Искър към № РНИ16 –МК92-273-1 от 02.09.2016 г. Писмо на район Оборище към № РОБ16- ФИ17-14-2 от 02.09.2016 г. Писмо на район Овча купел № РОК16-ДИ05-214/1 от 30.08.2016 г. Писмо на район Панчарево № РПН16-ДИ05-1123 /1 от 29.08.2016 г. Писмо на район Подуяне към № РДП16-ДИ05-196/1 от 31.08.2016 г. и 1 брой СД Писмо на район Сердика към № РСР16- ФИ17-10/1 от 30.08.2016 г. Писмо на район Слатина към № РСЛ16-ЕВ№№-608/1 от 26.08.2016 г. Писмо на район Средец към № РСЦ16-ДИ05-336/2 от 31.08.2016 г. Писмо на район Студенски към № РСТ16- ФИ17-15/1 от 01.09.2016 г.	252 5 броя СД

	Писмо на район Триадица към № РТР16-ДИ05-238 -1 от 14.09.2016 г.	
39.	Писмо на СО изх. № СОА16-ДИ05-1191 (84) от 27.09.2016 г. Писмо на дирекция Зелена система изх.№ СОА16-ДИ05-1191 (82) от 17.09.2016 г.	2
40.	Писмо на СО изх. № СОА16-ДИ05-1191 (94) от 07.11.2016 г.	1
41.	Писмо на СО изх. № СОА16-ДИ05-1191 (73) от 01.09.2016 г.	2
42.	Писмо на СРЗИ № 15-00-64 от 30.08.2016 г.	20
43.	Отчет за КАВ на СО	5

Препис извлечение

ПРОТОКОЛ № 13

от заседание на Сметната палата, проведено на 06.04.2017 г.

На заседанието присъстваха: Цветан Цветков, председател на Сметната палата, Горица Грънчарова-Кожарева и Тошко Тодоров, заместник-председатели на Сметната палата и членове проф. Георги Иванов и Емил Евлогиев.

Приети одитни доклади	Мотиви при гласуване „против“
<p>По т. 1: Одитен доклад № 0300100316 за извършен одит на изпълнението „Ефективност на общинските мерки за намаляване замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2,5) в град София”, за периода от 01.01.2010 г. до 31.12.2015 г.</p> <p>Начин на гласуване: Цветан Цветков, председател на СП – за Горица Грънчарова-Кожарева, зам.-председател на СП – за Тошко Тодоров, зам.-председател на СП – за Проф. Георги Иванов, член на СП – за Емил Евлогиев, член на СП – за Против - 0</p>	<p>.....</p>